

Surfing i Klitmøller

-en case på de forandrende diskursive processer i en governance kontekst i Thisted Kommune

Speciale, udarbejdet af: Ulrik Kirkegaard Pedersen og Andreas Bjerring Ibsen, Erhvervsgeografi, AAU, 2011.

Titel: Surfing i Klitmøller

Projektperiode: Fra 01-09-2010 til 01-03-2011

Deltagere: Andreas Bjerring Ibsen
Ulrik Kirkegaard Pedersen

Vejleder: Anne Lorentzen

Synopsis:

Denne rapport omhandler regional udvikling i en udkantsområde som Thisted Kommune. De forskellige politiske udkantsopfattelser bliver undersøgt og Thisted Kommunes udfordringer som en udkantskommune skitseres. Thisted kommunes herlighedsværdier og surfing som fritidsaktivitet sættes ind i en global kontekst hvorfor der kan konkluderes at være nogle muligheder for udviklingen indenfor nye områder.

Projektet er et eksempel på en kommune og et lokalområde i et udviklingssamarbejde. Her undersøges de forandrende diskursive processer i forbindelse med udviklingen af en surferdiskurs i en governance kontekst.

Projektet konkluderer gennem en diskurskamp at den eksisterende diskurs ændres omkring surfing. En ny surferdiskurs, der anser surfing som et muligt vækstområde opstår herefter. Den diskursive udviklingsproces bliver afbilledet på en figur hvor det tidsmæssige og governancemæssige aspekter medtages.

Oplagstal: 4

Sideantal: 102

Bilagsantal: 3

Afsluttet den: 19-03-2010

Forord

Denne rapport er et specialeprojekt på erhvervsgeografiuddannelsen ved Aalborg Universitet. Rapporten er udarbejdet i perioden den 1. september 2010 til den 1. marts 2011. Kildehenvisninger er efter Harvardmetoden og angives således i teksten: (forfatter, udgivelsesår). I litteraturlisten angives forfatter, udgivelsesår, titel, udgave og forlag. Internetkilder er desuden angivet med World Wide Web adresse.

Vejleder på projektet har været Anne Lorentzen.

Vi vil gerne takke Rasmus Johnsen, Stian Eide, Jan Krogh, Preben Holler og Ejner Frøkjær, der har været os behjælpelige ved at stille op til et interview. Derudover vil vi gerne takke Anne Lorentzen for den ekstra vejledertid vi har fået.

Andreas Bjerring Ibsen

Ulrik Kirkegaard Pedersen

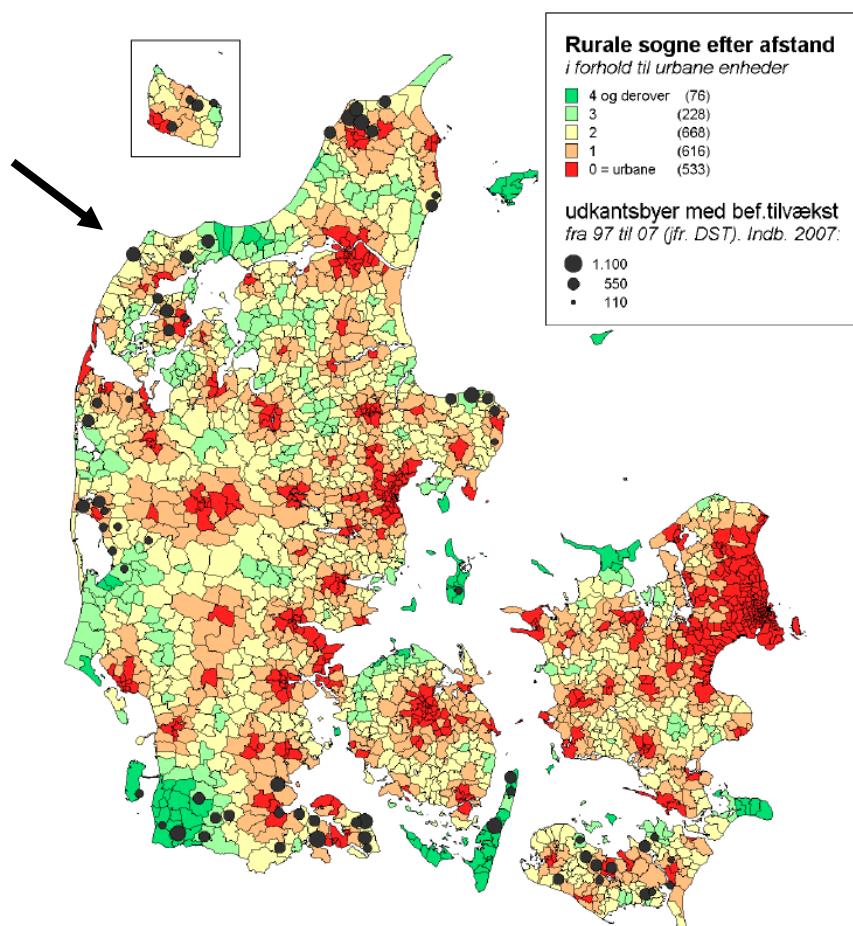
Indhold

Forord	4
1. Indledning	1
2. Metode	5
2.1 Opbygning af rapporten	5
2.2 Begrundelse for valg af casestudie	5
2. 3 Empiri til casen	8
2.4 afgrænsninger.....	10
3. Thisted Kommune som udkantsområde.....	11
3.1 Thisted Kommunes geografi.....	11
3.2 Hvilken samfundsøkonomisk kontekst har skabt "udkantsdanmark"?.....	12
3.3 Hvilke politiske diskurser om udkantsområder?	12
3.3.1 Center-Periferi.....	13
3.4 Landsplanredegørelse og regionale vækstreddegørelse	14
3.5 Landdistrikter og landdistriksindeks.....	18
4. Teorier om regional udvikling.....	22
4.1 Regional udviklingsteori	22
4.2 Offentlig regulering	24
4.3 Globaliseringen.....	26
4.4 Nichestrategi	28
4.5 Delkonklusion	29
5. Bosætning og fritidsressourcer i udkantsdanmark og Thisted Kommune	31
5.1 Fritid	32
5.1.1 Fritid i et oplevelsesmæssigt perspektiv	33
5.1.2 Fritid i naturen -herlighedsværdier	34
5.1.3 Livsstil og identitet	34
5.2 Surfing.....	35
5.2.1 Karakteristik af surfing og surferne	35
5.2.2 Surferkulturen	36
5.2.3 Erhvervsudvikling med baggrund i surfing	37
5.3 Natur, netværk og surfing i Klitmøller	38
5.4 Herlighedsværdier i Thisted Kommune	39

5.4.1 Nationalpark Thy	39
5.4.2 Vesterhavet	39
5.4.3 Klitmøllers historie -kulturarven	39
5.5 Surfing som fritidsaktivitet i Klitmøller	41
5.5.1 Opdagelsen af Klitmøller som windsurfspot	41
5.5.2 Erhvervsudvikling i Klitmøller	42
5.6 Delkonklusion	42
6. Forandrende diskursive processer	44
6.2 Diskurs og diskursteori	44
6.3 Governance	45
6.4 Den institutionelle tilgang	46
6.5 Institutionel kapacitet	46
6.6 Modellen	49
7. Et eksempel på kommune og lokalområde i udviklingssamarbejde	50
7.1 Kommunikation af ordnede forhold for surfing (cirkel 1)	50
7.1.1 Delkonklusion (cirkel 1)	51
7.1.2 Opbygning af institutionel kapacitet	52
7.2 Havneudvidelsen som vigtig erhvervsfremme (cirkel 2)	53
7.2.1 Diskurskampen	55
7.2.2 På vej mod en surferdiskurs	57
7.3 Konkrete udviklingstiltag –Projekt: “Building the Cold Hawaii” (cirkel 3)	59
7.4 Finansiering -Mulighedernes land partnerskab (cirkel 4).....	60
7.5 Delkonklusion diskursanalysen.....	66
8. Konklusion	68
9. Perspektivering	70
10. Litteraturliste	71
Bilag 1: Interviewguide Rasmus Johnsen.....	80
Bilag 2. Transkription af interview med Rasmus Johnsen	81
Bilag 3. Transkription af interview med Stian Eide.....	95

1. Indledning

Debatten om udkantsområder var i 2010 meget fremme i medierne hvor der blev sendt dokumentarer og debatter og flere nye udtryk blev præsenteret. Et udtryk som den *rådne banan*, der stammer fra samfundsplanlæggere beskriver det område, der strækker sig fra Skagen ned langs den jyske vestkyst til Sønderjylland og derfra over det sydfynske øhav til Lolland-Falster og Bornholm. Det er områder, der er præget af faldende befolkningstal, stadig flere ældre borgere, stigende arbejdsløshed og fraflytning af offentlige arbejdspladser. På trods af flere forsøg på at generalisere og italesætte disse områder med sådanne negative vendinger lader det imidlertid til at nogle områder "går imod strømmen". I hvert fald illustrere nedenstående kort (figur 1), de landsbyer i de såkaldte yderområder der de seneste år, er gået imod tendensen, og har haft et stigende befolkningstal.

Figur 1 Klitmøller som eksempel på landsby med befolkningstilvækst (Johansen & Eskildsen, 2008)

Det er opsigtsvækkende at mange af disse byer ligger i kystnære områder. Et eksempel på dette er Klitmøller (markeret med pilen), som er et lille fiskeleje beliggende på den Jyske Vestkyst i Thisted Kommune imellem Nr. Vorupør i syd, Hanstholm i Nord og ca. 17 kilometer fra Thisted by i øst. Klitmøller har formået at gå imod strømmen og skabt en befolkningsvækst, der ikke set mange andre steder i udkantsdanmark. Befolkningstallet er således vokset med cirka 20 procent fra slutningen af 1990'erne til år 2009, hvor det toppede med 825 indbyggere (Clemmensen 2010; Strubager, 2010), mens det til gengæld igen er faldet en smule til 807 i 2010 (Danmarks statistik). Et bredt udsnit af tilflytterne er tilmed unge og veluddannede mennesker.

Det, der tilsyneladende har været med til at skabe denne befolkningsvækst bunder først og fremmest i nogle naturlige forhold, der gør sig gældende i og omkring Klitmøller. I havet udfor Klitmøller ligger nemlig et rev af kalksten. Et fast rev, der modsat flygtige sandrevler bliver liggende og giver nogle af de bedste bølger i verden på niveau med dem, der skylder ind mod stranden på Maui (Hawaii). Den tyske windsurfer Christian Dach opdagede surfspottet i Klitmøller en efterårsdag i 1981, hvor han egentlig var på vej imod Norge via Hanstholm, men på grund af storm måtte færgen blive i havn og han undersøgte i stedet kysten mod syd og fandt således surfspottet. Året efter blev der skrevet om spottet i et anerkendt tysk surfmagasin. Klitmøller var herefter på verdenskortet.

Tiltrækningen af surferne var dog, i hvert fald i starten, ikke en udpræget succes. Surferne parkerede deres folkevognsrugbrød, hvor det passede dem udenfor campingpladserne, og når de skulle i bad eller på toilet gik de ind på pladsen. Der blev derfor ikke lagt mange penge i byen, da de også havde mad og drikke med hjemmefra. Dette førte til konflikter mellem de lokale og surfersegmentet. Men hvordan gik det til at byen udviklede sig fra at stå i en negativ situation, til at den blev et populært bosætningssted der fremstår som et positivt eksempel i den danske udkantsdebat? Hvilke processer var involveret i dette og har surfing haft nogen særlig rolle? Følgende citat af Lazarow indikere at surfing måske kan have spillet en vigtig rolle for denne udvikling:

“...surfing brings something else to communities and people. It links generations, it brings people together, it provides an avenue for outdoors based physical activity and it has helped build towns and communities. Little has actually been written or documented about the ‘community good’ or value to ‘civil society’ that surfers and surfing can bring to communities and locales.” (Lazarow, 2007)

Med udgangspunkt i dette citat vil dette projekt derfor undersøge de processer der har været med til at vende en konflikt omkring surfing i et lokalsamfund til en bosætning og erhvervsmæssig vækst. Samtidig arbejdes der med en hypotese om at surfing som en fritidsaktivitet og livsstil kan have spillet en særlig rolle for at tilføre værdi til civilsamfundet og byen i denne proces. Dette munder ud i formuleringen af følgende problemstilling:

Hvad karakteriserer de forandrende diskursive processer der har været medvirkende til realiseringen af en bosætningsstrategi med udgangspunkt i surfing, i et udkantsområde som Thisted Kommune?

Og hvilken rolle kan surfing siges at have haft for den institutionelle governanceproces?

Til besvarelse af denne problemformulering vil dette projekt arbejde med en række underspørgsmål der er styrende for rapportopbygningen. Til at starte med er det nødvendigt med en forståelse for de udfordringer som Thisted Kommune står overfor. Til at undersøge dette vil vi trække på udkantsdebatten. Dette er en vigtig baggrund for det videre arbejde med regional og lokal udvikling i en governance kontekst. Vi har derfor formuleret følgende underspørgsmål;

Hvad er udkantsområder og hvordan kan Thisted Kommune forstås som udkantsområde?

Dette leder efterfølgende over i nogle overvejelser om koblingen til økonomisk geografiske teorier der kan være givende for at forstå de udfordringer Thisted Kommune står overfor i en global udviklingskontekst. Der tages udgangspunkt i en af de traditionelle regionale teorier om negativ udviklingsspiral som leder over i inddragelsen af globaliseringens betydning.

Hvordan er Thisted Kommunes udfordringer opstået ud fra en historisk og økonomisk-geografisk vinkel?

Med denne gennemgang er udkantsområdernes negative udviklingsspiral blevet kontekstualiseret og det er i stedet blevet foreslået at udkantsområderne i fremtiden i stedet skal fokusere på områder indenfor nicheområder inden oplevelsesøkonomien idet der i dag også er nogle nye værdier som eksempelvis fritidsaktiviteterne der har betydning for valg af bosætning.

Hvilken betydning har fritidsaktiviteterne i dag for valg af bosætning? Og hvilke herlighedsværdier og fritidsaktiviteter findes i Thisted Kommune?

Med denne dette kapitel har vi fået introduceret surfing som en vigtig fritidsaktivitet i Thisted Kommune og særdeleshed Klitmøller. Dermed har vi samtidig bevæget os ned på et lavere lokalt niveau og lagt op til Casen omkring surfing i Thy. Det efterfølgende teoriafsnit vil herefter sætte den teoretiske forståelse for diskursanalyse som bliver omdrejningspunktet for karakteriseringen af de forandrende diskursive processer.

2. Metode

2.1 Opbygning af rapporten

Projektet består af to cases. Den første case bliver behandlet i kapitel 3 og 4. I kapitel 3 sættes Thisted Kommune ind i den generelle debat om udkantsdanmark for at kunne forstå de udfordringer som Thisted Kommune i forhold til den politiske diskurs står overfor. Kapitel 4 forsøges i en historisk økonomisk geografisk kontekst at forklare hvordan de udfordringer er opstået. Her inddrages Myrdels regionale divergensteori for at få den historiske forklaring, samt de administrative tiltag, der i første omgang fik virksomheder til at lokalisere sig i Thisted Kommune. Globaliseringens indvirkning på Thisted inddrages og kapitlet slutter med nye muligheder for Thisted i form af oplevelsesøkonomi og nichestrategi

I kapitel 5 arbejdes der med fritidsaktiviteternes betydning for bosætning og efterfølgende sker der et skift fra regional niveau ned på et lokalt niveau, og der introduceres således en case i casen, hvor Klitmøllers unikke karakteristika i forhold til fritidsaktiviteter og herlighedsværdier findes.

Kapitel 6 danner den teoretiske ramme i form af diskursteori, governance, den institutionelle tilgang og institutionel kapacitet og disse benyttes i kapitel 7 til at forstå de forandrede diskursive processer, der har forandret den negative diskurs omkring surfing til at indlejre surfing i en bosætningsstrategi.

Synsvinklen i rapporten vil være præget af empati for surferne og de udviklingstiltag der ønskes implementeret.

2.2 Begrundelse for valg af casestudie

Et casestudie beskrives ofte som *"En empirisk baseret undersøgelse, der udforsker et samtidigt fænomen i en tidsmæssig sammenhæng"* (Yin, 1983:23). Disse fænomener er givne og casen udgør muligheden for at studere fænomenet. Casestudier kan bestå af flere cases, men der vil ofte være et sammenfald mellem casestudiet og casen. I forbindelse med planlægningen af et casestudie arbejdes der med forskellige udvælgelsesstrategier, der skal hjælpe til med at formålsbestemme et casestudie. Tabel 1 viser forskellige typer casestudier, deres udvælgelsesstrategi og deres formål.

Tabel 1 Oversigt over forskellige former for udvælgelsesstrategier (redigeret efter Neergaard, 2007)

Type	Udvælgelsesstrategi	Formål
	Typisk	Understreger, hvad der er normalt eller gennemsnitlig

Cases som beskriver noget unikt eller typisk		
	Afslørende	Illustrerer fælles problemer
	Kritisk	Tillader logisk generalisering og maksimum anvendelse af information på andre cases
Cases med stor eller lille variation	Tilsvarende	Sammenligning af cases, der ligner hinanden
	Homogenitet	Fokuserer, reducerer, simplificerer og letter gruppeinterviews
Cases, hvor henvisning benyttes	Ekspert/Nøgleinformant	Bruges til at definere feltet
Cases udvalgt på et specifikt teoretisk grundlag	Teoristyret/selektiv	Finder eksempler på et teoretisk koncept, undersøger og udbygger det.
Cases, som er situationsbaserede	Kritiske hændelser	Beskrive udviklingsprocesser
Cases som er sekventielle	Bekræftende /afkræftende	Søger undtagelser, variation fra udgangssituationen
	Opportunistisk	Følger det uventede nye spor
	Forbundne	Belysning af historiske sammenhænge eller processer

Vi har brugt flere forskellige case-tilgange til empiriindsamlingen. For det første har vi fået defineret nøgleinformanten i processen. Nøgleinformanten (Rasmus Johnsen) har hjulpet os med til at få defineret andre vigtige informanter i processen. Derudover har vi brugt den situationsbaserede tilgang. Vi arbejder med en udviklingsproces ud fra en bestemt kritisk begivenhed (overgangen til en surferdiskurs), hvor undersøgelsesspørgsmålene i interviewguiden blandt andet har fokuseret på netværk i forbindelse med *Save Middles*-konflikten samt den fortsatte udvikling af Klitmøller. Derudover er det også opklarende spørgsmål i interviewguiden (se bilag 1)

At inkorporere et casestudie i en rapport kan have visse fordele. For det første er det forankret i individets erfaringer og praksis. For det andet så kan et casestudie bruges til at afdække komplekse sammenhænge, da det giver mulighed for at få afdækket og fortolket forskellige meninger og udtryk. Casestudier er forankret i praksis og kan linkes til handling og kan derfor være med til at forandre praksis (Neergaard, 2007).

Casestudiet kritiseres dog ofte på flere områder fra den konventionelle teoretiske tilgang, men disse kritikpunkter har dog været genstand for en del modkritik som derfor er et forsvar af casestudiet. For det første så mener kritikkerne at en generel teoretisk viden er mere værdifuld end konkret kontekstafhængig viden. Fortalere for casestudier påpeger at den konventionelle tilgang har mangler, der betyder at det i studiet af menneskelige anliggender virker til, at kun kontekstafhængig viden forekommer og derfor udelukker empirisk teoretiske udformninger. Ifølge Flyvbjerg (2004) er den kontekstafhængige viden ligeledes med til at forbedre læringsprocessen for de studerende. Et andet kritikpunkt har været at der ikke kan generaliseres på baggrund af en enkelt case. Modargumentet til dette er at formel generalisering er overvurderet og at "eksemplets magt" er undervurderet. Et casestudie vil ofte kun være centralt i videnskabelig udvikling enten som supplement eller alternativ til andre metoder.

Yderligere vurderes et casestudie udelukkende til at være anvendelig i forhold til at opstille hypoteser og ikke til at efterprøve dem. Modargumentet for dette er at det kommer an på den valgte case, samt hvordan casen er udvalgt, hvilket vil betyde at hvis den er valgt på den rigtige måde, så vil den også være i stand til at efterprøve hypoteser (Flyvbjerg, 2004). Casestudier kritiseres yderligere for at være forudindtaget, så det ofte bliver en bekræftelse af en forudfattet opfattelse, samt at det er besværligt at udvikle generelle teorier på baggrund af et specifikt casestudie. Modargumentet er, at det muliggør en indkredsning af den virkelige og komplekse verden og derved giver forskere en mulighed for at genoverveje deres hypoteser. Som Flyvbjerg (2004) skriver, så bakkes dette op af flere eksempler på forskere, der havde forud indfattede holdninger og synspunkter, der med tiden viste sig at være forkerte. I forhold til casen på de foranderlige diskursive processer i denne rapport. Så er den en case i casen, forstået på den måde at vi i første omgang har et caseområde der hedder Thisted Kommune, og at diskursanalysen så efterfølgende laves i et kommunalt-politisk rum indenfor Thisted Kommune. I forhold til teorien gennemgået herover om casestudier er det på grund af denne caseindlejring i et specifikt kommunalt-politisk rum, derfor ekstra nødvendigt at være påpasselig med ikke at generalisere den udvikling der finder sted i rummet omkring surfing og Klitmøller ud på hele Thisted Kommune.

2.3 Empiri til casen

I indsamlingen af empiri med relation til casen, er forskellige kilder af både kvalitativ og kvantitativ karakter blevet inddraget. Casen bygger derfor både på egne empiriske undersøgelser og sekundære kilder, hvor førstnævnte er et resultat af kvalitative undersøgelser, mens sidstnævnte blandt andet omfatter kvantitative data hentet fra statistikbanken.

Den primære empiri udgøres af 5 semi-strukturerede aktørinterviews, der blev indsamlet i perioden 13-14 december 2010.

Formålet med de 5 aktørinterviews har været flere, men kan opsummeres:

- Indblik i forholdet mellem surferne og lokalsamfundet
- Identificering af centrale begivenheder i processen
- Identificering af aktører i processen
- Indblik i samarbejdet kommunen og surferne imellem

Tabel 2 Oversigt over interviewpersoner

Navn	Tilhørsforhold
Rasmus Johnsen	Surfer, entrepreneur, tilflytter
Stian Eide	Surfer, tilflytter fra Norge
Ejner Frøkjær	Tidl. Borgmester i Hanstholm Kommune, bestyrelsesmedlem i Hanstholm Havn, leder af nationalpark Thy
Jan Krogh	Tidl. Erhvervs- og Udviklingschef Thisted Kommune og tidligere kommunalchef i gammel Hanstholm Kommune
Preben Holler	Formand for Borger- og Handelsstandsforeningen

Udarbejdelsen af vores interviewguides er blevet til på baggrund af ovenstående punkter og derefter blevet tilpasset de forskellige respondenter. Den semi-strukturerede tilgang betød at vi behøvede at følge vores interviewguide slavisk, men der var dog centrale spørgsmål som blev stillet til samtlige respondenter.

Udvælgelsen af respondenter er en vigtig del af den metodiske proces. Analysen fokuserer som tidligere nævnt hovedsageligt på den proces, der er forgået i forbindelse med den omtalte havneudvidelse i Hanstholm. Derfor skal vores valg af respondenter ses i lyset heraf. Med henblik på at få mest muligt udbytte af de forskellige interview og på grund af ressourceknaphed tilstræbt at finde aktører, der indtager flere roller i processen. Her kan fx næves Rasmus Johnsen, der selv er surfer, men også en af ildsjælene til "Safe Middles", samt har været en del af efterfølgende dialog med politikerne.

Stian Eide, surfer og tilflytter samt formand for surfklubben NASA, der spiller og har spillet en central rolle i forbindelsen med integreringen af surfing i lokalsamfundet.

Ejner Frøkjær var borgmester i Hanstholm Kommune, da konflikten omkring udvidelsen af Hanstholm havn var på sit højeste og samtidig var Ejner Frøkjær en af initiativtagerne til at tage fat på dialogen med surferne angående problemstillinger både i forhold til havneudvidelsen samt til forholdet til den lokale befolkning i Klitmøller. Jan Krogh er tidligere kommunaldirektør i den daværende Hanstholm Kommune og efterfølgende erhvers- og udviklingschef i Thisted Kommune efter kommunesammenlægningen den 1. januar 2007.

Preben Holler er som formand for Klitmøller Borger og Handelsstandsforening i besiddelse af en viden omkring hvordan de lokales tilhørsforhold overfor surferne og hvordan dette har udviklet sig over tid.

Under specialeperioden har vi derudover deltaget i flere workshops og et seminar med relation til emnet¹. Disse skal dog blot ses som inspirationskilde til projektet og ikke som empirisk data, men i den første workshop fik vi den akademiske tilgang til nogle af de problemstillinger som udkantsområder står overfor og løsningsforslag i form af oplevelsesøkonomiske tiltag. Den anden workshop var praktisk orienteret. Igen var oplevelsesøkonomien omdrejningspunktet i forhold til hvad man kan leve af i et 'udkantsområde' som Nordjylland (forskelligt fra hovedstadsområdet). Her deltog blandt andet Jan Krogh fra Thisted Kommune, der fortalte om "Cold Hawaii" og dennes udvikling. Seminaret omhandlede udkantsdanmark med fokus på vanskeligheder og potentialer for en erhvervsudvikling og samfundsudvikling i Danmark udenfor de store vækstcentre.

Det anvendte statistiske materiale er fundet på Danmarks Statistik. Kommunesammenlægningen har medført en geografisk ændring af data, der i dag følger de nye kommunegrænser. De statistiske data er hovedsageligt benyttet til at danne et overblik over forskellige problemstillinger og ikke brugt som et empirisk grundlag for vores analyse.

På Danmarks statistik findes der ikke meget data på mindre end lokalt niveau. Der har derfor været en begrænsning i forhold til at finde specifikt data på Klitmøller-niveau. Disse er i stedet hentet i den sekundære kilde som for eksempel Svendsen (2007), der er antropolog og har udarbejdet en rapport omkring Klitmøller.

¹ Emnerne på de tre workshops og seminarer var: "The experience turn in local development and planning", "Opstart af innovationsnetværk for Videnbaseret Oplevelsesøkonomi" og "Yderområder i Danmark".

I diskursanalysen er langt størstedelen af kilderne hentet fra medier som Thisted Dagblad. Derudover har Savemiddles været en kilde til megen medieomtale, da der på denne side ligger forskellige artikler og andre klip, som en del af implementeringen af en surferdiskurs og udbredelsen af kendskabet til processen. Bloggen omkring Coldhawaii.eu har også været brugt til at få indsigt i forskellige skridt der blev taget undervejs i processen. Denne brug af litteratur der primært er dokumenteret fra den ene side af fløjen giver naturligvis også en bias i forhold til at forstå udviklingen fra surfernes perspektiv. Selv om der også benyttes "objektiv" journalistik, som eksempelvis Thisted Dagblad, er det primært skrevet af Fogh-Andersen og det er i den forbindelse nødvendigt at tage forbehold for en bestemt præget holdning.

2.4 afgrænsninger

Vi har i denne rapport valgt at fokusere på Thisted Kommune som en første case og herunder surfingens som en del af en Thisted Kommune afgrænsning. I den regionale teori valgte vi at afgrænse os fra at inddrage flere ældre lokalisering og regionale udviklingsteorier da disse blev anset som værende for gamle til at ville kunne hjælpe til med at forklare nogle af de udfordringer som Thisted Kommune i dag står overfor. Vi har yderligere i forbindelse med analysen af den foranderlige diskursive proces valgt at afskære os fra at inddrage andre diskurser end dem der i forhold til surfingens spillede en central rolle. Ligeledes var der også på et tidspunkt overvejelser om at undersøge surfernichens økonomiske betydninger for Thisted Kommune, og disse er i stedet mulige fremtidige indgangsvinkler til et yderligere studier af surfingens i Thisted Kommune. Et sidste punkt der bør nævnes men som der er blevet foretaget afgrænsninger fra er inddragelsen af samfundsentreprenørteorien i forbindelse med analysen af Rasmus Johnsens rolle for surferprojektet og den generelle udvikling i lokalsamfundet.

3. Thisted Kommune som udkantsområde

Formålet med dette kapitel er at kontekstualisere Thisted Kommunes udfordringer som en del af det danske udkantsfænomen. Denne forståelse vil blive opnået ved at trække på den udkantsdebat, der det sidste års tid har hersket omkring udviklingen af de såkaldte landdistrikter, landkommuner, udkantsområder eller yderområder, som er blot nogle af de begreber, der er blevet brugt til at beskrive nogle områder i Danmark, der på forskellige socioøkonomiske parametre skiller sig ud fra resten af landet. I første omgang præsenteres Thisted Kommune og dernæst gøres rede for baggrunden for de enkelte udkantsbegreber og hvilket formål de har, hvorefter Thisted Kommunes rolle som yderområde kan analyseres og diskuteres. Stratificeringen af udkantsområder kan således være med til at fortælle Thisted Kommunes udfordringer som til slut vil blive ridset op.

3.1 Thisted Kommunes geografi

Tabel 3 Thisted Kommunes største byer (Danmarks statistik, 2011)

Thisted Kommunes største byer		
Nr	By	Indbyggere (2010)
1	Thisted	12.950
2	Hurup	2.752
3	Hanstholm	2.386
4	Snedsted	1.203
5	Nors	1.032
6	Bedsted	941
7	Sennels	865
8	Klitmøller	807
9	Koldby	758
10	Sjørring	748

Figur 2 Thisted Kommune (Thy360.dk, 2011)

På figur 3 til højre ses Thisted Kommune der har et areal på 1.101

km² og et indbyggertal på 45.145 (Januar 2011) (Danmarks Statistik, 2011). Kommunen har 23 byer over 200 indbyggere og på tabel 3 til venstre ses de 10 største byer. Thisted er kommunens hovedby med knap 13.000

indbyggere. Ny Thisted Kommune er efter kommunalsammenlægningen i 2007 blevet dannet ud fra de tidligere Thisted, Sydthy og Hanstholm kommuner (Mogensen, 2006). Kommunen bryster sig af at være Danmarks førende Klimakommuner og har derfor taget flere initiativer med fornybare energikilder der har ført til at, el (100 %) og varmemeforbruget (80 %), stort set er dækket af fornybare energiresourcer. Kommunen har ca. 1700 virksomheder og befolkningen adskiller sig fra øvrige kommuner ved at hele 27 % i Thisted er beskæftiget indenfor industri og fremstilling også kaldet primær erhvervene. Generelt har Thisted kommune også adskilt sig ved at have haft en lav ledighedsprocent både i forhold til landet som helhed og udkantsområderne generelt. En række af de markante virksomheder er Coloplast og Oticon samt fødevarevirksomhederne Thisted bryghus, Polaris og Dragsbæk margarinefabrik. Havnen i Hanstholm forestår også som en vigtig erhvervskilde i kommunen. Kommunens geografi er speciel fordi den er omgivet af vand fra både Limfjorden og Vesterhavet og derfor strækker kystlinjen sig også over ca. 226 km. Thisted kommune er i øjeblikket i gang med at udvikle en landdistriktspolitik indenfor følgende temaer, erhverv, bosætning, turisme, fritid & kultur og natur & miljø (Thisted Kommune, 2011). Med følgende data præsenteret vil det følgende placere Thisted Kommune i en udkantsforståelse som en del af udkantsdanmark.

3.2 Hvilken samfundsøkonomisk kontekst har skabt "udkantsdanmark"?

Baggrunden for det store fokus på "udkantsdanmark" der kom i løbet af 2010, hvor DR og andre medier bragte flere dokumentar- og debatprogrammer, kan ses som en udløber af debatten omkring centralisering af sygehusvæsenet (Danmarksradio P1, 2010). Det er en af regeringens mærkesager at skabe verdens bedste sundhedsvæsen og strukturreformen fra 2007, som var den første samlede plan for centraliseringen af sundhedsvæsenet, kan ses, som det første skridt til at opnå dette mål. Imidlertid har vedtagelsen af reformen også skabt voldsom debat idet nærhed til sundhedsbehandling skaber tryghed for borgerne og samtidig udgør mange arbejdspladser i "udkantsdanmark". Debatten er løbende blevet drejet over på spørgsmål om, hvad udkantsdanmark skal leve af? Jørgen Møller, der er samfundsforsker på Aalborg Universitet har endda snakket for at flere landsbyer i udkantsdanmark burde nedlægges eller i hvert fald klare sig selv (Lammers, 2010). Det er med baggrund i denne offentlige debat at dette projekt har valgt at tage udgangspunkt. Således forekom det meget interessant hvordan en lille udkantslandsby indenfor Thisted Kommune var i stand til at forestå som et positivt eksempel i den ellers negative retorik der blev brugt i medierne.

3.3 Hvilke politiske diskurser om udkantsområder?

I den moderne globale verden, hvor flere og flere tidligere udviklingslande indlemmes i den kapitalistiske verdensøkonomi, kan verden i en både relativ afstandsmæssig og kulturel forståelse siges at blive mindre og

mindre. I økonomiske termer kan denne krympende effekt siges at skyldes to store teknologiske udviklinger som blandt andet jetfly og den stigende containerfragten. På trods af denne relative indsnævring af verdens afstande og samhandel er det vigtigt at holde sig for øje at udviklingen foregår meget ulige. Selv indenfor industrialiserede lande kan der findes beviser for, at tid-rum konvergens virker mere på nogle områder end på andre (Dicken, 2007). Her kan tal vise hvorledes nogle geografiske områder oplever lavere eller negativ økonomisk vækst, fraflytning og stigende arbejdsløshed, mens andre områder er de økonomiske lokomotiver der "buldrer" af sted. I takt med denne udvikling, er der blevet sat større og større fokus på disse "bagud" sakkende områder i blandt andet EU regi, og særligt det seneste års tid, har der også været meget fokus i Danmark fra politikere og medier på denne udvikling. Her benævnes disse områder ofte med flere forskellige navne som udkants-, rand- og yderområder, perifere områder, landkommuner eller landdistrikter, men ofte uden at det gøres klart hvilke sammenhænge, ligheder og forskelle, der er imellem begreberne (Nørgaard, 2010). At der ikke er tale om nogle veldefinerede og afgrænsede begreber er et problem, når de skal operationaliseres i forskningsarbejde eller politisk planlægning (CRT, 2008). En årsag til begrebsforvirringen er, at de forskellige institutioner og ministerier der arbejder med problematikker i udkantsområder, konstruerer deres egen udkantsforståelse ud fra det indsatsområde de beskæftiger sig med. Samtidig er der også dukket nye forståelser og betegnelser op i medierne (Nørgaard, 2010). Udkantsområderne bliver således en politisk konstrueret størrelse ud fra nogle parametre som viser nogle regionale forskelle i én sammenhæng, mens de samme områder måske ikke er udkant i en anden sammenhæng. Et eksempel på et sådant område er Thisted Kommune som vil blive behandlet i løbet af dette kapitel i sammenhæng med begrebsafklaringen. Eksempler på forskellige ministerier der har bevillinger og arbejder med yderområderne er miljøministeriet, indenrigs- og socialministeriet, ministeriet for fødevarer, landbrug og fiskeri samt økonomi og erhvervsministeriet (Nørgaard, 2010).

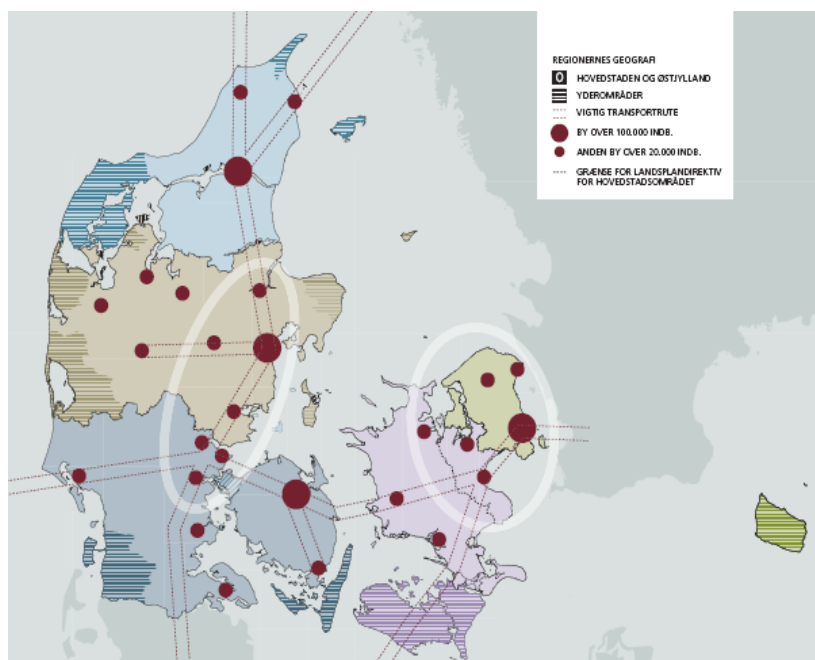
3.3.1 Center-Periferi

Fra et geografisk perspektiv kan begreberne Udkants-, yder-, rand- og perifere områder anses som betegnelser der står i kontrast til centerområder i en center-periferi betragtning. Centrum-periferi er et geografisk begrebspaar, der skelner mellem delene af et samfund, nemlig mellem dets centrale og dets ydre dele. De ydre dele eksisterer alene i relation til et centrum (Jensen, 2001). Tankegangen bygger på Samir Amins center-periferi model, der i starten af 1970'erne blev brugt til at forklare relationer mellem typiske i- og udlande. Udlandene er i teorien et vedhæng, der er placeret i periferien til de rige i-landes økonomi, som er de økonomiske centre i verdensøkonomien. Modellen har været ret anvendt i anskuelsen af udlandenes udvikling

og kan i nyere tid også anvendes på de enkelte industrilande, idet der her udvikler sig økonomiske kraftcentre, typisk storbyområder, hvor der er høj vækst og industriel- og teknologisk udvikling (Kureer & Lundgren 2008).

3.4 Landsplanredegørelse og regionale vækstredgørelse

En sådan centrum-periferi forståelse kan ses i landsplanredegørelserne. Disse bliver udarbejdet af Miljøministeriet og beskæftiger sig med fysisk planlægning af Danmark, hvorfor det primært er geografiske kriterier, som eksempelvis pendlingsoplande til byer under 20.000 indbyggere, der ligger til grund for kategoriseringen af yderområderne (indenrigs- og sundhedsministeriet 2010). Ifølge den nyeste landsplanredegørelse fra 2010, udgør udkantsområderne de vestligste kommuner i Jylland, Bornholm, Lolland-Falster og ø-kommunerne i det sydfynske øhav samt Samsø og Læsø (indenrigs- og sundhedsministeriet 2010). Hvor landsplanredegørelsen fra 2006 fokuserede på forskellene mellem land og by, som blev tydeliggjort ved en udpegelse af to nationale kraftcentre og en markering af de områder, hvor tilgængeligheden var lille, ud fra et mobilitetssynspunkt (se figur 4). Er der, i den nye landsplanredegørelse fra 2010, sket et skifte over mod en højere grad af fokus på udvikling i yderområderne fra et lokalt udgangspunkt (Miljøministeriet, 2010).

Figur 3 Vækst og yderområder (Landsplanredegørelsen, 2006)

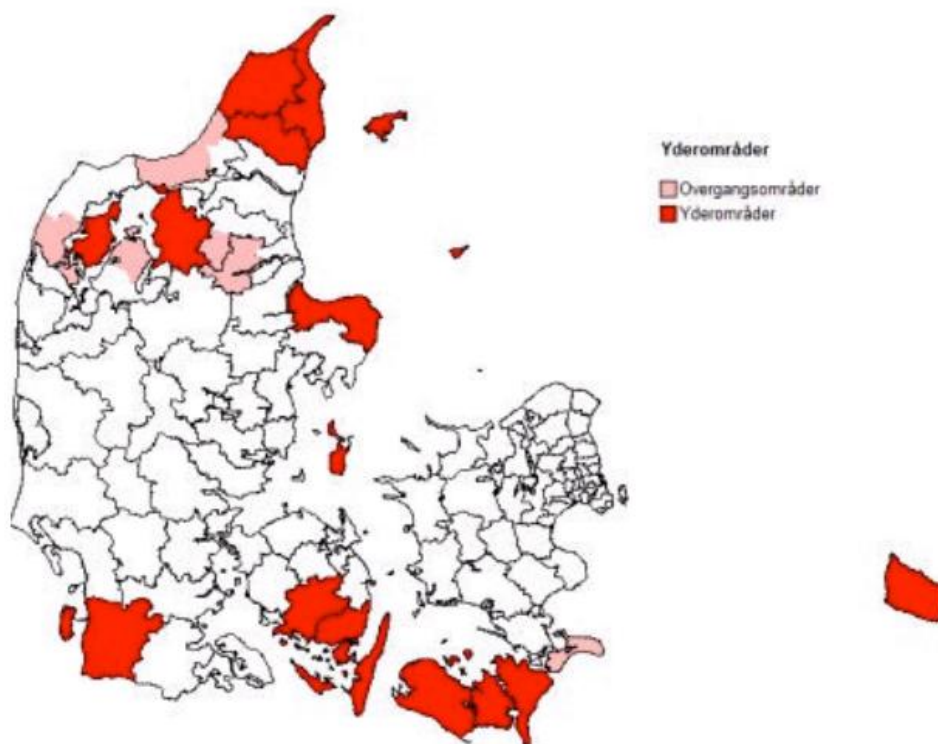
Udkantsområder forbindes til tider med en stagnerende eller endda negativ økonomisk udvikling, herunder lav vækst, høj arbejdsløshed med videre. I forhold til landsplanredegørelsens definition af yderområder, gør dette

sig ikke nødvendigvis gældende for udkantsområderne, da geografi ikke er noget definitivt parameter for et områdes udvikling (Indenrigs- og sundhedsministeriet, 2010).

Thisted Kommune er i forhold til de geografiske definitioner, der er brugt i landsplanredegørelserne en udkant af Danmark (figur 4), blandt andet i kraft af, at der ikke er nogen by med over 20.000 indbyggere i kommunen eller motorveje. Det kan dog diskuteres hvorvidt italesættelsen af områder som yderområde på denne baggrund giver nogen mening, ikke mindst i et globalt perspektiv. For eksempel ligger Thisted i en afstand af cirka en times kørsel fra to lufthavne, hvorfra der hver time er afgang til hovedstaden København, hvilket i mange andre større lande på denne baggrund langt fra ville blive beskrevet som et yderområde (Krogh, 2010). Det kan således ofte give mere mening at se på den relative afstand, det vil sige hvor lang tid det tager at tilbagelægge en strækning, frem for den absolutte afstand, der angiver hvor mange kilometer strækningen er. Tidsforbruget har i mange tilfælde større betydning end prisen, og hvor folk i forstæderne til København eksempelvis ofte bruger en til to timer dagligt på transport på grund af kø og tæt trafik, kan man fra Thisted næsten nå til Aalborg på den samme tid. På trods af denne relative afstandsfornekkelse ligger Thisted Kommune i et perifert område af Danmark med cirka halvanden times kørsel til en større by.

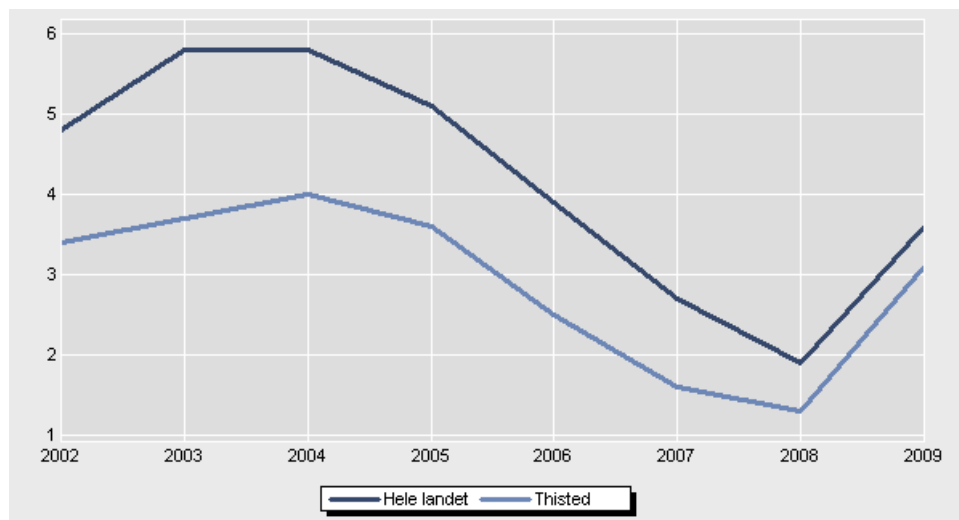
En anden definition af udkantsområder benyttes i den Regionale vækstredogørelse som Erhvervs- og Byggestyrelsen, der hører under økonomi- og erhvervsministeriet udkommer med. Kategoriseringen af ”yder- og overgangsområder” foregår her, som i Landsplanredegørelsen, på kommunalt niveau og har primært betydning for tildelingen af midlerne fra EU’s strukturfonde. Opdelingen sker på baggrund af svag befolkningsudvikling og lav erhvervsindkomst, hvilket vil sige, at kommunens erhvervsindkomst pr indbygger er maksimalt 90 procent af landsgennemsnittet, og derudover at kommunen har oplevet et fald i befolkningstallet, eller at befolkningstilvæksten har været under 50 procent af landsgennemsnittet. I denne definition kan 16 af de 98 kommuner defineres som yderkommuner² figur 5 og disse kan ifølge denne definition sagtens omfatte relativt store provinsbyer (CRT, 2008; Indenrigs- og sundhedsministeriet, 2010).

² På figur 5 ses desuden de 7 såkaldte overgangsområder. Disse er tidligere udpeget yderområdekommuner i perioden 2000-2006, som efter kommunesammenlægningen er blevet del af større og stærkere kommuner. Bevillingsmæssigt sidestilles overgangsområder og yderområder som skal have mindst 35 % af EU’s strukturfondsmidler. Yderområdeinddeling anvendes desuden til at udpege de kommuner, hvor pendlere har ret til det forhøjede befordringsfradrag (Indenrigs- og sundhedsministeriet, 2010).

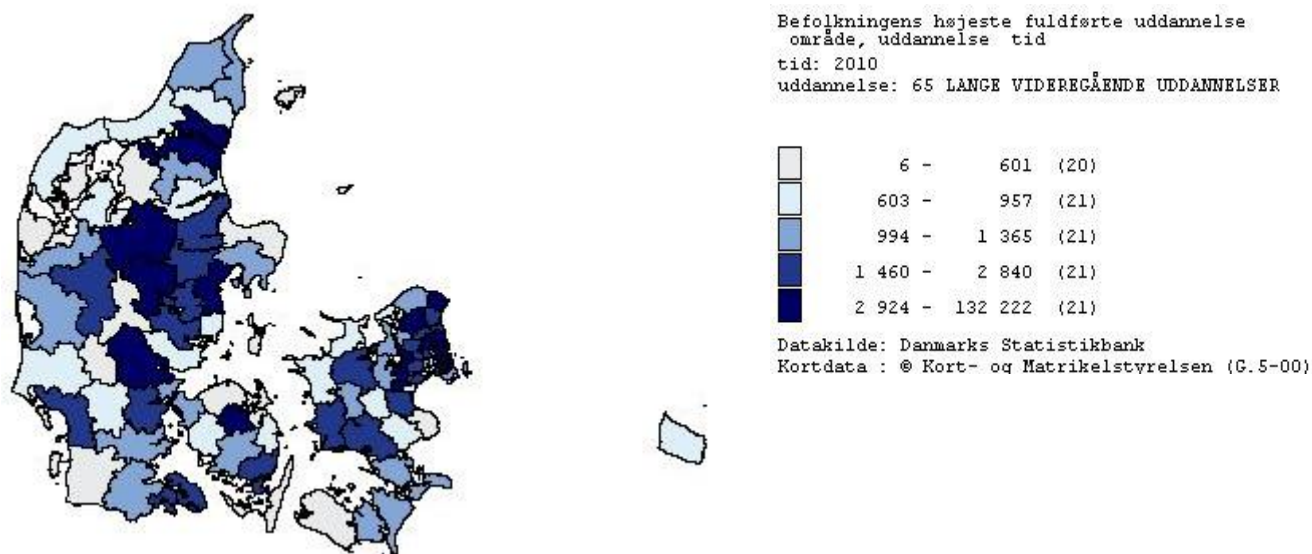
Figur 4 Yderområder og overgangsområder i forhold til EU strukturfondsmidler (Indenrigs- og socialministeriet, 2009)

Hvad der i forhold til udkantsområdeforståelsen er paradoksalt, er at Thisted Kommune ifølge denne definition fra økonomi- og erhvervsministeriet ikke defineres som et yderområde, hvor kun det tidligere Sydthy kommune er overgangsområde (figur 5). Dette giver derfor kommunen mindre mulighed for at få del i EU strukturfondsmidlerne (Krogh, 2010) og befolkningen der er bosat i Thisted Kommune (på nær tidligere Sydthy kommune) får samtidig ikke mulighed for et forhøjet befordringsbidrag, hvis de pendler til og fra arbejde (Nørgaard, 2010). Årsagen til at Thisted Kommune ikke er med på denne definition kan måske ses i sammenhæng med at der i Thisted Kommune er en relativ lav ledighedsgrad sammenlignet med resten af landet (se figur 6) hvilket på den baggrund sikkert er med til at trække den gennemsnitlige erhvervsindkomst op. Thisted Kommune adskiller sig desuden også fra andre udkantsområder ved at der er et overskud af arbejdspladser i forhold til antallet af ud og indpendlere til kommunen. Hvor der oftest for udkantskommuner er et negativt antal arbejdspladser, er der således et potentiale i Thisted for at tiltrække nogle af indpendlerne til at bosætte sig i kommunen (Mogensén, 2006). Thisted Kommune bør på den baggrund fokusere nogle af deres ressourcer på en bosætningsstrategi.

Figur 5 Antal fuldtidsledige efter område og tid (procent) (Danmarks statistik, 2011)

Kommunen vil desuden indenfor de næste 15 år tabe omkring 2000 indbyggere ifølge befolkningsprognoser (Johnsen, 2007c). En af Thisted Kommunes største udfordringer er således befolkningsudviklingen som i løbet af de sidste 5 år fra 2006 til idag er faldet fra 45.910 borgere til de nuværende 45.145 (Danmarks Statistik, 2011). Der er altså en kraftig nedadgående tendens og derudover bliver befolkningen også ældre som følge af at især de unge fraflytter. Dette skyldes blandt andet regionens manglende uddannelsesmæssige tilbud, der også afspejles i at andelen af befolkningen med en lang videregående uddannelse i Thisted Kommune er en af de ringeste i landet (figur 7)

Figur 6 Andel af befolkningen med lang videregående uddannelse (Danmarks statistik, 2011)

Thisted Kommune står altså over flere socioøkonomiske udfordringer, hvor der dog af positive udviklinger kan fremhæves den lave ledighed i forhold til resten af landet.

3.5 Landdistrikter og landdistriksindeks

I forhold til det fokus på udkantsområder der findes i de ovennævnte beskrevne Landsplanredegørelse og den Regionale vækstredegørelse, skiller den kategorisering der foretages i Landdistriksredegørelsen sig ud, ved at klassificere kommunerne i et landdistriksindeks (Nørgaard, 2010). Men før dette indeks behandles yderligere er det nødvendigt med en begrebsafklaring af, hvordan et landdistrikt defineres.

Et landdistrikt kan siges at være et perifert område, når det anskues i forhold til et større bycenter, men ikke alle perifere områder er også landdistrikter, som eksempelvis kystområder (Hartl, 2005). Landdistrikter kan derudover defineres på flere forskellige måder, der for det meste tager udgangspunkt i enten bystørrelse, kommuneafgrænsning eller funktionelle formål. Dette i sig selv giver anledning til en vis forvirring. I en statistisk sammenhæng er landdistrikter defineret enten, i forhold til alt det som ikke er by, eller i forhold til en befolkningstæthed som afgrænses af kommunen. En af de mest benyttede definitioner, som tager udgangspunkt i bystørrelse, er den Danmarks Statistik arbejder med, hvori landdistrikterne er de områder udenfor byområder (Johansen 2009; Svendsen & Sørensen 2007).

“Et byområde er en sammenhængende bebyggelse, der på opgørelsestidspunktet har mindst 200 indbyggere; at bebyggelsen er sammenhængende vil som hovedregel sige, at afstanden mellem husene

ikke overstiger 200 meter, med mindre afbrydelsen skyldes offentlige anlæg, kirkegårde o.l. Landdistrikter er områderne uden for byområderne.” (Svendsen & Sørensen, 2007)

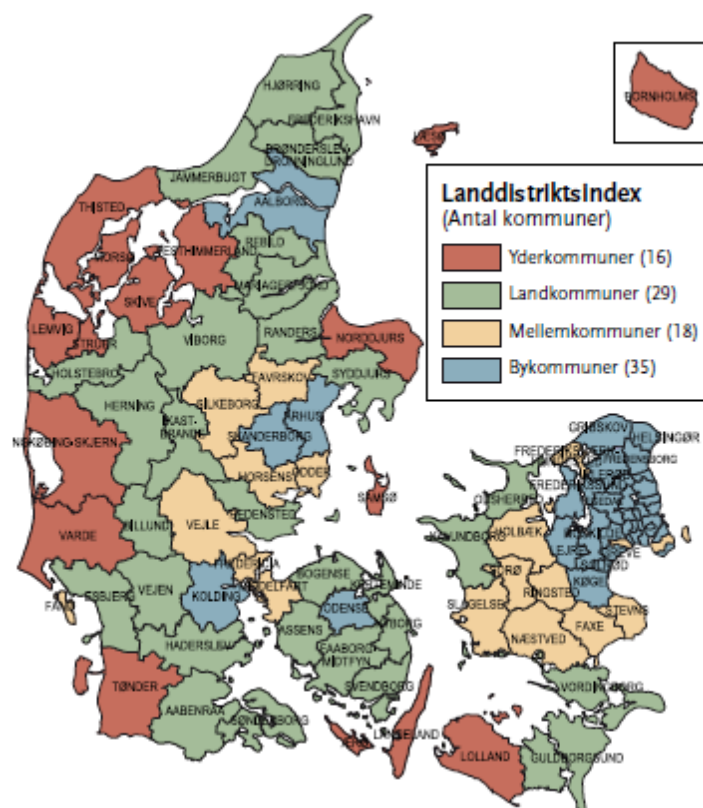
I forhold til denne definition udgør landdistrikterne ca. 15% af den danske befolkning, og det er værd at bemærke, at der er tale om en negativ definition hvori landdistrikterne udgør den ”rest” der ligger udenfor byområder (Svendsen & Sørensen 2007).

Landdistriktsredegørelsen fra 2002, som er udarbejdet af indenrigs og sundhedsministeriet, arbejder imidlertid med en definition der medtager byer med helt op til 1000 indbyggere, hvorfor landdistrikterne udgør et større areal og befolkning af kommunerne og Danmark som helhed. Det kan siges at være et problem, at Danmarks Statistik og Indenrigs- og Sundhedsministeriet, arbejder med to forskellige definitioner af landdistrikter, ikke mindst i forhold til en operationalisering af begrebet. Meget officiel statistik er opgjort på kommuneniveau, og kommuner består af såvel både by- og landområder hvorfor det, ved hjælp af de to officielle definitioner, ikke vil være muligt, at få noget af vide om hvorledes erhvervs- og levevilkårene udvikler sig i landdistrikterne. Ikke mindst efter kommunalreformen i 2007, hvor kommunerne er blevet meget større, er dette blevet en problemstilling idet, der frem til kommunesammenlægningen benyttedes en opdeling af by- og landkommuner, hvor landkommuner havde under 10.000 indbyggere og således var mere håndterbar statistik (CRT, 2008).

Hvis landdistrikter defineres i forhold til befolkningstæthed, er der to internationale varianter og mindst én dansk. EU foreslår, at hvis der er under 100 indbygger pr. kvadratkilometer, så er der tale om et landdistrikt, mens OECD foreslår 150 indbyggere pr. kvadratkilometer. Da hverken EU’s eller OECD’s afgrænsninger af landdistrikt altid giver mening i en dansk sammenhæng, er der for eksempel af Fødevarerministeriet udviklet parametre til at supplere OECD’s og EU’s befolkningstæthedskriterier (Johansen, 2009). Denne danske definition på et landdistrikt har baggrund i tildelingen af midlerne fra EU’s landdistriktsprogram³, og det er derfor i fødevarerministeriets interesse, at så mange kommuner som muligt, kan søge støtten. Definitionen anvender derfor et klassifikationssystem, der viser ”landdistriktsgraden” af en kommune (Ministeriet for fødevarer, landbrug og fiskeri, 2006; CRT, 2008). Klassifikationssystemet bygger på en sammenvejning af 14 geografiske og samfundsøkonomiske kriterier af blandt andet alderssammensætning, beskæftigelse, uddannelse, og pendlingsafhængighed (Region Midtjylland, 2006).

³ Landdistriktsprogrammet løber fra 2007-2013, og udspringer af den klassiske landbrugsstøtte som har til opgave at give befolkningen gode muligheder for at leve i og af landdistrikterne i Europa (Munk 2007; CRT, 2008).

De 14 parametre vægtes ens og kommunerne får herefter tildelt en indekssværdi af "landdistriktsgraden". Ud fra dette klassifikationssystem opdeles Danmarks kommuner således i 16 yderkommuner, 29 landkommuner, 18 mellemkommuner og 35 bykommuner (figur 8). Yderkommunerne er de kommuner med en lavere indekssværdi end 27, mens 27-40 er landkommuner og 40-50 er mellemkommuner. Midlerne fra landdistriktsprogrammet tildeles primært yder- og landkommunerne, men i alt har få de 63 yder-, land-, og mellemkommuner status som landdistriktskommuner (Indenrigs- og sundhedsministeriet, 2010; CRT, 2008).

Figur 7 Index for landdistriktsgrad (Velfærdsministeriet, 2009)

I landdistriktsprogrammets definition af landdistrikter medtages både yder-, land og mellemkommuner under betegnelsen "landdistriktskommuner". Dette skyldes sandsynligvis at programmet har til hensigt at uddele økonomiske midler til landdistrikter, og disse altså også findes i kommuner der klarer sig relativt godt i indekssværdierne, som følge af eksempelvis større byer i kommunen. I alt bor der altså 2,8 millioner danskere i de kommuner som landdistriktsprogrammet har kategoriseret som landdistriktskommuner (Landdistrikter, 2006).

Thisted Kommune er som beskrevet herover et område, der som mange af de øvrige udkantsområder, står overfor flere udfordringer, med befolkningsfraflytning og aldring af befolkningen. Imidlertid har kommunen dog formået at beholde en lav ledighed set i forhold til resten af landet. Derimod kan Thisted siges at have et uforløst potentiale i forhold til bosætning, idet der indenfor kommunen pendler flere borgere ind end ud, hvorfor der må være nogle muligheder for at tiltrække bosætning.

Den beskrevne gennemgang af udkantsområderne, set fra de forskellige statslige instanser, har vist at der kan tegnes mange forskellige kort over udkantsområderne i Danmark alt efter hvilke parametre der benyttes. At et område bliver betegnet som et udkantsområde giver en hvis negativ klang, hvilket kan siges også at have været med til at præge hele diskursen om yderområder igennem de seneste år. Således er megen af planlægningen foregået ud fra en flad tilgang hvor de forskellige indikatorer med befolkningsudvikling, uddannelsesniveau eller geografiske afstand har været styrende for hvordan et område blev opfattet. Landsplanredegørelsens skifte i 2010 til nu i højere grad at fokuserer på udkantsområdernes udvikling og ressourcer fra et lokalt udgangspunkt indikerer imidlertid et skifte i tilgangen til udkantsområder. Denne ændring er relevant i forhold til dette projekt, idet den således også kan være med til at indikere en generel ændring til opfattelsen af lokale mulighedsbetingelser for udvikling set fra de enkelte kommuner. Den senere Case på surfing i Klitmøller vil således belyse hvorledes disse mulighedsbetingelser bliver opfanget i Thisted Kommune. Det følgende kapitel har til hensigt at anskueliggøre tilblivelsen af de udfordringer som Thisted Kommune i dag står overfor ud fra et historisk og økonomisk-geografisk synspunkt, og samtidig se på hvilke muligheder der ifølge litteraturen også kan være for at vende disse udfordringer.

4. Teorier om regional udvikling

I kapitel 3 blev begreberne omkring udkantsområder afdækket, og en forståelsesramme, i forhold til hvordan Thisted kommune skal ses som et udkantsområde, blev defineret. Herigennem kom Thisted Kommunes udfordringer også til udtryk, idet Kommunen som mange andre områder blandt andet kæmper med fraflytning, en aldrende befolkning og dårligt uddannelsesniveau. Men hvorfor er denne situation opstået? Det følgende kapitel har til hensigt at finde ud af om regionale udviklingsteorier kan være med til at forklare Thisted Kommunes situation og de store regionale forskelle som blev præsenteret i kapitel 3.

Det er umiddelbart temmelig indlysende at regional udviklingsteori har nære forbindelser med den industrielle lokaliseringsteori, idet placeringen af industrier afføder beskæftigelse og indkomster i det omgivende lokalområde. På trods af dette er teorierne om erhvervenes lokalisering og den regionale udvikling udformet temmelig uafhængigt af hinanden (Illeris, 2010).

I traditionel økonomisk teori ses husstandenes lokalisering først og fremmest som værende bestemt af arbejdsmarkedet. Erhvervenes lokalisering bestemmer hvor arbejdstagerne lokaliserer sig i rummet (Skifter Andersen, 2010). På denne baggrund har lokaliseringen af virksomheder traditionelt spillet en stor rolle indenfor regional udvikling idet erhvervsudviklingen har været med til også at sikre bosætning og dermed skatteindtægter. Lokaliseringsteorien kan dog ikke være med til at give nogle særlige forståelser for de udfordringer Thisted Kommune og udkantsområderne står overfor i dag.

4.1 Regional udviklingsteori

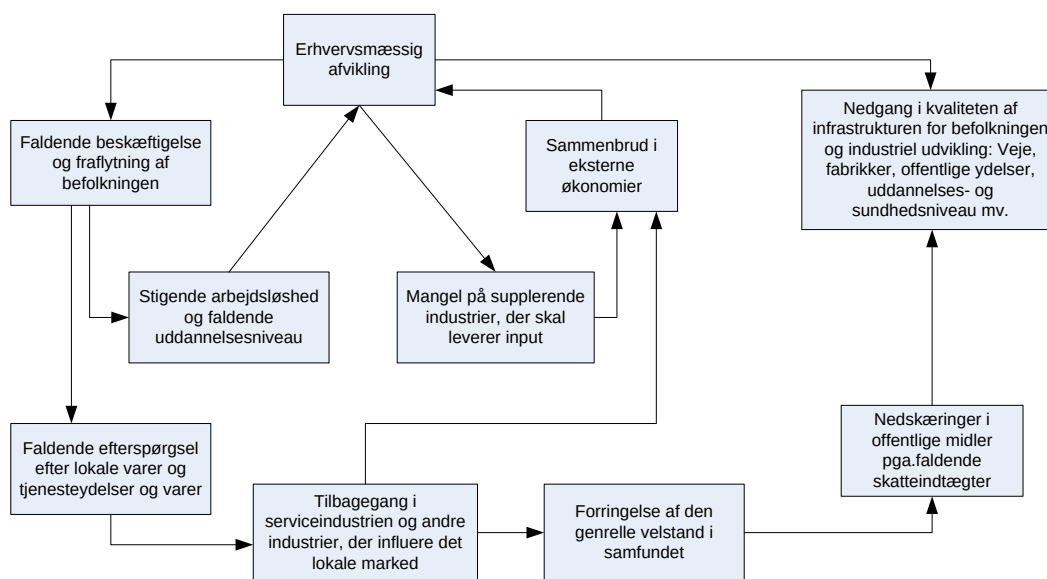
Den regionale udviklingsteori beskæftiger sig med det brede spørgsmål om hvorfor nogle regioner har en bedre økonomisk udvikling end andre. Måske på denne baggrund har teoriretningerne indenfor den regionale udvikling også i højere grad en politisk agenda om hvad der skal gøres for at afhjælpe den udvikling der er foregået. Af de brede tilgange til regional udviklingsteori er der fire tilgange der dominere som er den neoklassiske, divergenstilgangen, den marxistiske, og den ny økonomisk geografiske tilgang udviklet af Krugman. Det følgende tager udgangspunkt i Myrdals divergensmodel idet dens tilgang med negative kausaliteter anses som værende et godt udgangspunkt for forståelsen af et udkantsområdes negative udviklingsspiral.

Den teknologiske udvikling, der fra midten af 1800-tallet begyndte med industrialiseringen, kom i høj grad til at influere på både landbruget og industrisektorens udvikling. I absolutte tal kulminerede andelen af befolkningen der var beskæftiget i landbruget således i 1930, men allerede i 1960'erne havde landbrugsmaskiner erstattet så meget af arbejdskraften at beskæftigelsesandelen var reduceret til under en fjerdedel. Frem til 1960 øgedes

også både industriproduktionen og industribefolkningen som i København eksempelvis allerede på dette tidspunkt klart dominerende og udgjorde 40 %, mens eksempelvis Thisted Amt næsten ingen industri havde (Illeris, 2010). Den teknologiske udvikling havde således betydning for skabelsen af en stor ledighed indenfor landbruget i Thisted Kommune og dele af landet.

Gunnar Myrdal, der var en svensk økonom, præsenterede i 1957 en teori, der kan bruges til at forklare, hvorfor at områder kan have problemer med at vende en negativ udviklingsspiral. Teorien kaldte han den *Cirkulære og selvforstærkende årsagssammenhæng*. Teorien blev hovedsageligt brugt i forbindelse med ulandsproblematikken, men kan som sådan også overføres til regionale forskelle indenfor et land. Den skulle påvise at de forskelle der var mellem rige og fattige regioner ville blive forstærket, det ville skabe en såkaldt divergens.

Figur 9 illustrerer den negative kausale sammenhæng, som et område i økonomisk tilbagegang vil opleve.

Figur 8 Myrdals kumulative årsagssammenhænge i tilbagegang (tilpasset og oversat fra Keeble, 1967)

En sådan tilbagegang kunne begynde med at en stor virksomhed i et område lukker og dens arbejdere derfor bliver arbejdsløse. Det vil formindske indkomsterne og vareefterspørgslen, som vil fremkalde yderligere arbejdsløshed og vil sænke indkomsterne for alle andre former for økonomisk virksomhed i det lokale samfund, som solgte til eller på anden måde havde forbindelse til virksomheden. Samfundet ville blive mindre tillokkende for andre virksomheder og arbejdere. De tilbageværende virksomheder og arbejdstagere i området vil blive ansporet til at flytte fra området, for at søge bedre muligheder andre steder, som igen vil formindske

indkomsterne og efterspørgslen fra de lokale. Kommunens skatteindtægter vil falde og derfor er kommunen nødt til enten af forhøje skatteprocenten for at få midler til kommunens opgaver og/eller kommunen må reducere de kommunale funktioner. Begge kan betegnes som selvforstærkende effekter, der vil få borgere til at flytte fra kommunen og derved må skatteprocenten forhøjes yderligere (Illeris, 2010).

Flytninger forstærker forskellene, da det ofte er de mest værdiskabende aldersklasser og dem med den højeste Uddannelsesmæssige baggrund der flytter. Kapitalen flytter med menneskene, da der i områder med befolkningstilvækst også vil være en vækst i efterspørgslen og dermed vil virksomheden kunne profitmaksimere ved at flytte. Omvendt vil et område, der kan tiltrække en større virksomhed også kunne tiltrække arbejdskraft, og i sidste ende vil dette kunne få skatteindtægterne til at stige i kommunen, og derved vil kommunen kunne facilitere flere offentlige ydelser til befolkningen (Hayter, 1997).

Selvom Myrdals teori opererer med virksomheder, der fraflytter et område, så kan teorien alligevel bruges til at sige noget om den udvikling, som skete i udkantsområderne og Thisted Kommune, da industrialiseringen og den teknologiske revolution gjorde sit indtog i landbruget og efterlod mange arbejdsløse. Disse søgte så imod byerne og efterlod de tilbageværende i en endnu mindre gunstig position. En sådan negativ spiral kan ændres ifølge Myrdal ved offentlig intervention.

Myrdal var af den opfattelse, at den eneste måde hvorpå en negativ spiral kunne ændres, var ved offentlig intervention, hvilket blev en realitet med egns politikens indtog.

4.2 Offentlig regulering

Udover at lade markeds kræfterne bestemme hvordan udviklingen foregår, så spiller den offentlige myndighed også en væsentlig rolle. Den offentlige myndigheds styring bestod før industrialiseringen hovedsagelig i anlæg af veje, militære anlæg eller bestemmelser, der skulle modvirke brandkatastrofer (Illeris, 2010). Under industrialiseringen blev anlæg af kloakker, vandforsyning, jernbaner med videre tilført, og byerne voksede hastigt med industribygninger og boliger blandet ind imellem hinanden.

Den regionalpolitik, der blev ført efter anden verdenskrig bar tydeligt præg af 1930'ernes økonomiske krise. Der var brug for offentlig intervention i kræfternes frie spil, som ellers havde været dominerende indtil da. Dette skulle dog ske uden at afskaffe den grundlæggende markedsøkonomi. Den regionale udviklingsstøtte kom for første gang i fokus i 1954, da den daværende socialdemokratiske regering anmodede den statslige nedsatte Arbejdsmarkedskommision om at se på mulighederne for på kortere og længere sigt at bekæmpe arbejdsløsheden. Der var i en tid med relativt god beskæftigelse, at der var opstået store geografiske forskelle med den laveste arbejdsløshed i hovedstaden og den højeste ledighed i de jyske udkantsområder (Illeris, 2010).

I 1958 førte de store geografiske forskelle til et lovforslag om egnsudvikling, som havde til formål at forbedre den produktive beskæftigelse i de dele af landet, der i forhold til industriel udvikling stod tilbage for det øvrige land eller var ramt af økonomiske vanskeligheder. Problemet var med andre ord den geografisk ulige fordeling af arbejdsløsheden, og lovens bidrag var i første omgang statsgaranti for lån i forbindelse med projektudvikling og produktive investeringer som skulle administreres af et nyoprettet Egsudviklingsråd. Egsudviklingsloven skulle blandt andet være med til at sikre at de økonomiske ressourcer blev fordelt rundt, så de områder, hvor de økonomisk stod mest skidt til også fik den største støtte. Det var Nordjylland, Vestjylland samt Lolland, der fik de største beløb (Halkier, 2008). I 1967 blev der indført nye bestemmelser i loven, hvori der blev indlagt et krav om at ministeriet skulle angive de områder, hvori forskellig slags støtte kunne gives. Disse blev afgrænset ud fra regionaløkonomiske kriterier såsom flyttemønstre, indkomster og arbejdsløshed og de områder, der var hårdest ramt ville kunne få ydet særlige investeringstilskud (Illeris, 2010).

Et punkt hvorpå at egnsudviklingen haltedede bagefter var i forbindelse med de statslige institutioners lokalisering. På nær et fåtal som for eksempel Egsudviklingsrådet og dets sekretariat, der i 1967 blev flyttet til Silkeborg fra hovedstaden, så forblev langt størstedelen af statslige institutioner i København (Illeris, 2010; Andersen & Engelstoft, 2004) Staten var dog ikke den eneste aktør på banen, da der flere steder rundt i landet skød forskellige udviklingsråd op, samt at enkelte udkantsbyer havde oprettet lokale erhvervsråd.

I 1990 blev loven ophævet og ikke erstattet af tilsvarende nationale programmer, da der i kraft af reformen af EU's strukturfonde i 1988 (se kapitel 3 s. 21), var kommet et alternativ til støtte af regionale udviklingsaktiviteter (Halkier, 2008).

Starten af 1990'erne markerede en ny centralisering, hvor udvikling og vækst i vidensbaserede erhverv koncentrerer sig i og omkring hovedstaden og landets øvrige større byer. Resultatet kan beskrives som et stort sammenhængende bylandskab svarende til den urbaniseringsfase, der betegnes som 'metropolisering' og hvor der samtidig har været befolkningstilbagegang i de dele af landet, som ligger uden for vækstområderne (Nørgaard et al., 2010). Fra starten af 1990'erne indførte EU det såkaldte Leader-program. Omdrejningspunkterne var forbedret livskvalitet, bedre miljø, og diversificering af erhvervslivet i landdistrikterne. Landbrug, fiskeri og industri skulle suppleres med turisme og videnserhverv for at sikre en bredere og mindre konjunkturbestemt arbejdsudbud (Christensen et al., 2010)

4.3 Globaliseringen

Den globale økonomi er i dag uden grænser. Information, kapital og innovation strømmer til i stor fart fra alle mulige egne af jordkloden godt hjulpet af den teknologiske udvikling og kundernes ønsker om at have adgang til de bedste og billigst mulige produkter (Dicken, 2007). Globaliseringen har også haft stor betydning for udviklingen i udkantsområderne og derfor også Thisted Kommune. Som det er blevet klargjort i forbindelse med egnsudviklingen, så kunne Thisted Kommune konkurrere med industrien i byerne på grund af de subsidier, der blev tilført til yderområderne i 1960'erne, samtidig med at lønnen i udkantsområderne var relativt lavere end i byerne. Med globaliseringen forsvandt denne fordel indenfor industrierhvervene, da industriproduktionen blev adskilt og sendt til blandt andet Østeuropa og Asien, hvor den største udgiftspost, nemlig arbejdskraften er langt billigere. Imidlertid er ledigheden i Thisted, som tidligere nævnt lav, men da en stor del (27%) er beskæftiget indenfor industrien er disse på grund af globaliseringen truet, hvilket også kommer til udtryk ved at store virksomheder i kommunen som Coloplast og Oticon har afskediget en del af deres medarbejdere og andre virksomheder som Glostrup møbelfabrik og Joran Bor er væk fra området (Hougaard, 2009).

Den skærpede konkurrence har medført at virksomhederne i højere grad har været nødsaget til at fokusere på innovation. Michael Porter (1990) arbejdede med specialiserede geografiske erhvervskoncentrationer, også kaldet klynger. Klynger er hovedsageligt specialiseret indenfor industri, men kan også bestå af servicebrancher med basis-karakter indenfor transport, forskning og IT.

Porters teori er at virksomhederne i en klynge vil kunne drage fordel af hinanden og opnå agglomerationsfordele, hvis de inden for landet lå i nærheden af hinanden og var specialiseret i samme retning. Mange klynger i vesten er dog blevet udkonkurreret af produktion i lavtlønslande, men de er imidlertid blevet reddet ved at andre vare og serviceproduktioner end de oprindelige er blevet ekspanderet; det vil sige ved en diversificering.

Klyngeteorien kan ikke redde udkantsområderne alene og derfor er udkantsområderne nødt til at søge efter alternative muligheder for at skabe vækst.

Lorentzen (2009) og Lorentzen & Krogh (2009) har arbejdet med at forbinde oplevelsesøkonomi med lokal udvikling, hvor det i særlig grad er udkantsområdernes muligheder og barrierer i forhold til oplevelsesøkonomien. Oplevelsesøkonomi er et begreb der forsøger at kontekstualisere en ny trend i økonomisk udvikling, hvor det drivende middel er menneskers søgen efter identitet og engagement i et stadigt rigere samfund. Begrebet er således mere omfattende end bare kultur og turisme, der er nogle aspekter af oplevelsesøkonomi (Lorentzen 2009).

Tabel 4 Industriel lokalisering og tekno-økonomiske paradigmer (Lorentzen, 2009)

Dimension	Industriøkonomi	Vidensøkonomi	Oplevelsesøkonomi
Produktion/lokalisering	Koncentreret i avancerede regioner	Koncentreret i metropoler i de avancerede regioner	Lokaliseret flere steder både i centrale og periferiere regioner
Forbrug/lokalisering	Koncentreret i avancerede regioner	Koncentreret i metropole områder	Attraktive steder (små og store) i både udviklet og mindre udviklet egne
Globalisering	Adskillelse og spredning af produktionen International handel Direkte investeringer	Lind strøm af viden, varer, mennesker og kapital mellem metropolerne og de avancerede regioner	Integrering af forskellige oplevelsesmæssige steder i den globale strøm af information, mennesker og penge
"Centrets rolle"	Avanceret industriel produktion og services Forskning og udvikling Beslutningstagende	Vidensproduktion Forskning og udvikling Beslutningstagende	Magnet af indbyggere og besøgende Mange specialiserede oplevelsestilbud baseret på mangfoldighed og historie
Periferiens rolle	Råstoffer Simpel industri Lavtlønnet arbejdskraft	Simpel industri Globale services	Turismebaseret vækst Oplevelsesorienteret baseret på autenticitet og det naturlige miljø Aktiviteter, events

Tabel 4 viser de tre forskellige paradigmeskift; industriøkonomien, vidensøkonomien og oplevelsesøkonomien og deres rolle i forhold til industriel lokalisering. Oplevelsesøkonomien repræsenterer et helt andet mønster i forhold til både industriøkonomien og vidensøkonomien og i sagens natur bygger den på oplevelser frem for produktion i ordets bogstaveligste betydning. Indenfor både "produktion" og forbrug vil oplevelsesøkonomien kunne medføre at udkantsområder vil kunne spille en rolle i form af at for eksempel afholde events såsom festivals, koncerter med mere.

Som nævnt i kapitel 3, så er uddannelsesniveaue i Thisted Kommune lav i forhold til resten af landet og da job indenfor turismebaserede erhverv ofte ikke kræver en lang videregående uddannelse, så vil der være muligheder for Thisted i at skabe vækst på baggrund af turismen, hvor oplevelserne baseres på autenticitet og det naturlige miljø.

Tabel 5 Byernes rolle i the tekno-økonomiske paradigme (Lorentzen, 2009)

Dimension	Industriøkonomi	Vidensøkonomi	Oplevelsesøkonomi
Produktion	Arbejdsstyrken	Kvalificeret arbejdskraft	Andel af lavt og højtuddannet arbejdskraft Tilgængelighed
	Transport	Information og kommunikations netværk	Eksponering, branding, historie, autenticitet
	Fysiske faciliteter	Nærhed til universiteter og forskningsinstitutioner	
Forbrug	Masse forbrug	Individuel forbrug	Sociabilitet, aktivitet, identitet og individualitet Oplevelsesprodukter, services og steder
	Forretninger og supermarkeder	Indkøbscentre	Høj individuel mobilitet, forbrugerbaseret identitet
	Persontransport	Plads til fritid	
	Billige boliger	Attraktive boliger	
Mobilitet	Velfærdsydelse	Kulturelle tilbud	Branding af steder Tilgængelighed Høj individuel mobilitet, forbrugerbaseret identitet
	Stedsbunden	Ikke stedsbunden	
	Funktionelle kvaliteter	Funktionelle og æstetiske kvaliteter	
Governance	Hierarkisk	Netværk	Nye entreprenørielle former og netværk
	Myndighed	Polycentriske	Midlertidige netværk
	Centreret	Tilpasset til konteksten	Skiftende interessenter
	Velfærd	Facilitering	

Tabel 5 viser igen de tre forskellige paradigmeskift henholdsvis industriøkonomien, vidensøkonomien og oplevelsesøkonomien med denne gang i forbindelse med byens rolle. I forhold til udkantsområderne så kan byerne især adskille sig ved at eksponere sig på det globale marked ved hjælp af branding og information, så deres "vare" bliver kendt. De ressourcer der skal til for at producere oplevelserne relaterer sig til byens historie, kultur og natur (Lorentzen, 2009). Udkantsområderne har naturligvis ikke den samme brede vifte af oplevelsesmæssige tilbud som større byer har, men har ofte kun få kulturelle eller naturmæssige ressourcer. De små byer har det samtidig ofte nemmere ved at skabe en identitet, som man forbinder byen med som for eksempel Klitmøller og surfing.

Oplevelsesøkonomien er forbundet med høj individuel mobilitet. Ofte vælger folk at bosætte sig i forhold til individuelle kvalitetskriterier, som for eksempel kan være at bo tæt på havet selvom der er langt til arbejde.

4.4 Nichestrategi

Udkantsområderne står som sagt overfor en stor udfordring og en måde hvorpå at udkantsområderne kan konkurrere er ved at satse på udviklingen af nichestrategier.

Niche strategien repræsenterer en måde at adskille sig fra andre på i en stadig mere globaliseret verden.

Niche i ordets bredeste forstand stammer fra økologien og refererer til en optimal placering, hvor en organisme kan udnytte en given ressource i tilstedeværelsen af dens konkurrenter (Robinson & Novelli, 2005). Selvom der ofte tales om nichestrategi indenfor forretningsverdenen, så kan denne analogi også bruges i forhold til lokal udvikling. Dette kan være et lokalsamfund, der har fundet en passende niche. Der er dog to forhold, der skal være til stede før at det er muligt at udnytte denne niche. Der skal være plads på markedet til produktet og der skal være et publikum for produktet, hvor både pladsen og publikummet ses som særegne enheder.

Dette kan videreudvikles til at omfatte et specielt produkt, der er tilpasset til behovet fra et specielt marked segment. Markedet skal ikke betragtes som en simpel homogen helhed med ganske almindelig behov, men snarere som en lille enhed af personer med særlige behov i forhold til produkter og kvalitet. Heraf kan der tales om niche markedet som en lille gruppe, som hvor de enkelte individer er identificerbar ved at have de samme specifikke interesser og behov og er karakteriseret ved en stor tilknytningskraft til produktet (Robinson & Novelli, 2005). Lokaliteter med specifikke tilbud altså være i stand til at etablere sig som nichedestinationer. Det kan fx være Klitmøller, der på grund af de optimale bundforhold kan tilbyde en form for surfing, som ikke findes ret mange andre steder på jordkloden og derved kan man henvende sig til surfersegmentet ikke kun lokalt, regionalt eller nationalt, men globalt.

4.5 Delkonklusion

Formålet med dette kapitel var at svare på spørgsmålet om hvordan Thisted Kommunes udfordringer er opstået ud fra en historisk og økonomisk geografisk vinkel.

I den traditionelle udviklingsteori var husstandenes lokalisering bestemt af arbejdsmarkedet og størstedelen af befolkningen var derfor i slutningen af industrialiseringen omkring 1960 bosat i hovedstaden. Myrdals teori blev inddraget til at beskrive hvorfor et område som Thisted Kommune kan have svært ved at vende en negativ udviklingsspiral uden offentlig intervention. Den offentlige håndsrækning, der skulle skabe positiv vækst i udkantsområderne blev givet med egnsudviklingsplanen, men globaliseringen og deraf udflytningen af virksomheder, som først tog fat efter Myrdal havde udformet sin teori, har igen stillet Thisted Kommune i en svær situation. Mange af de virksomheder, som det lykkedes at tiltrække med egnsudviklingsloven er enten blevet afviklet helt eller har flyttet dele af produktionen til andre steder, hvor arbejdskraften er langt billigere. Porter argumenterer for at virksomhederne ved klynge dannelse og specialisering kan konkurrerer globalt, men også i den henseende er virksomhederne blevet mere eller mindre udkonkurreret af billig arbejdskraft i andre lande. Der argumenteres dog for at oplevelsesøkonomien og satsning på nichestrategier kan være med til at

afhjælpe nogle af de udfordringer, der er opstået som følge af industriens afvikling. Dette i kraft af en specialisering imod nogle oplevelsesressourcer hvor udkantsområderne har nogle komparative fordele på andre områder end vækstregionerne. Disse områder vil blive gennemgået i det følgende kapitel 5.

5. Bosætning og fritidsressourcer i udkantsdanmark og Thisted Kommune

I kapitel 3 blev Thisted Kommunes demografiske og socioøkonomiske udfordringer som et udkantsområde skitseret. Udfordringerne består primært i en stor befolkningsraflytning, hvor især det er den yngre del af befolkningen, der flytter for at få en uddannelse, hvilket betyder en aldring af befolkningen. I Thisted Kommune er der imidlertid også en større indpendling end udpending, hvorfor der også er muligheder for at tiltrække bosætning. I gennemgangen af teorier til anskueliggørelsen af udkantsområdernes udfordringer er det imidlertid også blevet fundet at nye mulige udviklingspotentialer for udkantsområderne kan være indenfor oplevelsesøkonomien. De oplevelsesmæssige potentialer for udkantsområderne er defineret til især at være indenfor autenticitet og herlighedsværdier. Samtidig baseres forbrugsmønstrene i denne nye økonomiske geografi sig mere på identitet, aktivitet og socialisering.

Selvom udkantsområder som helhed oplever raflytning, så er der dog alligevel nogle få succeshistorier om landsbyer, der har formået at tiltrække tilflyttere som det blev vist på figur 1 i indledningen. Der er altså, selvom udfordringerne er store, alligevel tilflyttere til udkantsområderne og blandt andet derfor er kommunerne blevet opmærksomme på bosætning som udviklingspotentiale (Nørgaard et al., 2010).

Dette åbner efterfølgende op for spørgsmålet om, hvilken del af befolkningen, som udkantsområderne kan tiltrække og derfor hvilken bosætningsstrategi, der skal følges. For det første giver det ikke mening at henvende sig til det segment af befolkningen, der foretrækker at bo i en storby, så derfor skal fokus rettes imod det segment, der netop foretrækker et alternativ til storbyen. Nogle småbyer kan ligge i de større byers pendlingsoplande og derved få en funktionsberettigelse som bosætnings- og oplandsby for den større by med dens arbejdspladser og byliv. Det er især de relativt ressourcestærke, der flytter derud, hvor de kan leve det liv de ønsker uden at miste forbindelsen til byens arbejdsmarked og uddannelsesstilbud (Mogensen, 2006; Nørgaard, 2010; Christensen et al., 2010). Det er dog langt fra alle småbyer, der ligger i pendlingsafstand til en større by og de må derfor fokusere på andre karakteristika. Thisted Kommune er et eksempel på dette mange af områderne indenfor kommune, som tidligere vist, ligger langt fra nærmeste større byer. De karakteristika der bør fokusere på kan eksempelvis være smukke naturomgivelser og områder med særligt interessante kulturmiljøer. De vil på denne baggrund have nemmere ved at fastholde og tiltrække nye beboere end andre landsbyer, der ikke har sådanne herlighedsværdier (Mogensen, 2006).

Det er dog langt fra alle områder, der selvom de har smukke naturomgivelser formår at udnytte potentialet. Svendsen (2007) og Mogensen (2006) mener at dette kan skyldes mangel på institutionelle kapacitet i disse områder. Mogensen (2006) udtrykker videre at i de områder med befolkningsvækst kan succesen blandt andet

skyldes: "...tilstedeværelsen af ildsjæle, et godt foreningsliv, velfungerende netværk og evnen til at samarbejde i landsbyerne" (Mogensen, 2006:10)

En mere indgående begrebsafklaring omkring institutionel kapacitet vil blive behandlet senere i rapporten. I første omgang vil vi derfor blot rette fokus mod andre grunde til at landsbyerne kan tiltrække beboere. Det blev påpeget i sidste kapitel at den individuelle mobilitet i dag er høj. Dette betyder at folk derfor vælger at bosætte sig i forhold til individuelle kvalitetskriterier, såsom at være tæt på naturen eller havet i stedet for tæt på arbejdspladsen (Lorentzen, 2009). For nogle andre er bosætningen i udkantsområderne et udtryk for et ønske om noget større og/eller billigere at bo i (Andersen, 2010; Nørgaard et al., 2010) og for andre, er det de trykke rammer væk fra "storbyens jag", der virker tillokkende. Livsstilsopfattelsen og måden at leve livet på har en stor betydning for det sociale liv i bosætningsområdet (Nørgaard et al., 2010). I for eksempel Klitmøller vil man som surfer blive en del af et i forvejen eksisterende fællesskab, og derfor vil Klitmøller især henvende sig til denne type mennesker.

Især i arbejdsøjemed skal internettets betydning heller ikke undervurderes. Udover at det er muligt at komme kontakt med folk over hele kloden, så har internettet betydet at vi ikke på samme måde er bundet til en arbejdsplads. Indenfor erhverv der ofte er baseret på arbejde over computeren, som eksempelvis multimediedesign, kommunikation, konsulentarbejde etc. er det derfor muligt at arbejde hjemmefra, hvilket har medført at folk for eksempel kan bosætte sig, i forhold til deres fritidsinteresser.

Nørgaard et al., (2010) påpeger dog at udkantsområderne oplever, at en stor procentdel af tilflytterne flytter væk fra området igen indenfor en årrække fordi deres nye bosætningsområde eller lokalsamfund ikke har levet op til forventningerne indenfor områder som tilstrækkelig servicetilbud, manglen på sociale relationer i lokalsamfundet eller fællesskab (Nørgaard et al., 2010).

Den følgende gennemgang har vist at der i en bosætningssammenhæng også kan påpeges flere potentialer for udkantsområderne. Disse skal ikke mindst ses i relation til hvilke fritidsmuligheder der findes i området da disse i dag spiller en større rolle end tidligere. Det følgende vil gennemgå hvordan begrebet fritid kan forstås.

5.1 Fritid

I ovenstående er vi nået til en erkendelse af at fritiden og dermed fritidsaktiviteter spiller en større og større rolle i valget af bosætningsmuligheder.

Den stigende velstand som mange vestlige lande har oplevet siden 2. verdenskrig har ikke alene medført at den gennemsnitlige indkomst hos befolkningen er steget, men også at befolkningen som helhed arbejder mindre (Lynch & Veal, 2006; Lortenzen & Krogh, 2009). Ifølge Andersson & Andersson (2006), så er den årlige

gennemsnitlige arbejdstid halveret fra 1870 til 1979. Dette har i sagens natur også betydet at det økonomiske råderum hos befolkningen er steget markant og samtidig har forbruget ændret karakter. I starten af 1900-tallet blev hovedparten af indkomsten brugt på at tilfredsstille de grundlæggende behov såsom madvarer og beklædning. Dette var faldet markant ved indgangen til det nye årtusinde, og samtidig var forbruget til ferie og fritid steget (Lund et al., 2005; Lorentzen & Hansen, 2009).

Fritid er ikke en entydig størrelse og derfor ikke så let af definere. Adskillige har forsøgt sig med en definition af Leisure, som vi i denne rapport betegner som fritid. Tribe (2005) har for eksempel et forslag til en definition hvor der skelnes imellem 'leisure' og 'recreation', men i denne rapport skelnes der ikke imellem disse to begreber. Lynch and Veal (2006) arbejder med en definition, hvor de skelner imellem *tid*, *aktivitet* og *holdninger*.

Tid er det der er tilbage, når den økonomiske aktivitet, den personlige pleje og det huslige arbejde er overstået også kaldet den *tilbageværende tid*. For personer der ikke arbejder hjemmefra eller studerende, der er denne inddeling ret tydelig, mens den for andre, der arbejder hjemmefra ikke på samme måde kan opdeles så stringent. For surferne er det ret væsentligt ikke at have denne opdeling af hvordan tiden bruges. I Klitmøller arbejder flere af surferne hjemmefra, da det anses som vigtigt at være tæt på havet og at kunne udøve fritidsaktiviteten netop når forholdene er til det (Johnsen, 2010). Det andet element er *Aktiviteter*, som kan inddeles i en lang række af forskellige grupperinger indenfor områder som sport, socialisering, turisme, hobby, kultur og underholdning. Et tredje element der kan diskuteres i forhold til en definitionen af fritidsbegrebet er *Holdninger*. Denne handler om hvor vidt fritiden opfattes som frihed og har dermed en relation til tidselementet. Der vil imidlertid ikke blive gået mere i dybden med forskellige definitioner af fritid i denne rapport.

5.1.1 Fritid i et oplevelsesmæssigt perspektiv

Enhver oplevelse er unik, da den skabes på baggrund af den enkelte forbruges erfaringsgrundlag. Den enkelte er i forskellig grad med til selv at skabe oplevelsen. Det unikke er knyttet til stedet. Florida (2005) påpeger således at folk ofte sætter pris på stedet på grund af dets autenticitet og dets unikke væsen. Ifølge Florida så skyldes stedets autenticitet flere forskellige aspekter af et område. Det kan for eksempel være historiske bygninger, gamle kvarterer eller specifikke kulturelle egenskaber. Det er steder hvor der kan opnås unikke og originale oplevelser, der derigennem er autentiske. Det er samtidig vigtigt at skille sig ud fra 'massen'. Således er det vigtig at fokus rettes mod de unikke oplevelser frem for de standardiserede oplevelser. Klitmøller er et fint eksempel på et område, hvor det er lykkedes at tiltrække et bestemt segment af befolkningen på grund af

stedets unikke vind og bundforhold. Netop forskelligheden i kultur, landskab og identitet er de bærende elementer i indsatsen for at styrke den lokale udvikling og tiltrække nye borgere (Johansen & Eskildsen, 2008).

5.1.2 Fritid i naturen -herlighedsværdier

Undersøgelser har vist at tilflyttere har flere bevæggrunde for at flytte til et yderområde, men at naturen og trykke omgivelser, der også kan kaldes herlighedsværdier, spiller den mest afgørende rolle (Nørgaard et al.,2010). Herlighedsværdier er et begreb der dækker de naturmæssige ressourcer der er svært at sætte pengemæssig beløb på. I relation til den faktiske bosætning, understreger blandt andet Berry (2000) at der er en søgning imod områder, der indeholder rekreative og naturmæssige forhold, mens andre landområder, der ikke har de samme kvaliteter oplever tilbagegang. Flere undersøgelser har vist at der i Danmark er en udbredt opfattelse af at det er attraktivt at bo på landet, hvor dog kun en mindre andel i praksis vælger at flytte og bosætte sig netop der (Nørgaard et al,2010). Det er dog væsentligt for udkantsområderne at der i en bo og fritidsmæssig sammenhæng sikres adgang til disse værdier for at de kan benyttes offensivt i en bosætningsstrategi.

5.1.3 Livsstil og identitet

De livsstrukturer eller livsforløb der gjorde sig gældende tidligere har ændret sig markant gennem det seneste halve århundrede. Tidligere var ens rolle mere eller mindre givet på forhånd. Var man en del af arbejderklassen, så var det naturligt at man havde et tilhørsforhold til netop denne klasse og man havde ikke behov for at søge en særlig individuel identitet. Sådan er det imidlertid ikke mere; man søger netop sin helt egen identitet i den forstand at man skiller sig ud fra hinanden. Dette gælder også i vores forbrugsmønstre, hvor vi netop søger de produkter, der er unikke og som passer perfekt til den enkelte (Pine & Gilmore, 1999). Samtidig med folks søgen efter identitet, så har fokuset på fritidsaktiviteterne i samfundet også ændret karakter. Tidligere kunne de ses som en flugt fra dagligdagens gøremål, hvor der i dag er opstået et behov for at fritidsaktiviteterne skal inkorporeres i hverdagen, da fritidsaktiviteterne spiller en større rolle i familielivet, hvilket også har medført at folk er villige til at flytte til områder, hvor det primære formål er at de kan dyrke deres fritidsaktiviteter og derefter søge bestemme hvor og hvornår de vil arbejde (Roberts, 1997). Et stærkt eksempel på et område der på grund af sine fritidsmæssige attraktioner og hvor der også er tilhørende en særlig livsstil er surfing i Klitmøller.

5.2 Surfing

Det følgende afsnit tager udgangspunkt i en beskrivelse af surfing som sport og rekreativ beskæftigelse, men vil også indeholde elementer fra videnskabelige casestudier, der kan benyttes i en vurdering af det økonomiske aspekt i det erhvervsmæssige udviklingspotentiale for sporten som fritidsbeskæftigelse, samt surfernes institutionelle kapacitet sammenlignet med andre institutioner. Afsnittet skal give den fornødne baggrundsviden om surfing som fritidsbeskæftigelse. Efterfølgende vil herlighedsværdierne og surfing i Klitmøller blive præsenteret som en præsentation af en Case i casen.

5.2.1 Karakteristik af surfing og surferne

I den følgende gennemgang af surfing er det vigtigt at skelne imellem, at der kan surfes på tre forskellige måder, som enten er vindsurfing, kitesurfing eller paddlesurfing. Når der i teksten benyttes ordet surfing er der derfor tale om alle 3 surfkategorier. Vind- og kitesurfing er de to nyeste former for surfing, idet der blev taget patent på disse i henholdsvis 1970 og 1984. Fælles for disse to surfarter er at de begge bruger vinden som drivkraft frem for bølgerne, der i stedet bruges som afsæt til loops og andre øvelser. Vindsurfingudstyret består af et bræt og et sejl, mens kitesurfingen anvender en drage i stedet for sejl og et mindre bræt (Johnsen, 2007a). Paddlesurfing er derimod en langt ældre sport, som er blevet udviklet af den polynesiske kultur på Hawaii, og senere blev opdaget af kaptajn James Cook på sin rejse forbi Hawaii i 1778, som den første fra den vestlige verden (Tantamjarik, 2004; Lazarow, 2007). Ingen ved præcist hvornår surfing blev en del af polynesernes hverdag, men der findes beviser der går helt tilbage til 1400-tallet (Young, 1983). I dag bruges moderne materialer frem for hårdt træ, men paddlesurfing foregår i princippet på samme måde som i de sidste århundreder, idet den udøvende enten står op og bruger en åre, eller ligger på maven og bruger armene til fremdrift. Ved den rette timing kan bølgens fart og hældning herefter benyttes til op- og fremdrift på boardet også kaldet Waveriding (Johnsen, 2007a).

Figur 9 Surfing i Vorupør (eget foto)

Den moderne paddlesurfing kan dateres tilbage til starten af 1900 tallet, men især i perioden efter 2. verdenskrig og frem til starten af 1960erne var en renæssance for paddlesurfingen idet udviklingen i fiberglas og lettere materialer til boardsene og våddragter gjorde sporten mere tilgængelig for folk, samtidig med at billigere biler og flere veje gjorde det nemmere at komme ud til havet. Paddlesurfingen blev fra 1960erne og frem en voldsom dille og blev desuden promoveret af Hollywood og musikbranchen, hvilket også har været med til at definere en egentlig surferkultur (Lazarow, 2007).

Figur 10 viser en paddlesurfer i aktion ved Nr. Vorupør.

5.2.2 Surferkulturen

"Søgen efter den perfekte bølge" er en livsopfattelse der deles af mange indenfor surfermiljøet, og beskriver tilbøjeligheden, for surfere, til at tage på opdagelsesrejse rundt om i verden i søgen efter de perfekte bølger og samtidig møde nye folk, kulturer og landskaber. Det er en sådan livsopfattelse filmen "The endless summer" fra 1964 beskriver og handler om, og som også blev kendetegnet for livet for mange af surferne fra 1960, 70 og 80erne (Johnsen 2007a; Fluker & Dolnicar, 2003a). Det blev samtidigt også det billede, der kom til at karakterisere surferne op gennem årtierne, og beskrives bedst ved Young (1983)s reference til surferne som "*a unique tribe of nomads who have wandered this planet in search of rideable waves*". Disse tidligere surfpionere har sidenhen, for manges vedkommende, slået sig ned rundt omkring i verden, og åbnet surfdestinationer på eksempelvis Bali, Tahiti, Fiji, Maldiverne og i Sydafrika (Fluker & Dolnicar, 2003a). Thy eller

Cold Hawaii, som det også kaldes, kan i denne forbindelse også nævnes som et eksempel på en surferdestination idet området som Johnsen (2007a) skriver;

” ...har en historie, som er startet med opdagelsen af et spot og siden hen en række spots, der tilsammen komplementerer hinanden og gør området kendt som et af Europas bedste surfsteder.”

Det antydes i litteraturen at stereotypen på en surfer er blevet mere moden i dag end den typiske beskrivelse fra 1970'erne, hvor surferne ansås som værende individualistiske, uafhængige, hedonistiske, indadvendte og imod disciplin eller kontrol samt ofte iført shorts eller afslappet tøj. Derudover blev surferne beskrevet som mennesker med et ukonventionelt forhold til rusmidler, meget mobile i deres søgen efter bølger og ofte samlede sig i mindre grupper (Fluker & Dolnicar, 2003a).

5.2.3 Erhvervsudvikling med baggrund i surfing

I dag vurderes det at der på verdensplan findes omkring 20 millioner rekreative surfere og 100.000 professionelle (Murphy & Bernal 2008; Lazarow, 2007) og samtidig vurderes industrien, Ifølge Fluker & Dolnicar (2003b), til at generere en værdi svarende til ca. 8 mia. dollars pr år. Selv om dette tal også inkludere tøj og detailhandel, tyder andet forskning desuden på, at den økonomiske værdi af surfing som rekreativ beskæftigelse ikke er inkluderet i dette beløb, hvorfor industrien sandsynligvis er mere værd (Lazarow, 2007). Dette indikeres også i andre udregninger lavet af Buckley, som uden at kende de præcise detaljer, vurderede surfingindustriens årlige omsætning ved årtusindskiftet til 10 mia. dollars og med en årlig vækst på 12-16% om året (Shaw & Williams, 2004, Fluker & Dolnicar 2003a).

At surfing er blevet en økonomisk betydningsfuld rekreativ industri findes der efterhånden flere og flere beviser på i kraft af casestudier fra forskellige steder i verden. Den første af sin slags, som ofte refereres til i litteraturen, blev lavet af Kelly i 1973, der estimerede 60.000 surfers økonomiske betydning på øen Oahu på Hawaii og sammenholdt det med mængden af offentlige investeringer i surferinfrastruktur (Lazarow 2007). Sidenhen er der også blevet foretaget studier af surfings betydning for mindre kystbyer som eksempelvis, Trestles Beach i Californien, Cornwall i England, Mundaka i Spanien med blot 1900 indbyggere eller Mallacoota i Australien med 1200 indbyggere (Lazarow, 2007; Murphy & Bernal 2008; Nielsen et al. 2007; Shaw & Williams, 2004).

Det tidligere omtalte skift i surferkulturen, hvor flere surfere har valgt at slå sig ned og starte forskellige virksomheder i tilknytning til surfing rundt om i verden, viser et skifte fra forbrug til produktion. Denne

udvikling er især blevet drevet af udviklingen indenfor medierne og især internettet, som er blevet en global markedsplads og en kanal til kommunikation af ideer, hvorigennem der er opstået et marked for surfturisme og salg af surfpakkerejser som udbydes af rejseselskaber. I kontrast til denne type surfturisme findes desuden mere individuelle arrangeret ture, hvor mennesker ved hjælp af egen transport og uden nogen kommercielle interesser involveret, tager ud i deres fritid for at surfe (Shaw and Williams, 2004). Begge typer af surfturister er dog indkapslet i følgende definition af en surfturist ifølge Fluker & Dolnicar (2004):

“Surf tourism involves people travelling to either domestic locations for a period of time not exceeding 6 months, or international locations for a period of time not exceeding 12 months, who stay at least one night, and where the active participation in the sport of surfing ... is the primary motivation for destination selection.”

Den ovenstående gennemgang af litteratur og casestudier har vist, at der især er blevet lavet studier af surfingens turismemæssige potentialer for udviklingslande og udkantsområder, mens der i langt mindre grad findes studier af det socioøkonomiske afkast, der kan være af en generel bosætning af surfere til mindre byer i kystområder. Dette både indenfor detailhandel associeret med surfing, men også indenfor andre erhverv, samt den samfundsmæssige sammenhængskraft og foreningslivet. I forhold til dette, er det blevet foreslået at virksomheder drevet af surfere, har en særlig ”ideologi”, skabt igennem den livsstil som surfing er for dem, der gør at de påtager en større interesse i den lokale udvikling og samtidig søger at påvirke den. Hvis denne ideologi er delt med andre vil de i nogle tilfælde også vælge at påvirke udviklingen i fællesskab (Thomas, 2006). Det casestudie der præsenteres i denne rapport, har til hensigt at analysere på den proces, hvormed der, set udefra, er opnået et positivt samarbejde mellem en lille landsby på den jyske vestkyst, et område der ellers er i kraftig tilbagegang, og dens moderkommune. Resultat af studiet vil vurdere på samarbejdets resultater, samt reflektere over, om nogle af surfingens karakteristika, som her ovenfor skitseret, har haft en særlig indflydelse på den institutionelle proces.

5.3 Natur, netværk og surfing i Klitmøller

Det følgende afsnit skal ses som en Case introduktion, hvor der foregår en indsnævring af den geografiske skala fra en Thisted Kommune skala til et endnu mindre rum centraliseret omkring surfing i Klitmøller. Denne yderligere indsnævring af skala er nødvendig i forhold til at få indkredset de netværk og institutionelle kapaciteter der i det følgende kapitel vil blive inddraget i procesanalysen. Samtidig præsenteres surfing i Klitmøller som den centrale aktivitet, da der i denne rapport arbejdes ud fra en hypotese om, at surfingens

karakteristika og sociale relationer i Klitmøller har spillet en særlig vigtig rolle i den institutionelle proces. Kapitlet sætter så at sige scenen for den institutionelle kapacitet i Klitmøller. Herlighedsværdierne i form af naturen, vil kortfattet blive præcenteret, da flere undersøgelser har vist, at disse værdier spiller en rolle når folk vælger at bosætte sig på landet (Nørgaard et al. 2010).

5.4 Herlighedsværdier i Thisted Kommune

Det er karakteristisk for kystbyerne ved havet i Thisted Kommune, at de fremstår som væsentlige kulturmiljøer, der besidder både fortællekraft og fascination. Vestkystens fiskerlejer lå i gamle dage stærkt isoleret og kun indbyrdes forbundet med en primitiv redningssti, og derfor blev anlægget af den nuværende kystvej i slutningen af 1960'erne, der løber fra Vestervig i syd, forbi Nørre Vorupør og Klitmøller til Hanstholm, starten på en ny æra. Fiskeriet blev efter vejens etablering næsten fuldstændig koncentreret til den nye havn i Hanstholm, og den turistbaserede økonomi havde fået sin livline med adgang til det store Nordeuropæiske marked. (Mogensen Robert, 2006)

5.4.1 Nationalpark Thy

Nationalpark Thy er Danmarks første Nationalpark, der blev indviet den 22. August 2008. Nationalparken udgør et areal på 24.370 hektar i det vestlige Thy, hvor den strækker sig i et op til 12km langt bælte langs vestkysten fra Agger Tange i syd til Hanstholm i nord (skov og naturstyrelsen, 2010). Nationalparken er særlig fordi den er Danmarks første nationalpark og derudover indeholder nogle helt unikke klithedelandskaber. En del af surfernes område strækker sig også ind under nationalparkens område, men derudover forventes det at tilgangen af en nationalpark til Thisted Kommune kan åbne op for nogle gode muligheder for turisme og erhvervsudvikling med afsæt i parken.

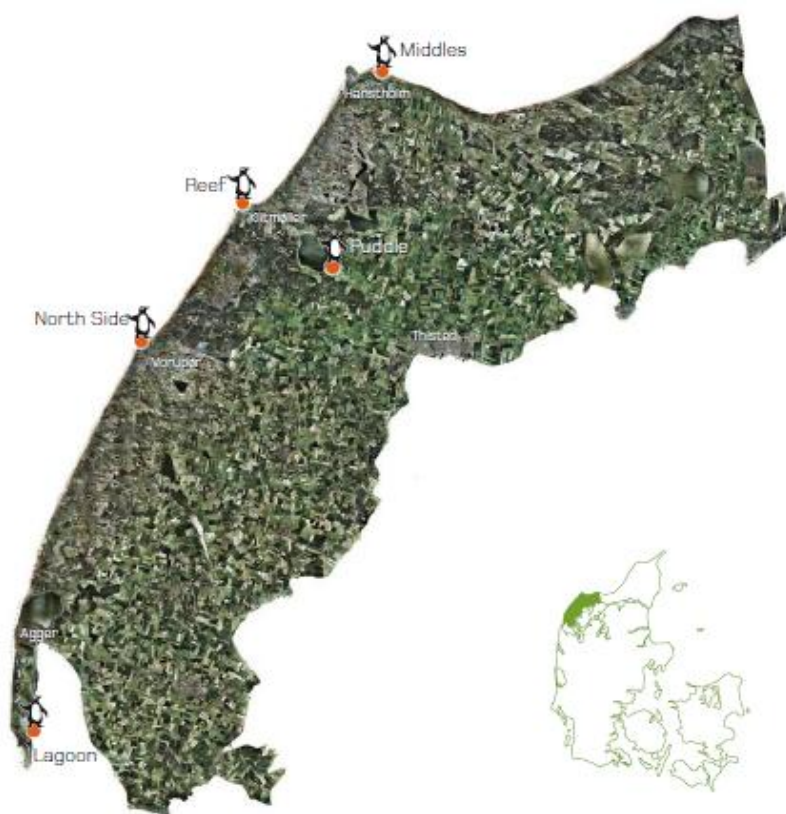
5.4.2 Vesterhavet

Nordjylland rummer generelt nogle enestående muligheder for hurtigt og nemt at komme tæt på hav og strand, idet der fra ethvert givent sted maksimalt vil være 50 km til kysten. Indenfor Thisted Kommune strækker havområdet sig fra Hanstholm i nord og til Agger i syd. Vesterhavet har i mange år været en kilde for beboerne i de mindre kystbyer som Agger, Vorupør eller Klitmøller til at tjene penge enten ved fiskeri eller handelssejlad, og Klitmøllers gamle historie er på denne baggrund meget repræsentativ for disse små kystbyers udvikling.

5.4.3 Klitmøllers historie -kulturarven

Navnet Klitmøller stammer fra, at der omkring år 1600, lå tre møller helt ude ved Vesterhavet omgivet af klitterne. Møllerne lå ved åen, som løber fra Vandet sø og ud i Vesterhavet, og blev brugt til at male korn, der

skulle eksporteres til Norge med skib. Klitmøller blev, på grund af sin gunstige beliggenhed i en bugt med gode landingsforhold, en vigtig havn for skudehandelen i det 18. århundrede, idet indsejlingen til Limfjorden ved Agger Tange på dette tidspunkt var lukket, og der i stedet måtte bruges såkaldte skudeskibe, som kunne trækkes helt op på land. Byen oplevede sin storhedstid imellem år 1660 og ca. 1810, hvor den var centrum for udskibningen af fødevarer til Sydnorge og modtagelsen af tømmer, som der var hårdt brug for i Thy. Vesterhavet brød igennem ved Agger Tange i 1825, hvilket åbnede for indsejlingen til Limfjorden, hvorefter skudehandelen stille og roligt forsvandt fra Klitmøller. Dette var en stor økonomiske prøvelse for byen som i stedet overgik til at blive fiskerleje, der var hovederhvervet frem til slutningen af 1960'erne (Wilkens, 2011; Faastrup, 2010; Johnsen, 2007). Her forsvandt fiskeriet i stor skala også nærmest fra den ene dag til den anden, da indsejlingen sandede til og fiskerbådene forsvandt til den nybyggede havn Hanstholm der stod færdig i 1967. Herefter stod byen med store økonomiske og erhvervsmæssige udfordringer, idet fiskeriet stort set var det eneste byen havde levet af hidtil (Clemmensen, 2010). Fra omkring anden verdenskrig og frem har man i Klitmøller imidlertid også i stigende grad ernæret sig ved turisme, der især fik en øget økonomisk betydning med udbyggelsen af sommerhusområdet (Svendsen, 2007). Da vestkystens strande er brede og åbne med fint, hvidt sand, gør det dem velegnet til strand- og badeudflugter om sommeren. Havet kan imidlertid også være voldsomt, når vinden suser og bølgerne bruser ind mod land (VisitDenmark, 2011). På sådanne tidspunkter opstår der samtidig nogle steder unikke bølge og vindforhold for surfing. Et af disse steder er havet ud for Klitmøller, hvor der på grund af et fast rev af kalksten opstår nogle gode bølgeforhold for surfing (Johnsen, 2007a). Af andre vigtige områder for surfing på vestkysten kan også nævnes Hanstholm, Nørre Vorupør, Agger, og Vandet sø der er afbilledet på følgende kort over surfspots i Thisted Kommune (figur 11).

Figur 10 De fem hovedsurfspots i Thisted Kommune (Johnsen, 2007a)

5.5 Surfing som fritidsaktivitet i Klitmøller

Det følgende afsnit vil beskæftige sig med hvordan surfing kom til Klitmøller og hvilken indflydelse det har haft for erhvervsstrukturen. Afslutningsvis vil andre af de institutionelle kapaciteter i Klitmøller blive præsenteret.

5.5.1 Opdagelsen af Klitmøller som windsurfspot

Det er svært at sige med sikkerhed, hvornår Klitmøller for første gang blev "opdaget" som windsurfing spot. Der findes historier om tyske windsurfere fra Sylt, der tog til Nordjylland allerede i 1970'erne, men de fleste og måske mest pålidelige historier, drejer sig om en efterårsdag omkring 1984⁴, hvor tyskeren Christian Dach, eftersigende ved et tilfælde, kom til Klitmøller og opdagede stedets unikke windsurfermuligheder. Christian Dach var bror til Jürgen Dach, som var en legendarisk windsurfer i Tyskland, hvilket derfor øjensynligt har været med til at udbrede kendskabet til Klitmøller i lokale tyske surferkredse på daværende tidspunkt. Således bragte det tyske surfmagasin to år senere, i 1986, en artikel "Orkan vor Klimöller" om en anden af datidens store

⁴ Der er fortsat stor usikkerhed omkring det præcise tidspunkt, da flere artikler nævner 1981 (surfing i thy; da surferne kom til landsbyen). De forandringsprocesser som Klitmøller har været igennem bunder muligvis

surfer Henning Künzel, der havde slået sig ned i Klitmøller og på et tidspunkt drev Cafe Conrad. Dette var et sprængende punkt i forhold til en mere markant udbredelse af Klitmøller i windsurferkredse og et stigende antal, windsurfere, kom til Klitmøller de følgende år (coldhawaii.eu, 2010; Eide 2010). At Klitmøller skulle ende som surferby lå ikke lige i kortene fra dens tidligere historie, hvor den som tidligere nævnt primært har været kendt for fiskeri og handel.

5.5.2 Erhvervsudvikling i Klitmøller

Surferorganisationen i Klitmøller står i dag stærkt og den kan som den følgende proces vil vise i høj grad siges at have haft indflydelse på det udviklingssamarbejde der har ført til en stigende bosætning lokalområdet. Surferne lavede i forbindelse med et arrangement i november 2005 en undersøgelse af hvor mange indbyggere der er flyttet til Thy i Thisted Kommune, som følge af mulighederne for surfing. Denne viste at over 100 personer, både voksne og børn, havde valgt at købe hus og bosætte sig i området som følge af den attraktion, surfmulighederne er for dem. De tilflyttede surfer har tilsyneladende mange forskellige erhvervsprofiler, og der er således både IT-folk, håndværker, mekanikere, skolelære og pædagoger repræsenteret (Fogh-Andersen, 2005a). Der er i Klitmøller forskellige virksomheder relateret direkte til surfing som Hurley surfshop og surfshop Westwind. Der findes andre virksomheder, der indirekte er relateret til surfing, hvor ikke mindst Starfish skiller sig ud. Starfish er adskillige énmandsvirksomheder, der er lokaliseret i et kontorfællesskab. Disse virksomheder har netop valgt at lokalisere sig i Klitmøller på grund af surfmulighederne. Meningen med Starfish er samtidig at andre kan komme forbi og leje sig ind på dags-, uge- eller månedsbasis og derved blive en del af fællesskabet. Derudover har det også været muligt at tiltrække nyuddannede turnuslæger til Sygehus Nord i Thisted, som havde lyst til at forene mulighederne for surfing med lægeerhvervet (Johnsen, 2007b). Der kan tegnes et samlet billede af surferne som tilflyttere på under 40 år og med pæne uddannelser og småbørn, hvilket præcist er den type profiler der oftest er mangel på i udkantsområder, hvilket derfor gør surferne til en særlig vigtig institutionel kapacitet.

5.6 Delkonklusion

Kapitel 5 har haft fokus på de bosætningsmæssige potentialer for et udkantsområde kan være indenfor herlighedsværdier og fritidsaktiviteter, og desuden hvordan disse begreber skal forstås. I den forbindelse har kapitlet først taget udgangspunkt i de specifikke herlighedsværdier indenfor Thisted Kommune og dernæst surferaktiviteterne der er opstået i Klitmøller. Der er således foregået en indsnævring fra et Thisted Kommune skala og til en mere lokal geografisk skala centreret omkring surfing i Klitmøller. Denne skala er dog ikke entydigt defineret, men skal mere ses som en del af et kommunalpolitisk rum idet Casen der præsenteres i

kapitel 7 tager udgangspunkt i en diskursanalyse indenfor en governance kontekst. Først er dog nødvendigt at gennemgå den teoretiske forståelse for denne analyse.

6. Forandrende diskursive processer

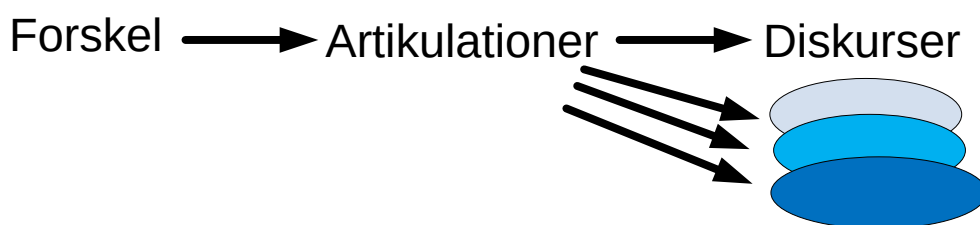
Casen i dette projekt beskæftiger sig med et specifikt lokalområde der i en bred sammenhæng kan siges at fremstå som en grim ælling der blev til en smuk svane. Det, der først blev anset som et modsætningsforhold, nemlig surfing og vækst, blev igennem en årrække fuldstændig vendt op og ned. Samtidig er der, som det blev præsenteret i kapitel 5, i Klitmøller sket en positiv udvikling indenfor mange af de socioøkonomiske parametre, hvor andre udkantsområder klarer sig dårligt. Til at forstå denne udvikling vil rapporten benytte sig af en diskursanalyse, der ser på de forandrende diskursive processer over tid. Samtidig vil analysen af casen inddrage teori om institutionelle kapaciteter for at forstå hvordan det, for lokalsamfundet, igennem den forandrende diskursive proces også var muligt at påvirke governance processen. Til at starte med vil der i det følgende blive gennemgået hvad der forstås ved en diskurs og en diskursanalyse.

6.2 Diskurs og diskursteori

Begrebet diskurs kan defineres på flere forskellige måder, men vil i denne rapport blive brugt som *"...en bestemt måde at tale om og forstå verden (eller udsnit af verden) på."* (Jørgensen & Phillips, 1999). Igennem denne betydning forstås diskurs som en "italesættelse", forstået som et betydningsnetværk der fungerer meningskonstituerende for vidensobjekter, sociale relationer og sociale identiteter (McIlvenny, 2007). I forhold til den konkrete Case er det fundet, at de politiske teoretikere Laclau & Mouffes diskursteoretiske tilgang passer godt til analysen af de sociale diskursive forandringsprocesser der bliver analyseret i denne rapport. Laclau og Mouffes tilgang er kun en blandt flere diskursteorier, der hviler på et socialkonstruktivistisk grundlag, som er teorier om, at al menneskelig erkendelse er socialt konstrueret ud fra den kultur og historiske fortid, som det enkelte menneske er en del af. Til gengæld er diskursteorien samtidig den mest "rene" poststrukturalistiske tilgang, idet den tager udgangspunkt i en pointe om, at diskurs konstruere betydningen af den sociale verden. Ingen diskurs er derimod en lukket enhed, men omformes snarere konstant i kontakten med andre diskurser. Forskellige diskurser, repræsentere forskellige måder at iagttage, tale om, og forstå den sociale verden på og kæmper derfor konstant en diskursiv kamp om at opnå hegemoni forstået som en entydighed (Jørgensen & Phillips, 1999). Diskursteoriens overordnede mål er, at iagttage de konstante sociale kampe der udkæmpes om at skabe denne entydighed i definitioner af samfund og identitet. En sådan entydighed kunne for eksempel være hvorvidt surfing anses som et udviklingspotentiale i en lokal kontekst eller ej. Et andet væsentligt træk ved Laclau & Mouffes tilgang er, at alle praksisser ses som diskursive, og at infrastruktur, institutioner og økonomi for eksempel også kan opfattes som former for diskurs. Diskursen er derfor fuldt ud konstituerende for omverdenen og diskurs forstås dermed som en fastlæggelse af betydning

indenfor et bestemt domæne. I forsøget på at fastlægge en betydning og skabe entydighed sker der en reduktion af muligheder. Alle de muligheder diskursen dermed udelukker kalder Laclau & Mouffe for det diskursive felt (Jørgensen & Phillips, 1999). Indenfor dette felt vil der dog altid være en hegemonisk diskurs.

Nedenstående figur 12, illustrerer hvordan en diskursanalyse ikke tager udgangspunkt i mening, men i stedet tager udgangspunkt i forskelle der muliggør mening. Det diskursive felt er illustreret til højre, som et sæt af flertydige fortolkninger, hvorfor en diskursanalyse bliver politisk og vil give god mening i en lokal og regional udviklingskontekst (Jensen, 2009).

Figur 11 Illustration af diskurser (Jensen, 2009)

Figuren skal forstås således, at nogle givne forskelle giver anledning til fortolkninger som så italesættes eller artikuleres på flere måder. Artikuleringen af for eksempel Vesterhavet omkring Hanstholm, som "et af de bedste surfsteder i Europa", fører til surferdiskursen omkring "surfing som en aktivitet der kan bidrage til vækst". Denne diskurs er dog konstant udfordret af andre artikulationer som eksempelvis at "havet omkring havnen er en vigtig kilde til erhvervsudvikling i Hanstholm".

Diskursanalysens opgave er ifølge Jørgensen & Phillips (1999) at "*kortlægge de processer, hvori vi kæmper om, hvordan tegnenes betydning skal fastlægges,*". Med tegn skal forstås sprogets enkelte dele. En sådan kortlægning vil være en af hovedkomponenterne i denne rapportes analyse af de forandrende diskursive processer associeret med surfing i Klitmøller.

En anden vigtig del af rapportens analyse er imidlertid også opbygningen af institutionel kapacitet, og hvordan denne kapacitet kan være et momentum for en forandrings set ud fra et governance synspunkt. Hvad der skal forstås med disse begreber vil derfor blive gennemgået herunder.

6.3 Governance

Governance er et begreb der er bredere end Government, idet det også dækker over de ikke-statslige aktører udover staten. Dermed kan begrebet forstås som at de samfundsmæssige beslutningsprocesser er blevet

spredt ud på flere aktører. Der kan i nyere tid generelt iagttages at være sket et skifte fra government til governance indenfor flere forskellige områder. For det første er statens rolle i at sikre statsstøttede økonomiske og sociale projekter gået over til i højere grad, at være lagt vægt på partnerskaber mellem organisationer og staten. For det andet er der blevet ændrede territorielle grænser for staten, i kraft af den opblødning som er sket af blandt andet supranationale organisationer som EU, der spreder sig nedad ved at give støtte til lokale og regionale områder. For det tredje er globaliseringen af økonomien med globale produktionsnetværk, globale finansielle markeder og internationale institutioner der forsøger at præge globale anliggender som miljø, terrorisme, handel eller surfing i dette tilfælde, med til at indskærpe mulighederne for nationale regeringer til at regulere. Der er således blevet sat nye grænser for de offentlige, private og frivillige sektorer, hvor der nu sker en kontinuerlig udveksling af ressourcer og forhandlinger mellem netværksmedlemmer (Pike et al 2006).

6.4 Den institutionelle tilgang

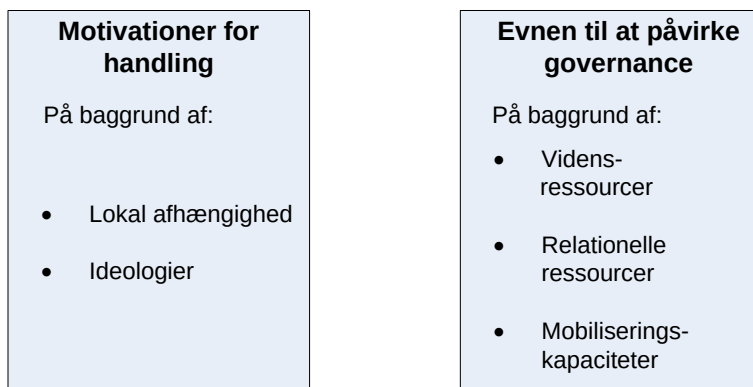
Generelt set ligger den institutionelle tilgang et mikroskala fokus på lokal og regional udvikling, hvor der fokuseres på mulige betingelser for udvikling. Specielt fokuseres der i denne form for teori på at undersøge de underliggende lokale karakteristika og hvilket udviklingsforløb der er foregået i en given lokalitet. Begrebet "institutionelle" refererer til det komplekse og forandrende samspil af formelle og uformelle normer hvorigennem governanceprocesser konstrueres, udfordres og forandres. (Healey, 2007; Pike et al. 2006). Den institutionelle tilgang udlægger forskellige former for institutionel organisering som roden til eller forklaringerne på de omstændigheder der hæmmer lokaliteter og regioners udvikling. Da den institutionelle kontekst varierer geografisk som følge af de forskellige strukturer og niveauer for government og governance der eksistere i de enkelte lokaliteter, har det direkte konsekvenser for lokale og regionale udviklingsmuligheder (Pike et al. 2006). Indenfor kommunerne i Danmark har der, som i mange andre vestlige velfærdsøkonomier, været et meget sektoropdelt fokus på brugen af de økonomiske ressourcer. Mange ressourcer har derfor været øremærket på bestemte velfærdsydelser og det er derfor en lille del af det økonomiske råderum der kan bruges på forskellige udviklingsprojekter. Samtidig er det også svært for de forskellige dele af det offentlige at overskue alle udviklingspotentialerne og der skabes derfor nye rum i governance konteksten, hvor flere aktører bliver inviteret ind. Eksempler på dette er partnerskaber. (Healey, 2007).

6.5 Institutionel kapacitet

Udover diskursforandringerne vil den følgende analyse af surfing i Klitmøller også tage udgangspunkt i opbygningen af, hvad nogle teoretikere har kaldt social kapital (Healey et al., 2006), men som i denne tilgang

kaldes institutionelle kapaciteter og dennes indflydelse på governanceprocessen. Hvor social kapital i nogle tilfælde bliver sidestillet med kulturelle ressourcer forbindes det i andre sammenhænge ofte som et "lager" af tilgængelige aktiver indenfor en lokalitet. I tilgangen benyttet i denne rapport bruges i stedet et relationelt syn på institutionelle kapaciteter, der frem for at se den sociale kapital som et lager af ressourcer, bliver forstået som en kraft der konstant er til stede og som produceres i den interaktive kontekst hvori det bruges (Healey et al 2006).

Den institutionelle kapacitet skal forstås som evnen til at indgå i og påvirke governanceprocessen. Denne evne er afhængig af en motivation for at handle, der i sig selv indeholder nogle udfordringer. Surfersegmentet er tidligere blevet karakteriseret som en gruppe, der besidder en særlig god vilje til at ville involvere sig i governanceprocessen, for at kunne påvirke den lokale udvikling (Thomas 2006). Hvad enten denne vilje skyldes surfernes særlige livsstil eller den fællesskabsfølelse, der findes indenfor miljøet er svært at svare på. Det er dog blevet foreslået af Thomas (2006), at det er surfernes livsstil, der bærer svaret idet denne nærmest kan beskrives som en ideologi. Den institutionelle kapacitet har tre dimensioner der er med til at definere evnen til at påvirke governanceprocessen. Disse tre dimensioner er sammen med motivationen for handling gengivet herunder i figur 13.

Figur 12 Forhold for indflydelse på governance (Thomas, 2006)

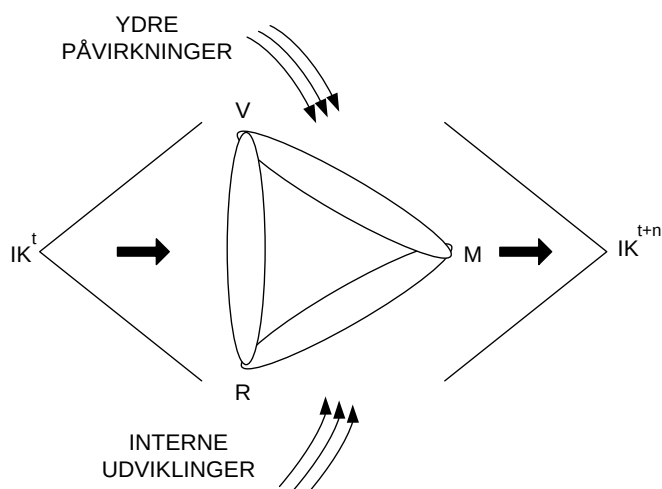
De tre dimensioner af den institutionelle kapacitet kaldes som det ses af figuren, vidensressourcer, relationelle ressourcer og mobiliserings kapacitet.

- Vidensressourcer betyder alle former for viden der, hvad enten det er tavs eller eksplicit, er med til at påvirke opfattelsen af problemer, indgreb og forestillinger om stedets muligheder. Indenfor denne

kategori findes også viden om hvordan rammer deles af forskellige aktører og integreres omkring stedsqualiteterne, samt kapaciteten til at iagttage, arbejde indenfor, og at ændre hegemoniske diskurser. Åbenheden og læringsevnen er også en del af vidensressourcer.

- Relationelle ressourcer inkluderer etableringen af fællesskaber, og indgåelsen af partnerskaber på de rigtige tidspunkter og med de rigtige mennesker. Ligeledes kan de sociale netværk og deres grad af integrering med andre netværk samt magtrelationerne være karakteriseres som ressourcer indenfor denne dimension af den institutionelle kapacitet.
- Mobiliseringskapaciteten er de institutionelle rum der bruges af aktørerne til at imødekomme muligheder. Samtidig inkluderer denne kapacitet repertoire af mobiliseringsteknikker der benyttes til at bibeholde momentum (Healey et al., 2006).

Nedenstående figur illustrer den institutionelle kapacitet som et produkt af videns-, relationelle og motivationsressourcer markeret med bogstaverne K, R og M. IK er den institutionelle kapacitet der efter nogle ydre og indre påvirkninger er blevet stærkere.

Figur 13 Institutionel kapacitets forøgelse (Healey et al, 2006)

Figur 14, der er udviklet på baggrund af Healey et al. (2006) illustrere at den institutionelle kapacitet bygges op af både nogle interne og ydre påvirkninger og i den følgende case vil vi se på hvorledes der sker påvirkninger af den institutionelle kapacitet der giver en forbedret evne til at indgå i governance konteksten.

6.6 Modellen

Modellen der er benyttet i denne rapport, tager udgangspunkt i Patsy Healeys tankegang omkring planlægning i urbane regioner, hvor hun konkret har benyttet en lignende model til at beskrive et byudviklingsprojekt i New Caste, kaldet "the Grainger Town Project". Modellen er valgt på baggrund af dens specifikke tilgang til en diskursiv planlægningsproces, hvor det er vigtigt at samle relevante aktører og netværk, for at skabe en sammenhæng imellem udviklingen af et bestemt koncept og dets fysiske ressourcer og regulatoriske instanser, og derudover at den bliver brugt i en governanceproces (Healey et al 2006). Samtidig inkluderer modellen både et tidsperspektiv og en geografisk skala der gør den velegnet i forståelsen af den udvikling der har fundet sted i Thy omkring surfing. Den Netværksmæssige tilgange til governance er et relativt nyt fænomen i forhold til lokal og regional udvikling. En netværksmæssig tilgang tilføjer nemlig, ifølge Healey (2007), en vigtig dimension da den sætter fokus på steds kvalitet, og hvordan et geografisk sted forestilles og opleves. Da urbane steder indeholder forskellige nabolag og lokaliteter med forskellige fællesskaber, identiteter og forestillinger er disse vigtige at få synliggjort, for at kunne identificere hvilken planlægningsmæssig indgriben der bør formuleres til skabelsen af et udviklingsspor (Healey, 2007).

I relation til det fokus på steds kvalitet og identitet Healey her udtrykker, passer Casen valgt i dette projekt godt, da der i Klitmøller, som er den givne lokalitet for dataindsamling, er tale om et sted med en rig kultur og en lang tradition for åbenhed (Fastrup, 2010). Samtidig er der ved flere andre Casestudier med fokus på surfturisme fundet en brug af begrebet institutionel kapacitet. Disse har imidlertid ikke været afprøvet på en case om forandrende diskursive processer indenfor et lokalområde hvorfor denne rapport dermed bidrager med noget nyt forskning.

7. Et eksempel på kommune og lokalområde i udviklingssamarbejde

Surfingen i Thisted Kommune og i særdeleshed Klitmøller kan i denne rapport ses som et eksempel på en institutionel arena indenfor hvilke nye diskurser, og til en hvis grad også praksisser, er blevet udviklet og har påvirket governance processen. I en tid med økonomisk og befolkningsmæssig tilbagegang for området, er det interessant at undersøge de foranderlige diskursive processer der, med udgangspunkt i surfing, har været med til at påvirke governanceprocessen i Thisted Kommune til formuleringen af en vision om en erhvervs- og bosætningsstrategi med surfing inkluderet som væsentligt element. Ofte afspejles det udkantssyn med en negativ klang, der i de sidste ti år er blevet dokumenteret fra regeringen også i lokalregeringernes egen udkantsforståelse. Det kan derfor fremstå problematisk at få formuleret nogle af de positive historier, der også kan fortælles om udkantsområderne. Det følgende vil gennemgå udviklingen af et samarbejde imellem et lokalsamfund, surfere og Thisted kommune, der er et eksempel på netop en positiv historie. Ved brug af en diskursanalyse kombineret med den institutionelle tilgang, er det således muligt at illustrere den diskursive udviklingsproces der har karakteriseret udviklingssamarbejdet på en figur, der præsenteres i slutningen af kapitlet. Igennem "fortællingen" af historien, fra surfingens første gang kom til Klitmøller, og til det nyligt afsluttede PWA surfstævne i september 2010 vil figuren gradvist blive tegnet og de enkelte påvirkninger kan illustreres. En tabel vil til slut samle op på hvilke nøgleaktører, begivenheder og artikulationer som aktørerne bidrog med, til at skabe overblik over diskursprocessen.

7.1 Kommunikation af ordnede forhold for surfing (cirkel 1)

I det følgende afsnit vil handlingsforløbet for de første år med surfing i Klitmøller først blive beskrevet, herefter vil delkonklusionen samle op på hvordan udviklingen kan forstås ud fra diskursteorien.

Flere kilder beskriver perioden fra slutningen af 1980'erne til 1990'erne, som en årrække med konflikter imellem primært surferturisterne og lokalbefolkningen. Omdrejningspunktet for konflikterne var surfspottet ved Ørhage i Klitmøller, som var det første windsurfingspot, der blev opdaget på vestkysten. Surferne kom i større og større tal i starten af 1990'erne og fyldte meget i byen, specielt omkring hovedgaden i Klitmøller, Ørhagevej, med deres kassevogne og grej. Ifølge de lokale, tog de ikke hensyn til, om det var nogens have de parkerede i. Samtidig overnattede de i vognene og medbragte stort set alt deres mad og drikke hjemmefra, hvilket ikke gav mulighed for nogen særlig profit for de lokale erhvervsdrivende (Krogh 2010; Holler, 2010; TvMidtvest, 2010a; Clemmensen, 2010; Stensgaard & Jensen, 2010). Derudover var der nogle kulturforskelle mellem de lokale fiskere og surferne. Eftersigende skulle havet, som scene for denne form for rekreation, have virket

provokerende på fiskerne, der opfattede selvsamme rum som dødsens farligt. (Stensgaard & Jensen, 2010; Johnsen, 2007). En påstand, der dog kritiseres af Holler (2010), Fastrup (2010) og Svendsen (2007). De beskriver derimod kulturen i Klitmøller som et samfund, der er særdeles rigt på åbenhed og tolerance, som følge af den gamle skudehandel, hvor byen havde en lang tradition for god uddannelse og udadvendte erhverv. Konflikterne omkring Ørhagevej udmøntede sig i, at de lokale og borgerforeningen forsøgte at regulere parkeringsforholdene på havnen ved hjælp af parkomater, dog uden megen held. (Holler, 2010; Frøkjær, 2010). Af andre tiltag, som Hanstholm Kommune forsøgte sig med, kan nævnes den blå model fra 1994. Modellen gik i sin enkelthed ud på at lede surfrelateret trafik udenom Ørhagevej. Hanstholm Kommune fik i 1998 bevilliget penge til at lave et undersøgelsesprojekt, som skulle afdække mulighederne for gennemførelsen af denne model. Undersøgelsen blev gennemført, men i 2006 oplyste daværende Hanstholm Kommune at en del af rapporten var bortkommet (Johnsen, 2007a).

Uanset den tolerante kultur var der imidlertid nogle forskelle i forhold hvordan benyttelsen af det offentlige rum blev oplevet. De første skridt til en ordentlig dialog imellem surferturisterne og de lokale omkring disse problemstillinger blev taget i forbindelse med at nogle af surferne, begyndte at slå sig ned i byen og blive integreret, som eksempelvis Henning Künzel, Finn Nord, Martin Møller og Stian Eide der kom til i 1995 (Eide, 2010). Samtidig med at nogle af surferturisterne flyttede til Klitmøller, var der også flere af de lokale der begyndte at surfe, hvilket betød, at det blev nemmere at kommunikere mellem de lokale og surferne. Ikke mindst etableringen af surferforeningen NASA (North Atlantic Surf Association) gjorde, at der blev dannet en mere formel institution, der på vegne af alle surferne kunne kommunikere med lokalsamfundet omkring de konflikter der eksisterede. Dette var et meget vigtigt skridt i forhold til også at få samlet nogle af de vidensressourcer til den institutionelle proces som de enkelte surfere er i besiddelse af, og samtidig organiserede det surfing. NASA fik desuden sine egne lokaler hvorfra de første stævner blev arrangeret omkring 1995 (Holler, 2010; Eide, 2010). Surfklubben kunne nu også rådgive surferturisterne om hvordan de skulle opføre sig i byen, da de i kraft af, at være en ligesindet forening havde nemmere ved at få surferne til at indordne sig. Dette var med til at vende stemningen imod surfing i byen (Holler, 2010).

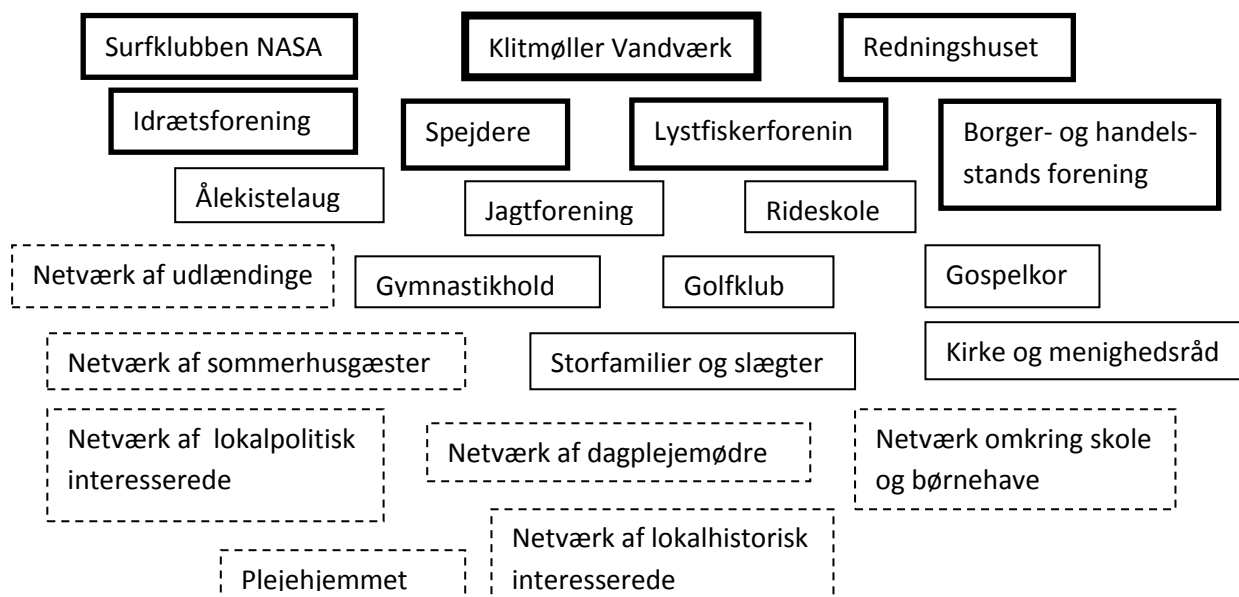
7.1.1 Delkonklusion (cirkel 1)

På figur 16 side 63, er den ovenfor beskrevne proces illustreret omkring den første cirkel der viser en hegemonisk diskurs om "kommunikation af ordnede forhold for surfing". I denne delkonklusion vil der blive samlet op på hvordan udviklingsforløbet kan forstås ud fra diskursteorien. De udenlandske surfers afslappede stil og italesættelse af brugen af byrummet i Klitmøller til surfing, udfordrede den gældende diskurs i byen og

havde derved en markant påvirkning på etableringen af dette diskursfelt. Heroverfor stod italesættelsen af surfing som en nærmest blasfemisk beskæftigelse set ud fra de gamle fiskeres synspunkt. Denne artikulering har dog ikke været særlig fremtrædende, og måske på grund af den særligt åbne kultur i byen, var det i stedet en diskurs der søgte dialog, som stod stærkt. Hertil bidragede især de lokale surfere og Borgerforeningen. Hanstholm kommune spillede på dette tidspunkt en meget lille rolle, men bidrog med en italesættelse om regulering af de ordnede forhold. At diskursen omkring dialog og ordnede forhold for surfing opnåede hegemonisk status resulterede blandt andet i dannelsen af NASA, der samtidig var en ny institutionel kapacitet. På figur 16 er de to første cirkler markeret røde på grund af, at surfing endnu ikke i en regional og lokal udviklingskontekst bliver anset som noget positivt. Ændringen af denne holdning er derfor illustreret ved de to blå cirkler på figuren.

7.1.2 Opbygning af institutionel kapacitet

I perioden 1995 til 2004 blev NASA en mere aktiv del af lokalområdet og der blev holdt flere stævner. Stille og roligt udbyggedes de relationelle og vidensressourcerne i lokalområdet i kraft af surfernes sociale netværk og relationerne til lokalbefolkningen, der blev bedre og bedre. Dette blandt andet som følge af, at flere børn begyndte at surfe i NASA, hvorfra der blev udbudt surfkurser, hvilket også involverede flere forældre i surfing. At de gamle fiskeres børnebørn nu pludseligt lærte at surfe gjorde, at der blev et godt bindeled mellem de lokale og tilflytterne (Stian, 2010; Holler, 2010). NASAs betydning for lokalsamfundet på dette tidspunkt, er godt illustreret i Svendsen (2007), idet han bringer en oversigt over alle institutionerne i byen og deres betydning, der gengives herunder (figur 14). Institutionerne bliver præsenteret med forskellig grad af vigtighed for lokalsamfundet, hvor de vigtigste er markeret med fed, mens de mindre vigtige netværk er stiplede. Undersøgelsen bygger på interview foretaget i sommeren 2004 og konkludere blandt andet, at der i Klitmøller findes en særlig god brobygning imellem de forskellige netværk. En del af forklaringen herpå kan findes i, at der som eksempelvis i Klitmøller Vandværk sidder flere nøglepersoner der også deltager i de andre netværk. Denne er derfor markeret med ekstra fed i figuren (Svendsen, 2007).

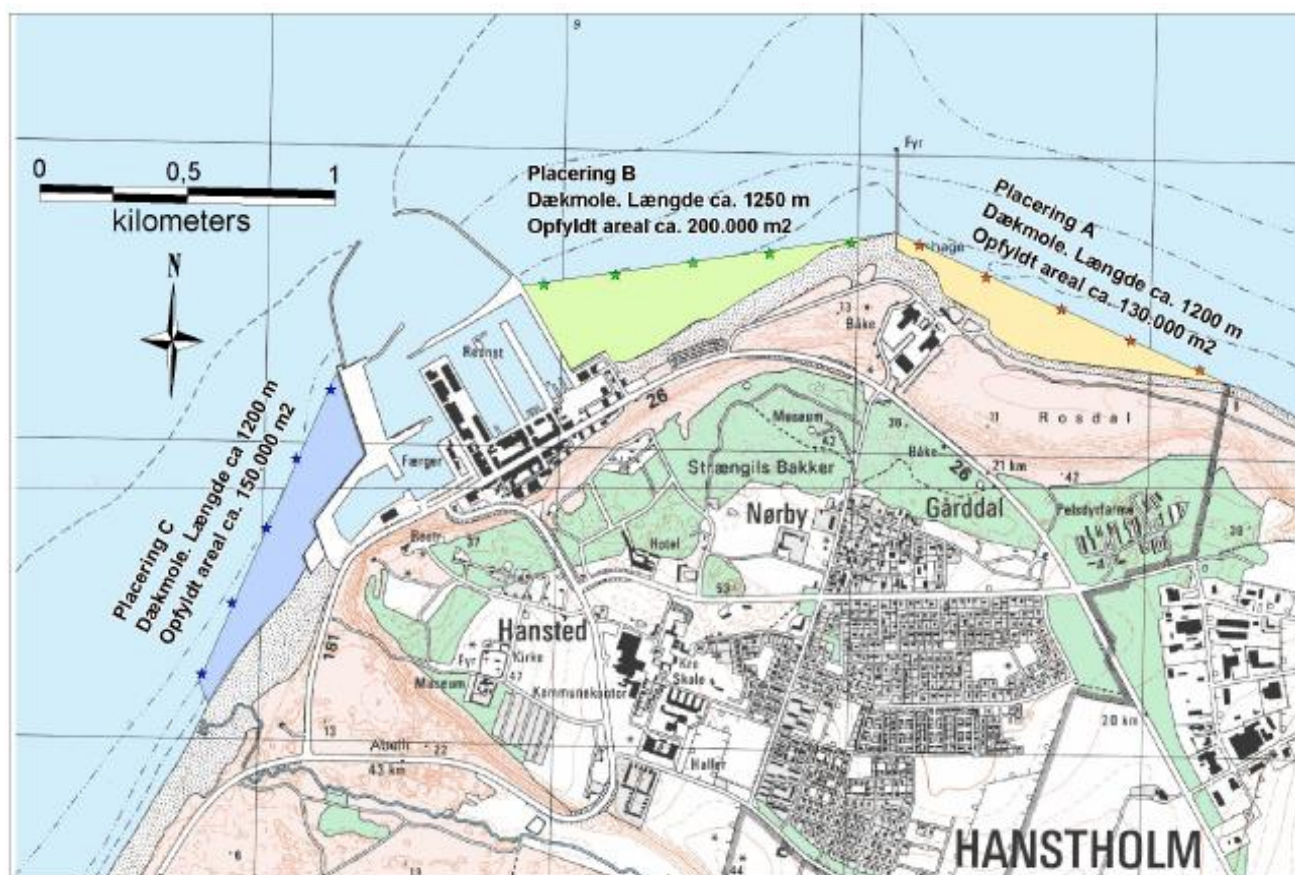
Figur 14 Institutioner i Klitmøller (Svendsen, 2007)

Undersøgelsen skal ikke ses som absolut, men den giver et godt billede af at der i Klitmøller er velfungerende netværk og institutioner. Samtidig er det af undersøgelsen vigtigt at bemærke, at Surfklubber NASA i 2004 blev rangeret som værende en af de vigtige foreninger i byen, og dermed var blevet en langt stærkere institutionel kapacitet i årene efter 1995. Denne institutionelle kapacitetsopbygning kommer senere til at spille en vigtig rolle for diskursprocessen i forhold til at surfing kunne blive set som et område der kunne bidrage til vækst. Surfing som en positiv aktivitet for byen Klitmøller er i 2004 blevet en meget dominerende diskurs og byen associeres ikke længere kun med fiskeri, skudehandel og sommerturister, men også som et sted med surfere der bidrager til lokalsamfundet (Lorentzen & Krogh, 2009). Imidlertid skal det understreges, at det ikke kun var i bølgerne ud for Klitmøller at der blev surfet, men at eksempelvis havet ud for Hanstholm også på dette tidspunkt længe var blevet anset som et andet "hovedspot" (Phil-Andersen, 2005).

7.2 Havneudvidelsen som vigtig erhvervsfremme (cirkel 2)

Artikulationen af en stærkere diskurs omkring surfing som en vigtig aktivitet, ikke bare for Klitmøller, men for hele lokalområdet, blev dog først rigtigt bragt i spil, da politikerne i Hanstholm Kommune og Viborg Amt åbnede for en debat omkring en udvidelse af havneområdet i Hanstholm med et kombineret kystsikrings og vindmølleprojekt i begyndelsen af 2005, (Fogh-Andersen, 2005b; Fogh-Andersen, 2005c). Forslaget til udvidelsen blev fremlagt i forbindelse med et debatoplæg til den nye regionplan, som ville træde i kraft fra d. 1 januar 2007, og skulle ses som et fjerde "ben" i indtjeningsmulighederne for havnen, der i forvejen rummede fragt, færgefart og fiskeri (Fogh-Andersen, 2005c). Projektet var forberedt i samarbejde med Energicenter Nord, Hanstholm Kommune, Viborg Amt og Hanstholm havn, hvorfor disse aktører på figur 16 side 63 yder en

kraftig påvirkning af diskursfeltet, der er repræsenteret ved den anden røde cirkel. Konkret ville havneudvidelsen bestå af en af betonkonstruktion, der skulle strække sig fra Roshagemolen og østover til omkring rensningsanlægget (placering A på figur 15) På konstruktionen ville der kunne rejses 4-5 store vindmøller med en navhøjde på op til 100 meter og samtidig vil der blive inddæmmet et såkaldt opfyldningsområde, der er velegnet ved indtagelse af vand til akvakultur⁵ (Fogh-Andersen, 2005c; Falk, 2004). Denne udvikling blev set som en vigtig erhvervsmæssig udvidelse for at skabe vækst i Hanstholm, hvilket således var den dominerende diskurs.

Figur 15 Kort over de tre placering for placering af vindmøller (Johnsen, 2005)

Projektets beliggenhed blev imidlertid, ifølge surferne, artikuleret som et af de bedste vindsurfspots i Europa, da kombinationen af kystens fremspring og molen (området imellem placering A og B på figur 15) skaber en ønsket spredning af bølger og vind, som med en vind fra vestsydvest til nordvest, er optimal netop dér (Johnsen, 2007a).

⁵ Akvakultur: Kunstig vækstmiljø i hav- eller ferskvand hvor man forsøger at kontrollere vækstbetingelserne for planter og dyr (Ordbogen.com)

7.2.1 Diskurskampen

I begyndelsen af juli 2005 dukkede de første offentlige protester fra surferne op i flere landsdækkende aviser, hvilket blev startskuddet til en længerevarende diskurskamp imellem de forskellige stakeholdere i projektet (Thisted Dagblad, 2005a). På grund af en mangelfuld annoncering og en stor interesse for projektet valgte Viborg Amt at forlænge høringsfristen, hvor amtets udvalg for miljø- og teknik ville tage stilling til planerne. Det blev besluttet at udskyde behandlingen af regionplantillægget, der skulle gøre det muligt for havnen at gå videre med havneudvidelsesprojektet. Udsættelserne ville give ekstra tid til at behandle de nye artikuleringer af stedet som surfområde, idet surfklubben NASA eksempelvis først var blevet gjort opmærksom på projektet i juni måned (Holm, 2005).

Diskursen om modstand imod projektet der opstod fra surfernes side, var til at starte med, formelt kun repræsenteret igennem surfklubben NASA, der således på dette tidspunkt har fået en vigtig rolle i governanceprocessen. Den daværende formand Ib Frederiksen blev eksempelvis interviewet til Dagbladet Holstebro-struer (Holm, 2005). Af dette interview fremgår det, at stedet ved Hanstholm Havn bliver artikuleret som et af de bedste surfsteder i Europa, hvilket er med til at danne diskursen om en bevarelse af stedet og en modstand mod projektet. Denne modstandsdiskurs fremgår af pilen på figur 16, fra den første røde cirkel til den næste røde cirkel. Imidlertid hørte den engagerede surfer Rasmus Johnsen på et tidspunkt om udvidelsen af havnen i Hanstholm. Dels, grundet egne incitamenters for at komme til at arbejde med kommunikation, og dels et ønske om at bevare dette surfspot, besluttede han at arbejde for at stifte foreningen Save Middles⁶, hvor der blev holdt stiftende generalforsamling den 5. August 2005 (Johnsen, 2010; Domino, 2005). Formålet med foreningen var mere konkret at få artikuleret surferaktiviteternes positive betydning som rekreativ beskæftigelse og sport, særligt i det tidligere Hanstholm Kommune og nuværende Thisted Kommune, men også i resten af Danmark og Europa. Ligeledes var ønsket at artikulere surfing som en god mulighed for en bæredygtig egnsudvikling (Domino, 2005). Foreningens artikulering af projektet og formelle aktiviteter i governanceprocessen adskiller sig derved fra surfklubben NASA, hvis formål i højere grad, var at arrangere surferarrangementer som EM og VM og være et værested for surferne. Save Middles foreningens formål kan derfor siges primært at være skabelsen af en *surferdiskurs*, hvor surfing blev anset som en aktivitet der kunne bidrage til økonomisk vækst for lokalområdet.

⁶ Surferne kalder surfspottet ved havnen i Hanstholm for "Middles". Det er opkaldt efter et surfspot i en bugt på Maui (Hawaii), der ligger mellem to rev, og hvor de rigtige gode bølger brydes. I Hanstholm ligger "middles" imellem fiskemøllefabrikken og surfspottet "Hamborg", der på grund af den stabile kalkgrund og vestenvinden får bølgerne ved middles til at bryde perfekt til wind- og kitesurfing. SaveMiddles navnet er valgt, da det sætter fokus på redningen af et sted med et egenavn, der er kendt både i Danmark og Europa indenfor surferkredse (Johnsen 2007a, Domino, 2005).

Stiftelsen af foreningen og især Rasmus Johnsens involvering i diskurs og governanceprocessen kan i høj grad siges at være en mobiliserende faktor for den institutionelle kapacitet i kraft af hans viden om hvordan kendskabet til konflikten skulle udbredes. Den artikulering af surfing som et udviklingspotentiale, som foreningen på dette tidspunkt bidragede til diskursfeltet omkring havneudvidelsen med, adskilte sig radikalt fra de øvrige diskurser og var på den måde meget med til at udfordre den gældende diskurs. Dette måske som følge af, at vækst i Hanstholm også tidligere kun var blevet forbundet med konsumfiskeri og færgefart, og at der heller ikke eksisterede den samme åbne lokalkultur, som var tilfældet i Klitmøller. Rasmus Johnsen tilføjede, på dette tidspunkt af processen, en viden om hvordan diskursen udbredtes, hvilket til at starte med indebar etableringen af en hjemmeside, hvor surfere rundt om i verden kunne blive opdateret om den løbende proces. Ligeledes var det også muligt at donere penge til foreningen via hjemmesiden til udarbejdelsen af et alternativt forslag, der ikke ville skade surfspottet. Ideen med en hjemmeside som den centrale platform for kommunikation og italesættelse, kan sagtens tænkes at være inspireret af lignende projekter andre steder i verden, hvor surfere har organiseret sig i kampen mod projekter, der ville ødelægge surfspots. Sådanne eksempler er blandt andet *"savebastionpoint.org"* eller *"saveourpits.com"* fra Australien, men også *"savethewaves.org"* som er en global organisation der sætter fokus på truede surferområder og hjælper til med indsamlinger af økonomiske midler. Disse eksempler viser desuden, at surfere har en særlig god evne til at organisere sig globalt, og begå sig på en global arena, hvor de territorielle barrierer i en institutionel kontekst er nedbrudt. På figur 16 er der derfor indtegnet en diskursiv påvirkning fra udenlandske surfere til SaveMiddles, som samtidig udøver en væsentlig påvirkning af diskursfeltet mod en havneudvidelse. På mindre end to måneder formåede foreningen at skaffe 300 medlemmer og indsamlede 130.000 kr fra surfere over hele verden. Midlerne blev brugt til at hyre NIRAS, et rådgivende ingeniørfirma, hvis opgave blev, at lave minimum to alternative forslag til, hvordan en optimal erhvervsudvikling på Hanstholm Havn kunne sikres (Johnsen, 2007a). Derudover blev der taget kontakt til Dansk Hydraulisk Institut, for at dokumentere "Middles" unikke geografiske karakteristika der også gjorde det velegnet til surfing (Domino, 2005). På figuren er dette illustreret ved pile fra Save Middles op til NIRAS og DHI, som senere udøver en diskursiv påvirkning nedad på agendaen om havneudvidelsen. Den vendes der tilbage til.

Udover surfermodstanderne var der også flere borgere i Hanstholm, som artikulerede en modstand af møllernes placering i forhold til deres visuelle markante indflydelse på områdets æstetiske værdi, samt frygten for støj. Disse organiserede sig, måske inspireret af stiftelsen af Save Middles, i foreningen "Hanstholm mod

vindmøller”⁷, der dog modsat surferne direkte arbejdede imod enhver opstilling af møller på Hanstholm havn (Christensen, 2005a). På figuren ses denne diskursive påvirkning af diskursfeltet.

Diskursen omkring at havneudvidelsen for Hanstholm var en vigtig vækstfaktor for den lokale og regionale udvikling, var i 2005 den dominerende diskurs og havde flere politiske fortalere i Hanstholm Kommune, omend nogle også var imod. (Christensen, 2005b; Kaspersen, 2005; Vognsen, 2005, Dahlgaard, 2005). I forhold til governanceprocessen var havnedirektør Hans Kjær fortaler for en hurtig sagsbehandling og håbede på at få udvidelsen godkendt af Viborg Amt, frem for en mulig statslig instans efter nedlæggelsen af amterne. Viborg Amt var godt inde i processen og havde kendskab til forholdene i Hanstholm modsat hvad sagsbehandlerne i en statslig instans ville være og dette ville kun forsinke projektet yderligere (Fogh-Andersen, 2005d).

Både fra havnens og politikernes side handlede påvirkningen af diskursen om de erhvervsmæssige fordele en udvidelse ville kunne bringe, hvilket vejede tungt, da havnen er den arbejdsplads der beskæftiger absolut flest mennesker i Hanstholm (Johnsen, 2010). Artikulationerne om at surfing ville kunne implementeres og bidrage til noget positivt i lokalplanerne havde politikerne på daværende tidspunkt også svært ved at se, hvilket i et diskursivt perspektiv kan siges at være udtryk for at surferdiskursen ikke har fået et tilstrækkeligt overtag som dominerende diskurs endnu.

Indtil september 2005 havde der ikke været nogen konkret dialog imellem politikerne i Hanstholm og surferne, og diskurskampen var præget af flere debatindlæg i diverse aviser, hvor de forskellige diskurser forsøgte at få overtaget. Denne diskurskamp blev i særdeleshed intensiveret i løbet af september måned, hvor artikulationerne for og imod projektet blev stadigt skarpere og det nærmest væltede ind med debatindlæg i Thisted Dagblad. Surferne blev her eksempelvis sammenlignet med BZere og anarkister, og blev beskyldt for at angribe politikkerne frem for at tilskynde til dialog (Fogh-Andersen, 2005g; Frøkjær, 2010).

7.2.2 På vej mod en surferdiskurs

Den 29. september 2005 blev imidlertid et vendepunkt i diskurskampen. Her mødtes repræsentanter for surferne for første gang officielt med politikere fra Hanstholm Kommune og borgmester Ejner Frøkjær. Mødet førte til en ”fredsaftale”, hvor parterne gav hinanden hånden på en mere konstruktiv fremadrettet dialog (TvMidtVest, 2010). Selv om der ikke i første omgang kom noget konkret ud af mødet, så var det ifølge Ejner Frøkjær en fordel, at der blev ”sat ansigter” på de enkelte parter og det skabte en tillid som fik forholdet imellem parterne til at bløde op (Fogh-Andersen, 2005e; TvMidtVest, 2010a). Mødet kom dagen efter at

⁷ Der hersker lidt tvivl om denne forenings reelle navn eller om der er tale om flere foreninger idet en anden artikel benytter sig navnet ”Foreningen mod store vindmøller ved Hanstholm” (Nielsen, 2005).

Hanstholm Kommune havde afholdt et møde med Energicenter Nord APS og beboerne fra "foreningen imod store vindmøller i Hanstholm".

På daværende tidspunkt havde surferne fået indsamlet de 130.000 kr til udbygningen af alternative forslag til udvidelsen, og næste delmål var at få færdiggjort en rapport, og få den fremlagt for kommunen, der havde taget skridt til at få foretaget VVM redegørelser (Christensen, 2005c). Dette blev opnået den 26. oktober 2005, hvor pengene og de mange tusinde underskrifter var blevet omsat til et konkret alternativt projektforslag (Fogh-Andersen 2005f). På figur 15 kan ses de to alternative placeringer (B og C,) for en havneudvidelse, som NIRAS udarbejdede.

Rapporten fra NIRAS konkluderede, at der i de to alternativer hverken miljømæssigt, biologisk eller kulturhistorisk var noget der hindrede etableringen af stenkastning, placering af møller eller inddæmning af land. Også de planlægningsmæssige forhold, for såvel de to alternativer, som for havnens forslag var ens (Fogh-Andersen, 2005h). I forbindelse med fremlæggelsen af de to alternative placeringer lovede borgmester Ejner Frøkjær, at de nye forslag ville blive behandlet på samme vilkår som den oprindelige placering (Fogh-Andersen, 2005h). Dansk Sejlunion blandede sig på dette tidspunkt midt i november 2005 også mere konkret i debatten, idet de i en artikel også artikulerede "Middles" store betydning for mange af foreningens medlemmer og krævede en grundig undersøgelse af alternativerne, hvilket derfor var med til at lægge pres på den dominerende diskurs (Fogh-Andersen, 2005i). Omkring samme tidspunkt foreslog formanden for SaveMiddles, Rasmus Johnsen, at der skulle laves en masterplan for surfing i Thy, og den 23. november 2005 blev denne ide aftalt på Ejner Frøkjærs kontor (Johnsen, 2007a). Masterplanen var et vigtigt skridt på vejen mod en surferdiskurs for Thy, idet den skulle artikulere skriftligt de regionale udviklingsmuligheder, der var for surfing ved blandt andet at sætte fakta på aktivitetens udviklingsmæssige potentiale (Johnsen, 2007). Artikuleringen af surfing, som en aktivitet, der kunne bidrage positivt til regionen kunne med denne masterplan bidrage til at få overtaget. Dette skete blandt andet igennem italesættelsen af surfingens positive indvirkning på Klitmøller, hvor det havde tiltrukket mange tilflyttere og at surferturisterne nu i højere grad bidrog til vækst. I takt med, at der også globalt var sket et skifte fra, at surfing blev associeret med hashrygende bumser, flyttedes artikulationen af den typiske surfer sig også mere over i retning mod ansvarsbevidste mennesker med større økonomiske ressourcer til rådighed, som nu også lejede sommerhuse i stedet for at campere i biler på havnen. Desuden blev hovedparten af surferne nu italesat som den type tilflyttere en kommune gerne ville tiltrække, i kraft af at de ofte var unge, havde børn og var veluddannet. Klitmøllerundersøgelsen, der tidligere er nævnt i kapitel 5, viste for eksempel at surfmulighederne i området havde været direkte årsag til mere end 100

tilflyttere (Fogh-Andersen 2005a). Målet med masterplanen var således også at få surfing sat i forbindelse med en decideret bosætningsstrategi for Hanstholm området ved at slå på stedets attraktioner.

De konstante udfordringer som surferdiskursen blev udsat for, betød dog at der skulle bruges yderligere ressourcer på at sikre, at diskursen om surfing som en integreret del af den regionale og lokale udvikling i Thy kunne fortsætte ud over det tidspunkt, hvor der blev fundet en afgørelse i sagen om møllerne ved Roshage. Udfordringerne var i den forbindelse at sikre, at der bliver opbygget en lokal institution, hvorigennem udviklingsmulighederne for surf og sejlsport i Thy blev beskrevet. Dette nye diskursfelt er illustreret ved cirkel 3 på figur 16. Diskurskampen i løbet af 2005 endte med, at surferdiskursen hvori surfing blev anset som noget positivt for den lokale og regionale udvikling for Thy, fik et markant overtag. Der kan derfor siges at være blevet tale om at en egentlig hegemonisk surferdiskurs har fået overtaget.

7.3 Konkrete udviklingstiltag –Projekt: “Building the Cold Hawaii” (cirkel 3)

Med det diskursive overtag i governanceprocessen var næste skridt at få dette overtag udmøntet i nogle konkrete udviklingstiltag. På figur 16 side 63 er cirkel 3 og 4 indikeret med blå for at illustrere, at på dette tidspunkt havde surferdiskursen opnået hegemonistatus. De to første cirkler er røde på grund af at surferdiskursen frem til og med 2005 ikke havde overtaget i det diskursive felt. At surferdiskursen på dette tidspunkt var blevet den dominerende er vigtig i en regional- og lokaludviklingskontekst idet det, som Hanne Tanveg udtaler, er med til at få alle til at gå i den samme retning og samler kræfterne (TvMidtVest, 2010b). På figur 16 er det illustreret at NASA, Rasmus Johnsen, Thisted, Sydthy og Hanstholm kommune i løbet af 2006 gik videre med planerne om udviklingen af Thy som Danmarks svar på det ”kolde Hawaii”. Der skulle som tidligere nævnt udarbejdes en masterplan for dette projekt, der også beskrev hvordan tingene kunne organiseres og samtidig inkluderede surfernes medansvar (Fogh-Andersen, 2006a). I forbindelse med disse planer, var der et stort behov for fundraising, og mens Sydthy og Thisted Kommune havde sagt ja, var der stadig uenighed indenfor Hanstholm Kommune om hvorvidt man ville støtte surferne med 50.000 kr til ansættelsen af en projektleder og tovholder (Fogh-Andersen, 2006b). I april 2006 kom der imidlertid flertal i Hanstholm Kommune og Rasmus Johnsen blev ansat som kampagneleder. På figur 16 er dette afbilledet ved at der går en pil med de tre kommuners og Rasmus Johnsens diskurs fra ”building the cold hawaii” og til masterplanen ”CHMP”. Udover de tre kommuners økonomiske bidrag skulle der også findes et lignende beløb fra private sponsorer (Fogh-Andersen, 2006c). Med midlerne i hus blev der hen over sommeren og efteråret taget flere initiativer, som eksempelvis S2S (surfer to surfer) til at komme nogle af kritikpunkterne, om at surferne fylder for meget og ikke bidrager nok til lokalsamfundet, til livs. Der skulle samtidig i udarbejdelsen af masterplanen

tages hensyn til artikulationerne fra de mange stakeholders i området, hvilket betød mange møder med forskellige institutioner i lokalsamfundet. Samtidig blev surferarrangementer, som eksempelvis "Red Bull Storm Chase" og "Soulfiles" bedre markedsført som dokumentation for italesættelsen af surfingens omfang og værdi for lokalområdet (Coldhawaii.eu, 2011). Surfklubben NASA gik også allerede i foråret 2006 rundt med tanker om afviklingen af et World Cup stævne i windsurfing i Thy fra 2007 (Fogh-Andersen, 2006b). Fundraising var derfor en af de vigtigste diskurser under diskursfeltet "building the cold hawaii". Et partnerskab kunne derfor blive en mulighed for at skaffe de fornødne økonomiske midler til realiseringen af nogle af de konkrete udviklingstiltag for bosætning og turisme i Thisted Kommune. Fonden Realdania og Thisted Kommune havde allerede 4. oktober 2005 valgt at indgå et samarbejde der skulle; *"give et offensivt bud på, hvordan landdistrikterne og landsbyerne i de nye storkommuner, placerer sig i forhold til mulighederne i videns- og oplevelsesøkonomien."* (Skou, 2011). Der blev imidlertid ikke indgået nærmere aftaler om hvilke bud der konkret skulle formuleres. Først i starten af 2007, hvor også Lolland og Bornholms kommuner var blevet en del af partnerskabet og indsatsområdet, kom formuleringen af projekt "mulighedernes land" der skulle; *"...fokuserer på turisme, bosætning, kulturarv og fysisk planlægning"*. (Christensen & Skou, 2010). Det relevante i forhold til diskursprocessen er, at den konkrete projektformulering kommer efter perioden, hvor surferdiskursen havde udviklet sig til at være den dominerende, og hvor surfing i 2005 ved indgåelsen af partnerskabet endnu var ildeset, var det i 2007 blevet vendt til noget positivt. Det kan derfor ikke udelukkes at den lange diskurskamp havde gjort den videre proces med at få surfing inkorporeret som en del af mulighedernes land en del lettere.

7.4 Finansiering -Mulighedernes land partnerskab (cirkel 4)

Cirkel 4 på figuren i denne rapport indikerer indgåelsen af partnerskabet om projekt "Mulighedernes land" i marts 2007 imellem Thisted Kommune og Realdania (Coldhawaii.eu, 2011). Partnerskabsaftalen løber over en 6-årig periode fra 2007 til 2012 og skulle i Thisted Kommune være med til at stimulere bosætning og turisme. Det stod frit for af borgerforeninger og grupper at indsende forslag til projektidéer, som på forskellig måde kunne bidrage til en udvikling af disse områder. Deadline for indsendelse af forslag hertil var 1. oktober 2007 (Thisted Kommune, 2010). At surferdiskursen i løbet af 2006 havde opnået hegemonistatus, antages at være en af årsagerne til, at den Ny Thisted Kommune, der trådte i kraft ved årsskiftet 2007, havde tænkt sig at bruge nogle af midlerne fra Mulighedernes land projektet på surfing og friluftaktiviteter. Det er i hvert fald denne ide som Torben Juul, der på dette tidspunkt var teknisk direktør i Thisted Kommune, lufter ved et landdistriktsseminar på syddansk universitet allerede i december 2006 (Johnsen, 2007c). Det er dog ikke noget

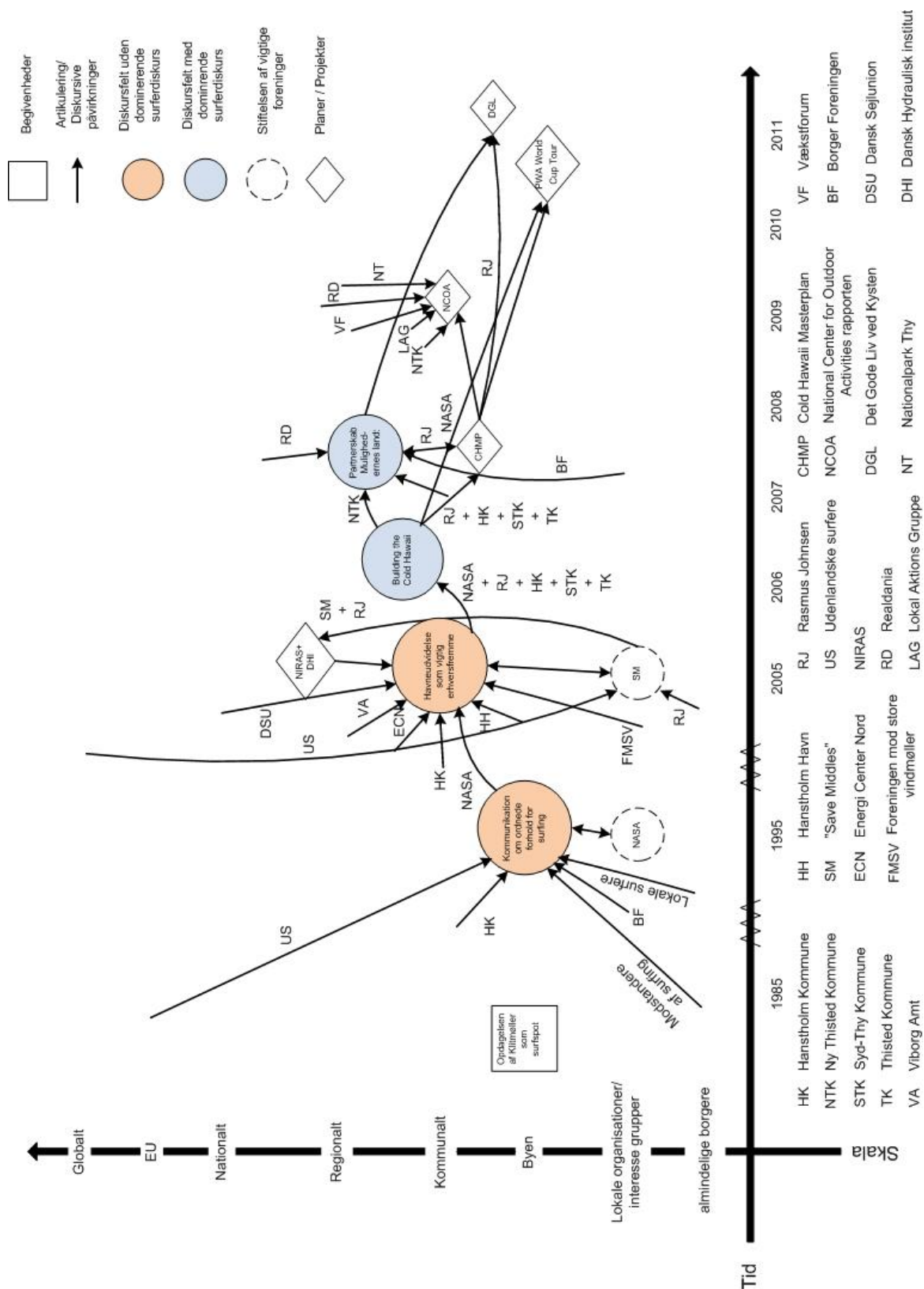
der blev offentliggjort før langt senere, hvor Kommunen havde gennemgået og taget stilling til alle de indsendte borgerforslag til projekt Mulighedernes land. Alligevel illustreres på figuren en pil fra "Building the Cold Hawaii" diskursfeltet, da det således kan siges at diskursen omkring surfing sandsynligvis har spillet en rolle.

I Klitmøller var der 3 konkrete projektforslag og derudover et fælles ønske om at gøre adgangen til stranden mere tilgængelig for personer med funktionsnedsættelse. Alle forslagene blev præsenteret den 24. januar 2007 på et stort borgermøde. Et af disse var et ønsket om konstruktionen af et Coastal Explorer Center (CEC), som skulle være et hus for friluft og idrætsaktiviteter i Thy (ColdHawaii.eu, 2011). I løbet af foråret blev forslagene omkring et Coastal Explorer Centre forbedret, blandt andet med hjælp fra Carsten Broe der var ansat ved et arkitektfirma. Den 22 juni blev ligeledes en milepæl for "building the cold hawaii". Her blev Masterplanen således overdraget til Thisted Kommune hvori de konkrete forslag til udviklingen af området med baggrund i surfing var artikuleret (Coldhawaii.eu, 2011). Dette er markeret på figur 16 side 63 med en pil ned til diamantfiguren "CHMP". Samtidig havde nedskrivningen af "building the cold hawaii" på papir, givetvis en indflydelse på den senere udvælgelse af "det gode liv ved kysten", hvorfor pilen på figuren fører tilbage til agendaen med partnerskabet. Den endelige stillingtagen til de indsendte projektforslag til mulighedernes land blev taget i juni 2008, hvor der også blev udvalgt 4 projektformuleringer. En af disse projektformuleringer blev "det gode liv ved kysten", som i forhold til surfing blev vurderet til at være det mest interessante (Coldhawaii.eu, 2011;). Der skulle således fortsat arbejdes videre med surferdiskursen så der kunne samles økonomiske midler, og beskrives nogle konkrete forslag til forbedringer. Efter udskrivelsen af en arkitektkonkurrence var ikke mindre end 41 arkitekt firmaer interesserede i at realisere de fire tiltag til udvikling der var blevet foreslået i forbindelse med "det gode liv ved kysten". I Klitmøller drejede det sig om en forbedring af adgangen til vandet med en strandpromenade samt konstruktionen af et nyt surferhus og derudover 2 øvrige tiltag i det omkringliggende lokalsamfund (Skaarup, 2010). I april 2011 er byggeriet således sat til at begynde, hvorfor en pil på figuren går frem til foråret 2011 (Hougaard, 2011).

Omtrent samtidig med at forløbet omkring "det gode liv ved kysten" kørte, blev der fra Ny Thisted Kommune med baggrund i ColdHawaii masterplanen og under inspiration fra Vækst Forums erhvervsudviklingsstrategi taget initiativ til udviklingen af en masterplan for Thy som *National Centrum for Outdoor (friluft) Activities* (NCOA). Dette projekt fik ansat Rasmus Johnsen som sekretær og projektkonsulent og desuden den nye Nationalpark Thy, Realdania og LAG Thy-Mors som væsentlige aktører. NCOA-planen var en helt anden boldgade idet den i højere grad var centreret omkring Nationalpark Thy. Den skal ses som et forsøg fra

kommunens side på at drive erhvervsudvikling og turisme ud af oprettelsen af en nationalpark i Thy. Ifølge skov og naturstyrelsen kan nationalparker være *"...med til at udvikle, sikre og bevare enestående natur, landskaber og kulturhistoriske værdier"* (Johnsen, 2009). I realiteten ligger der store diskursive forskelle i synet på brugen af naturen imellem surferne, skov & naturstyrelsen og de organisationer som eksempelvis dansk naturfredningsforening, der også har arbejdet hårdt for oprettelsen af nationalparker. I forhold til Vandet Sø har der således også i en årrække været en strid imellem dansk naturfredningsforening og surferne om brugen af søen til surfing. Der kan derfor sagtens siges også at ligge en diskursiv kamp om brugen af nationalparken i forhold til udvikling, som det imidlertid umiddelbart ser ud til at surferne har tabt. De har i hvert fald ikke valgt at gå ind i denne kamp med samme styrke, hvad Rasmus Johnsen også udtrykker igennem citatet *"Så jeg tog en beslutning, jeg laver den her færdig, og gør det så godt som jeg overhovedet kan, og så er jeg færdig med det, og så rører jeg ikke den del mere"* (Johnsen, 2010). NCOA må, måske som følge af et manglende lokalt engagement, hvilket også har rod i diskurskampen omkring brugen af naturen, siges at være et ind til videre skuffende projekt der ikke er nået meget længere end til skrivebordsskuffen. Der ligger mange udfordringer i at kunne tjene penge på naturen i Danmark, ikke mindst på grund af problemerne med at forene et konserveringsdiskurs med en diskurs om brugen af selv samme område. Der kan altså godt sættes spørgsmålstegn ved hvor let det egentlig er at tjene penge på turisme og erhvervsudvikling i forbindelse med nationalparker.

Nærmest som en kulmination på de sidste 5 års udvikling, som på figur 16 er blevet illustreret, blev der i september 2010 afholdt et stort PWA World Cup stævne i disciplinen waveperformance i Klitmøller. Dette arrangement blev arrangeret og afholdt af surferklubben NASA med Robert Sand i spidsen, men var ligeledes med udgangspunkt i masterplanen for Cold Hawaii og dennes målsætning om afholdelsen af mindst to store surferarrangementer om året. PWA stævnet blev støttet med 300.000 kroner af Thisted Kommune samt en række private sponsorer. Der er ikke endnu udkommet nogen rapporter, der viser hvor meget stævnet har skabt af indtægter for lokalsamfundet. Der er dog ingen tvivl om at den markedsføringsmæssige værdi har været stor. Ikke mindst i kraft af at der i løbet af den uge, hvor stævnet varede blev sendt tv over internettet fra egen tv-kanal med mere end 100.000 seere, og at der også på regional og landsdækkende tv blev sendt flere indslag. I Tyskland blev der ligeledes sendt indslag på flere landsdækkende kanaler og det vurderes derfor at omkring 15 millioner fulgte denne begivenhed (Johnsen, 2010).

Figur 16 De forandrende diskursive processer (udviklet på baggrund af Healey et al., 2006)

På figur 16 er diskursanalysen som i det forgangne kapitel er blevet gennemgået i relation til empirien blevet forsøgt illustreret på en tidsmæssig og geografisk skala. Figuren kan virke meget uoverskuelig i kraft af de mange artikulationer der påvirker diskursen. Det vigtigste der bør forstås af figuren er den diskursive forandring der sker med surfing, først i lokalsamfundet i Klitmøller og senere på et højere governance niveau indenfor det der senere kommer til at hedde Ny Thisted Kommune. De 4 cirkler viser derfor den hegemoniske diskurs, der på det givne tidspunkt eksisterede. Ved de to røde cirkler er der ikke tale om en egentlig surferdiskurs som en del af en større governance kontekst. Skiftet sker således ved overgangen til de to blå cirkler. Planerne der kommer ud af surferdiskursens indflydelse på governance konteksten er de diamantformede kasser i slutningen af figuren.

Den følgende tabel 6 herunder er ment som en opsummering af de vigtigste aktører der igennem kapitlet er blevet præsenteret og som også ligger til grund for figuren. Aktørernes artikulationer illustrerer hvilken påvirkning de yder på diskursfeltet. Der er også medtaget de store begivenheder for at få det tidsmæssige forløb med.

Tabel 6 Begivenheder, nøgleaktører og artikulationer i diskursprocesser

Dato	Begivenheder	Nøgleaktører	Artikulationer
1985	Opdagelsen af surfspot		
1985-1995	Stigende antal surfturister	Internationale surfturister Lokale surfere Almindelige borgere Klitmøller Borgerforening Hanstholm Kommune	Surfing i Klitmøller. Ordrede forhold. Havet er farligt. Surfingen fylder for meget.
1995	Oprettelsen af foreningen NASA	Tilflyttede surfere Fastboende surfere	
2005-?	Havneudvidelsesplanen	Hanstholm havn Hanstholm Kommune Viborg Amt NASA Dansk Sejlunion Foreningen imod store vindmøller	Erhvervsudvikling. Bevarelse af surfspot. Bevarelse af surfspot. Bevarelse af landskabets æstetiske værdi + støj
2005	Oprettelsen af foreningen "Save Middles"	Rasmus Johnsen Surfere (lokale, nationale, internationale) NIRAS + DHI	Surfing i Thy som del af regional udvikling. Fundraising. Bevarelse af surfspot ved alternativ plan.
2006	Building the Cold Hawaii	NASA Rasmus Johnsen Hanstholm Kommune Borgerforeningen	Markedsføring, Fundraising, Stor international surfevent, Surfing som led i bosætnings- og turismestrategi
2007-2012	Indgåelse af partnerskab (mulighedernes land)	Realdania Ny Thisted Kommune Borgerforeningen NASA Rasmus Johnsen Arkitektfirma	Fundraising Indsendelse af forslag til "det gode liv ved kysten".
2007	Udarbejdelsen af Cold Hawaii Masterplanen	Rasmus Johnsen + arbejdsgruppe + følgegruppe + sponsorer	Iscenesætte surfing som udviklingspotentiale.
2009	Udarbejdelsen af NCOA rapporten	Nationalpark Thy Thisted Kommune Rasmus Johnsen LAG Thy-mors Vækstforum Realdania	Nationalpark Thy og surfing som en del af kommunens strategi for udendørsaktiviteter
2010	"Det gode liv ved kysten" afgjort	Kommunen Realdania Rasmus Johnsen Arkitektfirmaer	Fundraising +
2010	PWA World Cup Tour til Klitmøller	NASA Robert Sand	

7.5 Delkonklusion diskursanalysen

Den herover beskrevne diskursanalyse viser hvordan en diskurskamp i en governancekontekst i Thisted Kommune omkring surfere og havneudvidelse resulterede i at en surferdiskurs, hvor synet på surfing som en positiv ressource for lokalområdet, fik overtaget. Surferdiskursen som den dominerende diskurs har samtidig resulteret i flere strategier og udviklingstiltag som for eksempel "Det gode liv ved kysten", "NCOA" og PWA World Cup stævnet er blevet ført ud i livet. Dette har givetvis også været på bekostning af andre projekter som eksempelvis havneudvidelsen. Det er umuligt at vurdere sådanne tiltag imod hinanden men ud fra et governancemæssigt perspektiv har surferdiskursen sikret en langt større grad af lokalforankring end hvad en stor havneudvidelse eksempelvis ville have gjort. Samtidig er det også vigtigt at holde fast i at, som vi konkluderede i kapitel 5, betyder de bosætningsmæssige kvaliteter i dag for nogen mennesker mere end tilgængeligheden af jobmuligheder, hvorfor de ekstra jobs som en havneudvidelse ville have skabt, ikke nødvendigvis ville betyde en større bosætning.

Det igangværende projekt "det gode liv ved kysten", må siges at være blevet en succes i kraft af, at der i april 2011 bliver påbegyndt opførelsen af nogle konkrete bygninger og havnepromenader, der kan blive til stor gavn for surferne og den lokale udvikling. Ligeledes vurderes PWA stævnet også til at have været en stor succes for dele af erhvervslivet i Klitmøller og i forhold til markedsføringen af Thy. Det vil desuden blive en endnu større succes, hvis dette bliver en tilbagevendende årlig event for Klitmøller. Diskursanalysen har også vist, at med et stærkt lokalt engagement i governanceprocessen er det muligt at nå langt indenfor regional og lokal udvikling, men at der måske kan være behov for at kommuner i den henseende er nemmere modtagelige overfor de lokale input. En lang kamp, hvor forskellige diskurser blot bekæmper hinanden kan derfor også være så udmattende, at nogle ellers gode initiativer eller ressourcer aldrig bliver til noget. I den henseende har Klitmøller også været begunstiget idet der har været nogle ressourcer, der har haft forståelse for kommunikation. Hertil er det også nødvendigt med økonomisk støtte fra kommunerne idet det senere økonomiske afkast i en turisme- eller bosætningsmæssig sammenhæng kan være langt større end selve investeringen. Ligeledes giver en enkelt tilflytter også en direkte skatteindtægt i kommunekassen, som i mange tilfælde endda vil være af langt større værdi end hvad en turist vil lægge for eksempelvis en uges ophold. I forbindelse hermed mangler der i casen med surfing nogle konkrete tal for hvor meget for eksempel PWA touren har givet i markedsføringsmæssig værdi eller i afkast til lokalområdets virksomheder.

Dette projekt ønskede også at vurdere på i hvor høj grad den forandrende diskursive proces omkring surfing havde formået at påvirke governanceprocessen. Til dette kan konkluderes at der, specielt omkring de to første

cirkler på figuren, skete en væsentlig påvirkning af governanceprocessen i Thisted Kommune. Her blev surfing bragt op fra at være en ildeset aktivitet, til at være et område der nu benyttes offensivt. Ikke mindst tilgangen af Rasmus Johnsen i 2005 var et væsentligt sprængende punkt, idet hans tilgang forøgede, hvad vi i teorien kalder mobiliseringskapaciteten for den institutionelle kapacitet. Indenfor lokalsamfundet i Klitmøller var der således i løbet af de forgangne år, fra de første surfere var ankommet, blevet opbygget en videnskapacitet om surfing og surfforholdene på dette område ved Vesterhavet, som i kraft af de stærke netværk i Klitmøller havde spredt sig til store dele af bysamfundet. Disse videns- og relationsressourcer manglede dog at blive bragt i spil i en institutionel kontekst, hvilket anledningen omkring havneudvidelsen skabte. Her bidrog Rasmus Johnsen med sine kommunikationsevner og store forståelse for brugen af medier og internettet til at mobilisere modstanden imod projektet som senere forandrede governanceprocessen til også at inkludere surferne som en vigtig aktør. Et problem i forhold til governanceprocessen har imidlertid været at få surferprojektet involveret mere i kommunens udviklingsplaner. Det bliver således fortsat set som værende et "Rasmus Johnsen-projekt". I det tilfælde at han brænder ud, vil der ikke være nogen til at tage over og fortsætte det grundarbejde der er lagt, for kommunen har ikke fået nogen ejerskabsfølelse over projektet, og har stadigvæk svært ved selv at få øje på udviklingspotentialerne.

Mulighedernes land partnerskabet bidrog med en væsentlig økonomisk faktor til at omsætte surfernes aktørrolle til nogle konkrete udviklingstiltag i "det gode liv ved kysten". I en udkantskommune som Thisted er det økonomiske råderum meget lille, og det er derfor et stort problem, at det netop i sådanne områder også er nødvendigt med større investeringer i de lokaltforankrede udviklingstiltag for at kunne slippe ud af den negative udviklingsspiral og for at kunne konkurrere med større byer, der kan tiltrække tilflyttere på andre parametre. De samfundsentreprenører eller ildsjæle der lever i udkantskommunerne risikere desuden at brænde ud hvis ikke de få nok støtte i deres projekter.

8. Konklusion

Interessen for arbejdet med emnet omkring regional udvikling i den kontekst det er blevet behandlet igennem denne rapport, udsprang af en nysgerrighed for surfing. Dernæst forekom det interessant hvordan denne sport og fritidsaktivitet, der i forhold til registreret medlemsantal, ellers er ganske lidt udbredt i Danmark, kunne formå at påvirke et helt lokalsamfund og dernæst på kommunalt niveau kunne gøre sig gældende. Nysgerrigheden ledte i sidste ende frem til formuleringen af følgende problemformulering:

Hvad karakterisere de forandrende diskursive processer der har været medvirkende til realiseringen af en bosætningsstrategi med udgangspunkt i surfing, i et udkantsområde som Thisted Kommune?

Og hvilken rolle kan surfingens siges at have haft for den institutionelle governanceproces?

Thisted Kommune er som udkantsområde kendetegnet ved, i den offentlige debat at blive karakteriseret ved hjælp af en række socioøkonomiske indikatorer. Denne flade tilgang til en opfattelse af udkantsdanmark har været med til at karakterisere synet på hvilke udviklingsmuligheder der kan iagttages. Således er der flere punkter hvor Thisted Kommune skiller sig ud fra de øvrige udkantsområder, der i en regional udviklingskontekst er værd at fokusere på. Disse er eksempelvis den relativt lave ledighed og overskuddet i arbejdspladser i forhold til pendling. Den traditionelle regionale udviklingsteori med Myrdals divergensteori var med til at forklare hvorfor Thisted Kommune ikke tidligere, uden offentlig indblanding, kunne vende en negativ udviklingsspiral på et tidspunkt med stor ledighed indenfor landbruget. Samtidig blev globaliseringen af økonomien præsenteret idet denne i dag er med til at skærpe konkurrencen indenfor de traditionelle erhverv, hvor Thisted stadig har mange arbejdspladser. Denne udvikling i økonomien er dog med til også at skabe nye muligheder indenfor andre områder, som eksempelvis turisme og oplevelsesøkonomi. Thisted Kommune var på et tidspunkt ikke klar over hvilke ressourcer der fandtes i kommunen indenfor dette område, men igennem en lang forandrende diskursiv proces blev kommunen langsomt opmærksom på nye potentialer indenfor bosætning og turisme. Organiseringen af surferne var et særligt vigtigt skridt i karakteriseringen af den foranderlige diskursive proces og surfingens fællesskab, der nærmest kan kaldes en ideologi, må i den forbindelse siges at have haft en vigtig rolle. Det kan således være svært at forestille sig andre fritidsgrupperinger der kan være i stand til at organisere sig så markant også i en international kontekst. Den diskursive proces var karakteriseret ved flere diskurskampe, der på et tidspunkt ikke ledte nogle konstruktive initiativer med sig, men på grund af en stærk lokal forankring, vedholdenhed og en stor institutionel kapacitet i kraft af organiseringen var det muligt at påvirke governanceprocessen. Rasmus Johnsens involvering i

processen skal også ses som et vigtigt vendepunkt for mobiliseringen af denne kapacitet. Det, der til at starte med blev anset som et modsætningsforhold, nemlig surfing og vækst, blev igennem den forandrende diskursive proces fuldstændig ophævet og Kommunen begyndte at erkende at surfing også kunne forbindes med vækst.

9. Perspektivering

Der er i dette projekt foretaget afgrænsninger fra at vurdere surfingens turismemæssige potentialer. Disse kunne være særdeles interessante at beskæftige sig yderligere med for at kunne vurdere surfernichens muligheder og begrænsninger. Det er samtidig en del af litteraturen hvor der er skrevet meget lidt, så der mangler megen viden om dette nichesegments mulige økonomiske betydning for et lokalsamfund. I dette projekt blev der valgt en diskursiv tilgang til analysen af den proces der er foregået i forbindelse med surfingens påvirkning af governanceprocessen. Det kunne imidlertid også have været relevant at inddrage teoretiske overvejelser om eksempelvis centrale aktørers rolle som samfundsentreprenører. Denne case kunne eksempelvis også have taget udgangspunkt i dette udtryk, der beskriver en entreprenør som med baggrund i en bestemt livsstil, er med til at influere og tilføre et helt samfund nogle kapabiliteter til udvikling.

10. Litteraturliste

[Andersson & Andersson, 2006]

Andersson, Åke E. Andersson David E (2006). *The Economics of Experiences, the Arts and Entertainment*. Cheltenham, Edward Elgar.

[Andersen, 2010]

Andersen, H.S (2010). *Når teltpælene rykkes op – geografisk mobilitet i Danmark og dens årsager*. Statens Byggeforsknings institut, 2010:12. 1 udgave, Hørsholm

[Andersen & Engelstoft, 2004]

Andersen, H. T. Engelstoft, Sten (2004). *The end of urbanisation? Transformation of the urban concept*. Dela 21, s. 53-67. Geografisk institut, Københavns universitet.

[Berry, 2000]

Berry, Helen E (2000). *Review Essay: Rural Sociology, Migration and Community Change*. Rural Sociology 65(4)

[Christensen, 2005a]

Christensen U. S, Artikel i Thisted Dagblad 13. Oktober 2005; *Møllemodstandere klar med handlingsplan*

[Christensen, 2005b]

Christensen U. S., Artikel i Thisted Dagblad 20. Juli 2005; *Nordjylland skal i front med vindenergi*

[Christensen, 2005c]

Christensen U. S., Artikel i Thisted Dagblad 19. oktober 2005; *Borgmester afventer kvalificeret redegørelse på mølleprojekt*

[Christensen & Skou, 2010]

Christensen S. M. & Skou K.; Rapoort udarbejdet i samarbejde med realdania og Hausenber; *trods dårlige odds*. Publiceret af Hausenberg Aps 2010

[Clemmensen, 2010]

Clemmensen, Lilian; *Da surferne kom til landsbyen*, 18. Februar 2010. Artikel i dagbladet Information.

[Culinarydenmark, 2010]

Culinary Denmark – din guide til danske madoplevelser. *Hirtshals Bjesk*. Lokaliseret d. 01-12-2010 på World Wide Web: <http://www.culinary-denmark.com/omraade/nordjylland/hirtshals-bjesk>

[Coldhawaii.eu, 2011]

Coldhawaii.eu, 2011; Blog lokaliseret på World Wide Web <http://coldhawaii.eu>

[CRT, 2008]

Center for regional- og turismeforskning CRT; *Finansiering af virksomheder på landdistrikter*, Oktober 2008.

[Dahlgaard, 2005]

Dahlgaard P., Debatindlæg i Thisted Dagblad 14. juli 2005, *Surfernes kamp mod vindmøller*

[Danmarksradio P1, 2010]

Radioprogram på P1 3. maj 2010, *Skal udkantsdanmark have hjælp?*; Lokaliseret på World Wide Web; <http://www.dr.dk/P1/P1Debat/Udsendelser/2010/05/03151232.htm>

[Danmarks statistik, 2011]

Statistiske data hentet fra <http://www.danmarksstatistik.dk/>

[de Waal, 2010]

de Waal, Allan; *Alle vil østpå – hvad trækker?* Dagbladet Information. Fundet på World Wide Web d. 24.8.2010 <http://www.information.dk/239708>

[Dicken, 2007]

Dicken P, 2007; *Global Shifts – mapping the changing contours of the world economy*. SAGE publications Ltd.

[Domino, 2005]

Radioprogram Domino 29. August 2005 i Dr Radio Midtvest; *Interview af Rasmus Johnsen*. Lokaliseret på World Wide Web <http://www.savemiddles.com/>

[Faastrup, 2010]

Faastrup, Denise Hernandez; *Klitmøller har tradition for åbenhed*, 1. oktober 2010. Debatindlæg til Weekendavisen.

[Falk, 2004]

Falk J., Artikel i Thisted Dagblad 17. November 2004; *Hanstholm havde vind og vand med til regionsmøde*

[Fluker & Dolnicar, 2003a]

Fluker M. & Dolnicar S. 2003; *Behavioral market segments among surf tourists – investigating past destination choice*. University of Wollongong, Australia. Lokaliseret på World Wide Web: <http://ro.uow.edu.au/compmpapers/43>

[Fluker & Dolnicar, 2003b]

Fluker M. & Dolnicar S. 2003; *Who is riding the wave – an investigation into demographic and psychographic characteristics of surf tourists*. University of Wollongong, Australia. Lokaliseret på World Wide Web: <http://ro.uow.edu.au/compmpapers/248>

[Fluker & Dolnicar, 2004]

Fluker M. & Dolnicar S. 2004; *The symptomatic nature of past destination choice among surf tourists*. University of Wollongong, Australia. Lokaliseret på World Wide Web: <http://ro.uow.edu.au/compmpapers/247>

[Flyvbjerg, Bent]

Flyvbjerg, Bent. (2004). *“Five misunderstandings about case-study research”* I *Qualitative Research Practice*, (ed Seale, C., Gobo, G., Gubrium, J.F og Silverman, D), , London and Thousand Oaks, CA: Sage, 2004.

[Fogh-Andersen, 2005a]

Fogh-Andersen J; Artikel i Thisted Dagblad, 24. november 2005; *Surfere med skarpere profil.*

[Fogh-Andersen, 2005b]

Fogh-Andersen J.; Artikel i Thisted Dagblad 4. maj 2005; *Plan om Kæmpemøller øst for Roshagemolen*

[Fogh-Andersen, 2005c]

Fogh-Andersen J.; Artikel i Thisted Dagblad 22. Januar 2005; *Havnen vil satse på møller og kystsikring*

[Fogh-Andersen, 2005d]

Fogh-Andersen J.; Artikel i Thisted Dagblad 16. juni 2005; *Vind er energi og penge*

[Fogh-Andersen, 2005e]

Fogh-Andersen J.; Artikel i Thisted Dagblad 4. oktober 2005; *Fronten mellem surfere og kommune er bløder op.*

[Fogh-Andersen, 2005f]

Fogh-Andersen J.; Artikel i Thisted Dagblad 26. oktober 2005; *Surfere klar med alternativer til havnens mølleprojekt*

[Fogh-Andersen, 2005g]

Fogh-Andersen J., Artikel i Thisted Dagblad 21. september 2005; *surfere bruger BZ-metoder*

[Fogh-Andersen, 2005h]

Fogh-Andersen J., Artikel i Thisted Dagblad 2. november 2005; *Surfere klar med alternativer*

[Fogh-Andersen, 2005i]

Fogh-Andersen J., Artikel i Thisted Dagblad 21. november 2005; *Sejlunion ind i debat om Hanstholm-møller*

[Fogh-Andersen, 2006a]

Fogh-Andersen J., Artikel i Thisted Dagblad 12. januar 2006; *Et sted med mange historier.*

[Fogh-Andersen, 2006b]

Fogh-Andersen J., Artikel i Thisted Dagblad 30. marts 2006; *Bølgegang om støtte til surfere*

[Fogh-Andersen, 2006c]

Fogh-Andersen J. Artikel i Thisted Dagblad 7. april 2006; *Støtte til Thy-satsning på surf*

[Frøkjær, 2010]

Frøkjær E., Interview foretaget den 13. december 2010, se bilag.

[Garretsen & Martin, 2010]

Garretsen, Harry. Martin, Ron (2010). *Rethinking (new) Economic Geography Models: Taking Geography and History More Seriously* . Spatial Economic Analysis, 5,2 127-160

[Hall & Page, 2006]

Hall, Michael C. Page, Stephen (2006). *The Geography of tourism and recreation: Environment, place and space*. London, Routledge

[Halkier, 2008]

Halkier, H. Erhvervs og Byggestyrelsen; *Fra Egnsudvikling til Regional Erhvervsfremme - 50 års vedholdende omstillingsparathed.*

[Hartl, 2005]

Hartl Ann, 2005. Center for Regional og Turisme forskning (CRT): *Turisme –nye underværker* (powerpoint presentation)

[Hayter, 1997]

Hayter, R. (1997). *The Dynamics of industrial location: The Factory, the Firm and the Production System*. John Wiley & Sons Ltd, West Sussex, England.

[Holler, 2010]

Holler P., Interview foretaget 13. december 2010, se bilag.

[Hougaard, 2009]

Hougaard, C. (2009). *Globaliseringen slutter 40 års industrieventyr*. Artikel i Nordjyske d. 29/10-2009. Indlægget lokaliseret på World Wide Web d. 24/2-2010:
<http://www.nordjyske.dk/thisted/forside.aspx?ctrl=10&data=144,3408912,5,3>

[Hougaard, 2011]

Hougaard C., Artikel i Nordjyske Stiftidende 9. februar 2011; *Synlige beviser på det gode liv ved kysten*

[Illeris, 2010]

Illeris S. 2010: *Regional udvikling –regionalplanlægning og regionalpolitik i Danmark og Europa*, Bogværket

[Indenrigs- og sundhedsministeriet, 2010]

Indenrigs- og sundhedsministeriet; *Regionalpolitisk redegørelse 2010 –Analyser og baggrund April 2010*. Litotryk

[Jensen, 2001]

Jensen Albert; *Centrum-Periferi* på leksikon.org. Ajourført 2001 Lokaliseret på World Wide Web d. 21.12.2010
<http://www.leksikon.org/art.php?n=2282>

[Jensen, 2009]

Jensen O., Slideshow om diskursanalyse; *diskursanalyse*. Lokaliseret på World Wide Web;
<http://www.aub.auc.dk/~ole/DISKURSANALYSE.ppt>

[Johansen, 2009]

Johansen, Pia Heike 2009. Institut for forskning og udvikling Syddansk Universitet *Landdistrikter –en mangfoldighed og enhed*. Kronik i Kristeligt folkeblad. Lokaliseret på World Wide Web den 2. december.
<http://www.kristeligt-dagblad.dk/artikel/331655:Kronik--Landdistrikter---mangfoldighed-og-enhed?all=1>

[Johansen & Ekildsen, 2008]

Johansen, Pia Heike. Eskildsen, Karsten (2008). *68 landsbyer i yderområder med befolkningstilvækst i perioden 1997-2007: En undersøgelse af faktorer, der kan forklare positiv befolkningstilvækst i yderområdernes landsbyer*. Institut for Forskning og Udvikling i Landdistrikter, Syddansk Universitet

[Johnsen, 2007a]

Johnsen R. 2007; *Cold Hawaii Masterplan*. Lokaliseret på World Wide Web:
http://issuu.com/rasmus.johnsen/docs/180209_ch_masterplan_rapport

[Johnsen, 2007b]

Johnsen R., 2007; *Surfing lokker læger til Thy*. Indlæg i Thisted Dagblad December 2006. Lokaliseret på World Wide Web: http://www.coldhawaii.eu/div/CH_annonce2.pdf

[Johnsen, 2007c]

Johnsen R., Indlæg på bloggen Coldhawaii.eu 4. januar 2007. Link til videoklip fra Syddansk universitet; Lokaliseret på Word Wide Web; <http://coldhawaii.eu/spots/cold-hawaii-indgar-i-plan-til-60-mio-kr/>

[Johnsen, 2009]

Johnsen, R (2009) *Af rapportering 2009 National Center For Outdoor Activities*

[Johnsen, 2010]

Johnsen R., Interview foretaget den 13. december 2010, se bilag.

[Kaspersen, 2005]

Kaspersen, A; Debatindlæg i Thisted Dagblad 19. juli 2005; *Store vindmøller på Hanstholm havn*

[Keeble, 1967]

Keeble, D .E (1967); *Models of economic development* i Chorley R.J. og Hagget. P, editors, *socio-economic models in geography*, London, Methuen, 243-302.

[Krogh, 2010]

Krogh J., Interview foretaget den 13. december 2010, se bilag.

[Kureer & Lundgren, 2008]

Kureer Henrik & Lundgren, Svend Erik, (2008). *International Økonomi A-niveau, Bind 2. Global økonomi*. Laursen Grafisk, Tønder. 1. udgave 3. oplag

[Lammers, 2010]

Lammers, A.H. (2010). *Riv de døende landsbyer ned*. Artikel i Politiken 11 september 2010

[Lazarow, 2007]

Lazarow N. (2007). *The value of coastal recreational resources: a case study approach to examine the value of recreational surfing to specific locales*. Journal of coastal research issue 50, Griffith University, Australia.

[Lorentzen, 2009]

Lorentzen, A. (2009). *Cities in the Experience Economy*. European Planning Studies, Vol 17, No 6, June 2009, Routledge

[Lorentzen & Hansen, 2009]

Lorentzen, Anne. Hansen, Carsten J (2009). *The Role and Transformation of the City in the Experience Economy: Identifying and Exploring Research Challenges*. European Planning Studies Vol 17, nr. 6, June 2009

[Lorentzen & Krogh, 2009]

Lorentzen, A. Krogh, R. (2009). *Oplevelsesøkonomi, udvikling og planlægning i de nordjyske kommuner*. Center for Regional Udvikling, skriftserien nr. 7, 2009. Institut for samfundsudvikling og planlægning

[Lund et al., 2005]

Lund, Jacob M. Nielsen, Anne P. Goldschmidt, Lars. Dahl, Henrik. Martinsen, Thomas (2005) *Følelsesfabrikken: Oplevelsesøkonomi på dansk*. Børsens forlag, trykt hos Narayana Press , 1. udgave, 1. oplæg

[Lynch & Veal, 2006]

Lynch, Rob. Veal, Anthony J (2006). *Australian Leisure*. Pearson Longman, 3. udgave, Australien.

[McIlvenny, 2007]

McIlvenny P., revideret 19. februar 2007; *Hvad er en diskurs?* Center for diskursstudier Aalborg universitet. Lokaliseret på World Wide Web; <http://diskurs.hum.aau.dk/diskurs.htm>

[Miljøministeriet, 2010]

Miljøministeriet, *Landsplanredegørelse 2010* Lokaliseret på World Wide Web, <http://www.naturstyrelsen.dk/NR/rdonlyres/5E513CC8-318A-4992-AB22-4C22AD55F659/0/Landsplan2010endelig.pdf>

[Ministeriet for fødevarer, landbrug og fiskeri, 2006]

Ministeriet for fødevarer, landbrug og fiskeri; *Landdistriktsprogrammet 2007-13, Fakta om landdistrikterne*, december 2006.

[Mogensen, 2006]

Mogensen R., (2006). *Ny Dynamik i Danmarks yderområder*. Konference om Landdistrikter og landsbyer juni 2006.

[Munk, 2007]

Munk Rita, September 2007; *Landdistriks- og fiskeri programmerne 2007-2013 – tilskud via lokale aktionsgrupper*. (Powerpoint presentation)

[Murphy & Bernal, 2008]

Murphy M. & Bernal M. 2008; *The impact of surfing on the local economy of Mundaka, Spain*. Save the Waves Coalition. Lokaliseret på world wide web: <http://www.savethewaves.org/>

[Møller, 2010]

Møller, J. (2010) *Ryd udkantsdanmark*. Slideshow fra foredrag d 18 november 2010.

[Neergaard, 2007]

Neergaard, Helle (2007). *Udvælgelse af cases i kvalitative undersøgelser*. Samfundslitteratur, 2. udgave, Narayana Press, Frederiksberg

[Nielsen, 2005]

Nielsen T., Debatindlæg i Thisted Dagblad 21. oktober 2005; *Appel til borgerne i Hanstholm Kommune*

[Nielsen et al., 2007]

Nielsen C., Pendleton L., Vaughn R. 2007; A socioeconomic study of surfers at Trestles Beach, *Journal of Shore & Beach* Vol. 75 No. 4.

[Novelli, 2005]

Novelli, Marina (2005). *Niche tourism: Contemporary issues, trends and cases*. Elsevier. Oxford.

[Nørgaard, 2010]

Nørgaard, Helle 2010. *Diskurser, indsatser og muligheder – udkants og yderområder*

[Nørgaard et al., 2010]

Nørgaard, Helle. Jensen, Jesper O. Simon, Carola. Andersen, Hans S (2010). *Tilflyttere til yderområder: Forandring, integration og strategier*. Aalborg Universitet, Statens byggeforskningsinstitut, 1. udgave, Hørsholm.

[Pihl-Andersen]

Pihl-Andersen A., Artikel i Jyllandsposten 4. september 2005; *Windsurfing: Windsurfere mod vindmøller*

[Porter, 1990]

Porter, M. (1990). *The Competitive Advantage of Nations*. Mcmillan, London & Basingstoke.

[Region Midtjylland, 2006]

Region Midtjylland; *Redegørelse vedrørende udviklingen af landdistrikter og yderområder*, November 2006.

[Roberts, 1997]

Roberts, K (1997). *Same Activities Different Meanings: British Youth Cultures in the 1990s* i Page and Connell (2007) *Leisure Studies: Critical Concepts in the Social Sciences*. Routledge, New York

[Robinson & Novelli]

Robinson, Mark. Novelli, Marina (2005). Niche tourism: an introduction pp. 1-11 i Novelli (2005) *Niche tourism: Contemporary issues, trends and cases*. Elsevier. Oxford.

[Schytz, 2010]

Schytz Jonas Juul maj 2010; Arbejderbevægelsens Erhvervsråd. *Nyt kommunalt velfærdsindeks viser billedet af et opdelt Danmark*.

[Shaw & Williams, 2004]

Shaw G. & Williams A. M. 2004; *From lifestyle consumption to lifestyle production: changing patterns of tourism entrepreneurship*, i Small firms in tourism (Thomas 2004).

Simonsen, 2007

Simonsen, Peter Saabye (2007). "Turismeerhvervets struktur og actor" pp. 85-104 i *Grundbog i turisme*. Frydenlund.

[Skaarup, 2010]

Skaarup P., Endeligt konkurrenceforslag 18 februar 2010; *Det gode liv ved kysten*. Forslag 12070

[Skou, 2011]

Skou, K.; Nyhed på realdania's hjemmeside; *Nye veje for landdistrikter og landsbyer*, lokaliseret på World Wide Web 2011; [http://www.realdania.dk/Presse/Nyheder/2005/Landbyer+og+landdistrikter+04-10-05.aspx?q=nye veje for landsbyer og landdistrikter](http://www.realdania.dk/Presse/Nyheder/2005/Landbyer+og+landdistrikter+04-10-05.aspx?q=nye+veje+for+landsbyer+og+landdistrikter)

[Smith, 2003]

Smith, M.K. (2003). *Issues in Cultural Tourism Studies*. London. Routledge

[Stian, 2010]

Stian E., Interview foretaget den 14. december 2010, se bilag.

[Stensgaard & Jensen, 2010]

Stensgaard Pernille & Jensen, Per Vind; *Aloha Klitmøller*, 24. september 2010. Artikel i Weekend avisen.

[Stubager, 2010]

Stubager Steffen; *By i forandring: Klitmøller: med på bølgen*, 2. August 2010. Artikel i Jyllandsposten redigeret af Steen Kilde Christensen

[Svendsen, 2007]

Svendsen, G.L.H. (2007). *Hvorfor klarer nogle udkantssamfund sig bedre end andre? En analyse af udnyttelsen af stedbundne ressourcer i to danske udkantssamfund*. Institut for forskning og Udvikling i landdistrikter, Syddansk universitet.

[Svendsen & Sørensen 2007]

Svendsen Gunnar Lind Haase & Sørensen Jens Fyhn Lykke 2007; Institut for Forskning og Udvikling i Landdistrikter, IFUL, Syddansk Universitet. *Hvad er - et landdistrikt?*

[Sørensen, 2007]

Sørensen, Anders (2007). "Hvad er turisme - Og hvordan forstår vi den" i Sørensen (2007) *Grundbog i turisme*. Frydenlund.

[Tantamjarik, 2004]

Tantamjarik, P. A. 2004; *Sustainable issues facing the Costa Rican surf tourism industry*, Master Thesis in Master of Science University of Hawaii Library.

[Thisted Kommune, 2010]

Referat fra Thisted Byråd, 26. januar 2010; Lokaliseret på World Wide Web; www.mulighedernesland.dk

[Thisted Kommune, 2011]

Thisted Kommunes hjemmeside, *fakta om kommunen*, Lokaliseret på World Wide Web
<http://www.thisted.dk/Topmenu/Om%20os/Fakta%20om%20kommunen.aspx>

[Thisted Dagblad, 2005a]

Artikel i Thisted dagblad uden forfatter 30. maj 2005, *Surfere uden støtte hos turistfolkene*

[Thomas & Thomas, 2006]

Thomas R., Thomas H., 2006; *Micro politics and micro firms: a case study of tourism policy formation and change*. Journal of small business enterprise development Vol. 13 No. 1 2006.

[Thy360.dk, 2011]

Webportal for aktiviteter i thy; Lokaliseret på World Wide Web; www.thy360.dk

[TVmidtvest, 2010a]

Tvmidtvest indslag fra 30. Juni 2010; *Fra problembarn til varemærke* Lokaliseret på World Wide Web
<http://www.tv2regionerne.dk/?r=6>

[TvmidtVest, 2010b]

Tvmidtvest indslag fra 17. september 2010;

[Velfærdsministeret, 2009]

Velfærdsministeriet (2009) *Udvikling af landsbyer – en værktøjskasse*. Udarbejdet i samarbejde med COWI. København K

[VisitDenmark, 2011]

Visitdenmark, 2011. Lokaliseret på World Wide Web d. 15.02.2011
<http://www.visitdenmark.com/danmark/da-dk/menu/turist/turistinformation/regionaleturistsites/nordjylland/nordjylland.htm#SubHeader1>

[Vognsen, 2005]

Vognsen J., Debatindlæg i Thisted Dagblad 14. juli 2005; *Surfere til kamp – Hanstholm til kamp for overlevelse*

[Wilkens, 2011]

Wilkens F. 2011; Webmaster for hjemmesiden Klitmoller.dk lokaliseret på World Wide Web: www.klitmoller.dk

[Yin, 1983]

Yin, Robert K. (1983). *Case Study Research – Design and Methods*. Sage

[Young, 1983]

Young N., 1983; *The history of surfing, revised edition 1994*. Palm Beach Press 13, Australia

Bilag 1: Interviewguide Rasmus Johnsen

Hvad er din baggrund, og hvorfor valgte du at flytte til Klitmøller? Hvilket år?

Hvordan oplevede du byen og lokalsamfundet og hvordan blev du taget mod som nytilflytter i byen?

Netværk

Hvordan udbredtes viden om stedet i surferkredse?

Var der nogen form for organisering af surfere eller modstand af surfing i Klitmøller i de første år/årti?

Hvordan forløb overgangen fra pionererne til en egentlig surferkultur? Er NASA's etablering startskudet?

Hvad var din rolle i "Safe Middles"?

Hvad har Safe Middles striden betydet for forløbet frem mod skabelsen af en masterplan?

Hvordan blev modstanden udbredt/organiseret i "Safe the Middles"? Møder? Internettet?

Hvordan er overgangen fra Cold Hawaii masterplanen til udviklingen af ideen om et NCOA forløbet?

Hvilke aktører har været involveret i denne proces?

Er NCOA netværket blevet etableret? Kan du skitsere dette netværk?

Hvordan inddrages aktørerne og hvordan foregår kommunikationen i netværket?

Vil du betegne NCOA-initiativet og netværket herunder som en succes?

Vision, Mission, Udvikling

Hvordan ser du potentialet for niche-turisme udvikling med baggrund i surfing?

Og hvad er styrkerne og svaghederne med surfing som produkt?

Hvilke andre udendørs aktiviteter harmonerer surfing godt med og har i realiseret nogle af disse aktiviteter?

Hvad er status og hvordan er fremtidsudsigterne?

Bilag 2. Transkription af interview med Rasmus Johnsen

RJ: Rasmus Johnsen

UP: Ulrik Pedersen

AI: Andreas Ibsen

UP: Vi vil egentlig godt til at starte på høre lidt om din egen baggrund og hvorfor du har valgt at flytte til Klitmøller, hvornår du kom hertil?

RJ: Jeg er vokset op i Midtjylland i noget der hedder Videbæk mellem Herning og Ringkøbing og har siden umiddelbart efter gymnasiet boet i hhv København, Århus og sidst Odense, hvor jeg boede forholdsvis lang tid imens jeg læste og var på adskillige udlandsophold som og ved siden af det at være windsurfer, der arbejdede jeg som underviser på institut for idræt både imens jeg læste og efterfølgende. Jeg har en bachelor i idræt og hovedfag i filosofi, begge dele fra Syddansk Universitet.

Jeg er jo rigtig gammel eliteatletikudøver, men stoppede med det som 20-årig fordi at jeg blev skadet, det er jo en af de ting, som man skal kunne holde til, men har jo været optaget af sport altid, og gik så nogle år og overvejede hvorfor, hvordan og hvorledes og prøvede nogle forskellige ting og valgte så en sensommer at tage ud og windsurfe og det år, der var jeg hooked fra start af, og kom så igang i 1993 i løbet af efteråret der kom jeg i fuldstropper og planing og jeg var fuldstændig oppe at ringe. Så kom jeg på Oure på surf- og skilinen, der det første halve år af 1994, så det er sådan min baggrund rent surfmæssigt, og de første 5-6 år, der startede jeg sådan i indre danske farvande, det vi kalder "rees" og så i slut af 1997-1998 eller noget i den stil, der er jeg så heroppe for første gang, og så har det jo været on and off i årvis, hvor vi er gået herop og jeg har også haft flere ture til udlandet, jeg var fuldstændig bidt af det og så i 2006, nej i 2005, der hører jeg første gang om problematikker omkring Hanstholm Havn med store vindmøller og en mole og forskellige ting og det er så på hele den baggrund at jeg laver projektet og jeg står sådan lidt og gerne vil arbejde med kommunikation, men har egentlig lidt svært ved det, når jeg står med filosofi og idræt..

UP: Men da bor du ikke i Klitmøller endnu?

RJ: Nej, jeg bor i Odense. Det er sådan en kombination, som jeg rigtig gerne vil undervise på institut for idræt i atletik og filosofi. Det er ikke sådan at man som kommunikationsbureau tænker, at det er ham vi skal have gang i. Det er altså lidt af et projekt. Altså udover at jeg selvfølgelig er træt af at det spot bliver lukket i tilfælde af at de går igennem med det, så ser jeg også selv en mulighed for selv at komme igang. Der er ligesom alle aspekter i det. Der er frivillige, beboerne i Hanstholm, der er Hanstholm Havn, som er en kæmpe stor erhvervsvirksomhed. Det er jo stort set alle arbejdspladser. Jeg tror at der var knap 3000 arbejdspladser i den gamle Hanstholm Kommune og 2600-2700 af dem lå på havnen, så det er forholdsvis en stor spiller at gå op imod og så fra politisk hold og embedsværk og der er selvfølgelig. Alle dele, faktisk det hele var kørt fast og min teori var, at hvis jeg kunne få løst den knude så havde jeg en gang for alle bevist at jeg kunne arbejde med kommunikation og få det til at fungere og det var på den baggrund at jeg kastede mig ud i det og det var min primære situation, vil jeg sige og så fik jeg så foreslået Ejner Frøkjær den her masterplan og det er han så med på efter lang tids diskussion frem og tilbage, inden at vi sidder egentlig og kan tale sammen fornuftigt. Så kører det slag i slag med den her masterplan og der er stadigvæk en masse, der skal bevises i forbindelse med at jeg flytter, der arbejder jeg også i døgn drift fra 2006 til 2007 og ja, det lykkedes jo egentlig på forholdsvis kort tid at få vendt det her fra at være virkelig den grimme ælling for at blive sådan lidt klichéagtig til at være sådan noget, som stort set alle nævner som et mønstereksempel på udvikling af landdistrikter og hvordan man ligesom kan arbejde konstruktivt med nogle styrker i hele området også det at få det vendt fra noget, der er udpræget negativt til pludselig at være positiv og noget som man ser, som en form for en "step in stone" til også udvikling på en række andre områder. Det er sådan den meget korte version af det forløb

UP: Du kom egentlig først ind i save the middles i 2005?

RJ: I 2005 og egentlig henover sommeren i 2005, der beslutter jeg mig for at kaste mig ud i det og prøve kræfter med det for alvor.

UP: Hvad blev din rolle i det mere konkret?

RJ: Det var fuldstændig selvbestaltende. Jeg gik ud og definerede mig egen rolle. Jeg tog et møde med bestyrelsen i surfklubben NASA og spurgte om det var i orden at jeg gik igang med arbejdet og de sad sådan lidt og gloede på mig. Nogle af dem kendte mig jo, men sådan sporadisk. Gå du bare igang med det. Og så gik jeg jo igang med at samle kræfterne omkring det. Det var jo ikke kun lokale kræfter, det var jo også kræfter fra resten af Danmark og især surferne rundt omkring med forskellige kompetencer, som var med til at byde ind i den her gryde af frivillighed, som havde sat sig for at det her udviklingsprojekt skulle finde sted i en anden form end der oprindeligt var lagt op til med henblik på at bevare det her surfspot.

UP: Hvordan fik i så organiseret og udbredt interessen? Altså var det igennem internettet, møder?

RJ: Det var igennem internettet ja. Vi oprettede indledningsvis en blog på basis af et jobnytsystem, noget der hedder Workless som i måske kender og så lavede vi en online indsamling og så brugte vi jo alt hvad der var af kanaler for at gøre resten af både det danske og det internationale surfer community opmærksom på hele den her problematik, og planen var jo at præsentere et bedre alternativ for ellers så havde vi ikke en chance og det var så det vi lavede en aftale med NIRAS om og det vi samlede de der 130.000kr sammen til i løbet af forholdsvis kort tid og det tog jeg også op. Nu havde vi jo ligesom sagt A. Det af få den rapport i hus og få den præsenteret for lokalpolitikkerne, havnen og andre der havde interesse i det her og i den periode, kommer den lige pludselig til at hedde Masterplanen og et muligt projekt; en mulighed for at komme til at leve af det i en periode og det kunne jeg så arbejde med fra tidligt vinteren 2005 og så faktisk indover 2006, og hele vejen op til at det starter op den 6 juli. Det er jo et kæmpe arbejde, dels af få overbevist 3 kommuner om at de skulle investere i det projekt, men det der var langt det største var den anden halvdel,, det at jeg gik ud og fandt sponsorater hos private virksomheder i området. En ting er jo at finde sponsorer som fx til World Cup i windsurfing, det kan være svært nok, men det er alligevel konkret. Det har var jo fuldstændig et abstrakt projekt at lave masterplan, så det trak virkelig tænder ud og få de sponsorater. Men det lykkedes og hermed også opstarten på projektet.

UP: Men det var vel før kommunalreformen, så det var Hanstholm, Thisted og?

RJ: Det var Hanstholm-, Thisted og Syd Thy Kommune, som så blev til en samlet kommune der fra 2006

AI: 2007

RJ: Var det 2007? Ja, det var nok sådan det var. Det er rigtigt, det var 3 kommuner, da vi startede op.

UP: Vi skal nemlig faktisk også op og snakke med Ejner Frøkjær, bare for lige at høre hvordan de har set den anden side. Men Save Middles er også noget, der har haft stor betydning for skabelsen af masterplanen.

RJ: Ja, det var hele starten

UP: Hvornår flyttede du så til Klitmøller? Og hvordan har du så oplevet, altså så er du jo blevet taget imod.

RJ: Altså jeg flyttede til Klitmøller altså faktisk i forbindelse med projektopstart. Vi købte et hus heroppe i februar-marts og så hed det maj, da vi satte det i stand og så flyttede min kone og på daværende tidspunkt, der havde vi ét barn, med herop og kom herop ja omkring projektstart. Det var faktisk 1. juli, så vi havde lige nogle dage inden jeg startede op og altså når man flytter hertil som surfer og i særdeleshed for mit eget vedkommende, så flytter man jo ind i en by i byen. Altså der er jo 150 mennesker, som er relateret til surfing i Klitmøller, så det er ikke sådan, som når du flytter ind i en vilkårlig landsby, du flytter jo ind i et fællesskab. For mit eget vedkommende, der kendte jeg fra tidligere mange af dem og vi har jo kørt et langt forløb op til og det er jo folk med alle mulige forskellige baggrunde. Altså bare her på kontoret, altså mange af dem sidder jo, altså det er folk der surfer; Stian Eide, som også har været meget aktiv omkring de her ting, han kommer jo fra Bergen. Troels kommer fra Århus. Han er gift med Bente, som kommer fra ude fra Østerild, de har boet i København. Og Bente er kommet herude med arbejdet, altså i tidernes morgen arbejdede hun nede i

brændingen dernede og hvis hun skulle bo i Thy, jamen så var det eneste sted hun ville bo Klitmøller, for det er ligesom der, hvor der er noget miljø, der er gang i den og man kan finde nogle ligesindede. Finn Noor, som sidder og laver film dernede, han har jo "grand old" World Cup-sejre i windsurfing og har boet heroppe. Han er en af dem, der har boet her længst og kommer fra Holbæk oprindeligt. Så er der Stuart, som sidder derude også, han kommer fra Holland, som også er kommet hertil for at surfe. Der er faktisk kun Thomas Baun, som sidder nede for enden og arbejder med IT-infrastruktur, opsætning af servere osv., der egentlig er lokal, han er vokset op i Hurup og har læst og boet en del år i Århus og er så flyttet tilbage. Min kone er herude i ny og næ, hun kommer fra Østfyn af. Jeanette Lund, som er tesktforfatter, som også sidder herude. Jeg kan egentlig ikke huske om hun også er lokal eller hvor hun kommer fra, men hun bor så på Mors og kører herop hver dag. Så det er sådan baggrunden for hele det her, og det var tanken med det her Cold Hawaii Starfish. Det her er ligesom første tradition; Ideén er jo egentlig at lave et sted hvor folk kan komme ind forbi. Altså man kan forestille sig at i er surfere og i havde behov for at sidde herude, så kunne i egentlig sidde i det her hus, bruges dets faciliteter og lave jeres ting og det koster noget pr dag og man kan også bare tage det på ugebasis ellers årsbasis, men så har man så det hus, hvor der udover der er nogle faste, er der også en gennemstrømning af folk, der kan være med til at inspirere og gøre det forsat spændende at være med.

UP: Så i har nogle visioner til fortsat at udvikle det her.

RJ: Ja, det har vi. Vi modtager jo et par priser de næste par dage.

AI: Ja, du flyver til København imorgen.

RJ: Ja, jeg flyver til København imorgen, ja. Så vi er lige ved at prøve at få styr på det og nu er der også formentlig en del, der vil gå ind og søge på os og sige: "hvem er de egentlig og hvad er det egentlig de har gang i. Så vi har her systemet; Cold Hawaii Starfish er et projekt, nej jeg skulle næsten starte her; Vi har nogle værdier, hvor vi startede med: *Don't be a jerk*, do what you do best but into the rest, challenge your costumers, have sufficient earnings, speak but do what you can do to make the world wiser, don't stop listening just because you are busy, know when to turn the light off, trust you partners, have fun, dont cheat the system. Det er egentlig de værdier man siger ja til, hvis man sætter sig herind og det kan man så gøre, man kan simpelthen henvende sig og idéen er og det er så vores system, det har vi sat op med træ, vi siger: "No headquarters, influence must be distributed" og så "organisation is flexible" og vores mantra det er: "initativ is almost always better" og det er så også et demokrati osv. Det er ikke altid bedre, men det er som regel bedre at man gør noget end ikke at gøre noget og det vi baserer det på er en bog af *starfish and the spider* og det er egentlig tanken om at det distribuerede netværk med selvfølgelig udgangspunkt i nettet og nettet forstået som et socialt fænomen og igen analogien til en søstjerne. Starfish (søstjernen) har ikke noget centrum; det har ikke noget centralnervesystem, så du kan ikke ramme et bestemt sted i en søstjerne og så er den færdig, men det kan du med edderkoppen. Edderkoppen har sit eddekoppespind, den har et centrum. Slår du edderkoppen ihjel, jamen så er systemet færdigt. Det er en af de ting man mener og som vi tror meget på at med internettet, der bliver det mindre og mindre ladesiggøreligt systemer med ét centrum. Det afspejler sig i alt; det afspejler sig i forretningsførelse, det er venner og socialisere. Det afspejler sig i krig og alle mulige steder at det der med at have en førerbunker, det er meget meget svært, når kommunikationen er meget nem. Det er også karakteristisk for huset her. Vi arbejder sammen med folk i Kina og Bangladesh og alle mulige andre steder på små såvel som store projekter som egentlig bruger internettet til at matche de opgaver vi har, med nogle af de kompetencer som sidder rundt omkring i verden. Så det var egentlig tanken og igen, kan man udfolde det og er det en mulighed for fx landdistrikter at organisere sig på den måde. Er det en ny type der slår sig ned i de her områder og arbejder med noget. Vi arbejder allesammen med IT her og det er der vi tager udgangspunkt. Det er svært at arbejde med noget tungt og det er en af udfordringerne at man har en industri, som er forholdsvis tung og stedbunden og der skal man altså konkurrere med områder, hvor folk for det første bliver klogere og klogere og for det andet har nogle lønninger som er væsentlig lavere end det man har i det område. Så

spørgsmålet er om der er muligheder i sådan en hel ny generation nye måder at tænke på og mestendels ting, der er baseret på IT. Det tror vi i hvert fald på.

UP: Det relaterer sig nok også til hvordan viden om Klitmøller er blevet udbredt, som nok er igennem nettet kunne jeg forestille mig.

RJ: Det er det meget eller sådan startede det og så må jeg blankt erkende i arbejdet i særdeleshed i forbindelse med *save the middles*, men jo også omkring world cuppen, der var vi ret målrettet med også at tage forskellige former for det man kalder for mainstream, traditionelle medier i ed og karakteristisk har været at de har været ret interesseret i det og med world cuppen, der var vi simpelthen velsignet af fantastiske vejrforhold, det kan næste ikke blive bedre vel. Det var absolut den bedst tænkelige start, som vi kunne have på det her, og det står til eftertiden. Der er jo aldrig nogen der vil kunne tage det fra området. Vi har en uge, hvor det hele pumpede dernede og alle verdens kameraer pegede på det spot og der blev taget i hundredevis af billeder, der er lavet film. Alt sammen i en periode, hvor vi har de bedste sejlere var dernede og der var de bedste vejrforhold, og det er jo det, hvis du går ind og søger nu på KIA Cold Hawaii World Cup, så er det jo legendarisk materiale, der ligger derinde. Man har jo ikke haft en world cup med sådanne forhold her stort set siden man havde held med det på Maui for mange mange år siden. Det er jo kraftedme fantastisk at det lige er den start vi får

AI: Også når i har lagt så mange timer i det.

RJ: Ja lige præcis. Der er virkelig nogle, der har holdt hånden over os i det tilfælde her. Jeg ved ikke lige hvor vi kom fra

UP: Vi springer også lige lidt rundt i det her. Men egentlig vil vi godt vende tilbage og høre lidt noget omkring den modstand der var imod surfing heroppe i det tidlige, men det er ikke sikkert at du har så meget at sige til det, når du først egentlig er kommet her senere.

RJ: Utrolig meget af det, altså da jeg kom her i forbindelse med hele problematikken om Hanstholm Havn. Der var det hele oppe at ringe. Det var de gode gamle og surferne var nogle nasserrøve. Det var de samme. Regulær egentlig integrationsproblematik. Det var egentlig sjovt at have været surfer i det her område i den periode fordi at jeg for mit vedkommende og egentlig de andre også har fået en fornemmelse af hvad det vil sige at være en minoritet. Altså du er surfer er ikke surfer og hvis du er surfer, så er du med det samme på en bestemt måde; Så er man en nasserrøv og man tager gerne og alt det der. Det kunne egentlig være sjovt eller mærkværdig at få en fornemmelse af at være i den situation og det vil give indblik i hvad det vil sige for alle mulige andre minoriteter at ligesom være en minoritet at have det prædikat og dermed med det samme være fuld af en masse fordomme. Det helt store vendepunkt var da det lykkedes os at få gjort opmærksom på at surfing kan generere bosætning i et område, hvor man har problemer med at skaffe bosætning. I særdeleshed folk der er relativt unge og med forskellig baggrund og typisk veluddannet og så videre. Det er jo ikke nogle af dem, der ligefrem står i kø for at bosætte sig i det her område. Det er surfing jo et eksempel på at området har noget som tiltrækker af sig selv lige præcis den gruppe og det var nok den af større genialiteter i forbindelse med hele det der *save the middles*-forløb, det var at få samlet dem allesammen på Ørhage en lørdag, hvor jeg inviterede Thisted Dagblad og så kunne man jo få syn for sagen og det vil jeg faktisk vove at påstå at det var et af de helt store vendepunkter og jeg ved ikke om Ejner Frøkjær kan nikke genkendende til det. Altså jeg tror at han vil sige noget i retning af at det at man organiserer sig, det at der kommer nogle ansigter på, det at man havde nogle man kunne henvende sig til, det at der var en dialog som var sammenhængende tror jeg også har været vigtig og det var noget der skete med *save the middles*. Der var lige pludselig en talsmand, der var et ansigt på, der var en holdning, der var formuleret hvad er formålet med det her. Hvem er du? Men igen det helt store *value proposition* i den her sammenhæng, det er bosætning og det er egentlig også meget sjovt med world cuppen. I mange mange år, der troede man jo at man skulle sælge world cuppen på eksponering, altså klasikkeren logo i sejlet osv., men det der har vist sig at være økonomi i det her har været bosætning dybest set; det at de kan bruge world cuppen som et led i det at markedsføre området med henblik på at skaffe selvfølgelig turister, men også bosættere.

AI: Det kan man så også godt mærke på huspriserne her i Klitmøller i forhold til

RJ: Alle mulige andre steder ja. Det er også karakteristisk. Det er også en af de ting med de her turnus læger. Der er også flere og flere, der flytter herud og bor herude. Det er sådan et eksotisk det her med Klitmøller; at bo i Klitmøller og det må jeg også sige for mit eget vedkommende. Altså jeg kunne ikke forestille mig; altså der er et sted i Danmark, hvor jeg kunne bo som jeg gør nu og det er i Klitmøller. Under alle andre omstændigheder, der vil jeg bo tættere på en storby formentlig Århus, så for mig, der betyder det også rigtig meget. På et tidspunkt, da vi skulle lave det her, der ringede de også fra Thisted af og sagde at de skulle have gang i et kontorfællesskab derinde om ikke vi ville derind og sidde. Aldrig i livet! Altså det siger mig intet. Det er det her der er fedt; det at være herude der er fedt. Det er det der er identitetsskabende for os allesammen, der sidder her. Det er det der er det ekstra, der gør at vi gør det som vi gør.

UP: Men der var ikke nogen former for organiseret modstand? Det var mest folk, der gik og snakkede lidt i krogene.

RJ: Ja, indtil vi tog det der. Jeg tog helt konkret et møde på Frank A i Odense sammen med en af min gode venner, en fyr der hedder Torben Richter, som netop er kommunikationsmand og så lagde vi de første sten til en plan for hvordan griber vi det her an. Derudover ringede jeg til Viborg Amt, hvor jeg snakkede med en Carsten, hvad var det han hed til efternavn, jeg kan ikke engang huske hvad han hedder. Han hed Carsten til fornavn og spurgte simpelthen hvad skal der til og han sagde at i skal komme med en bedre plan; i skal ikke bare stille jer op og råbe op, i skal have et bedre alternativ, det var faktisk de to ting jeg gjorde, og så gik jeg igang med det og fulgte egentlig den plan, der blev lagt på Frank A den første måned og så begyndte tingene ligesom at følge sine egne spor. Jeg fandt mit eget, hvor jeg fulgte den der idé om et bedre alternativ og det er meget mere end at vi bare peger på, der skulle nogle kræfter bagved; i det her tilfælde NIRAS der skulle være med til at underbygge at den er god nok. Der findes et bedre alternativ

AI: Og hvad er det endt ud i? Jeg synes ikke rigtig at jeg har læst om det.

RJ: Oprindeligt var projektet jo, det ligger på Save the Middles, oprindeligt var projektet skitseret øst for roshage-molen. Kender i området?

UP: Vi har været oppe og se området.

RJ: Jeg kan lige prøve at finde det frem.

UP: Jeg tror godt at jeg er klar over hvor det ligger

AI: Det var mere hvad alternativet er endt ud i? Jeg synes ikke rigtig at jeg kan huske at det blev til noget

UP: Det er ikke blevet til noget, noget af det.

AI: Det var mere det.

RJ: Hvis vi har Hanstholm her (viser os det på kort), så er Hanstholm Havn her med det der hedder vester- og øster tværmole, som går ud her og så ligger der lige i det område her og så har havnen her hen til, det er deres område alt det der går her. Der ligger der Roshagemolen. Og deres idé var at lægge en mole hele vejen hen her, derhen til, hvor deres område stopper; vindmøller på toppen, hav og mole på bagsiden. Alternativet der blev foreslået, der var et fuldstændig tilsvarende projekt enten her eller der og hvor det her klart var det, der var det mest realistiske og en af de ting man viste var, at der var bedre vindforhold fx i det område og det ville give et bedre afkast på de møller man brugte og som man ville stille op og man ville få en mulighed for at få mere watt og også mere vand til det stykke, som ligger her, som løbende har klager over at de har for lidt plads. Så man vil egentlig kunne bruge det som, hvad kan man sige, som antrit til at arbejde på den side af havnen. Robert Sands far, Peter Sand; Robert Sand var jo projektleder på world cuppen og hans far, de har jo boet her altid og han er formand for SID og har arbejdet på Hanstholm Havn i mange år, og ham kunne vi faktisk bruge til at få en masse insider information omkring hvordan skulle vi gribe det her an, hvordan ville det gøre sig godt i forhold til alle mulige andre interesser for havnen. Så der var vi også rimelige heldige at vi havde det.

UP: Der var vel også nogle af de lokale i Hanstholm, der lige pludselig...

RJ: Der skete nøjagtig det samme at det her med at de blev også inspireret af det vi lavede, så fra at gå og snakke i kroene og være utilfreds med noget, så organiserede hele Hanstholm sig i en modstand mod de møller. Så vi fik, jeg tror at det var 1100 håndskrevne underskrifter fra folk i hele byen imod de vindmøller og det er jo stort set hele den voksne befolkning, der har skrevet under på at de vil kraftedme ikke have de vindmøller, så der sad altså en direktør på havnen og rev sig selv i håret og for mig at se, så er det et skide godt eksempel på hvad der sker, hvis man bare prøver at køre igennem og det er jo et klassisk eksempel, det er lige det de har fået og det sjove ved det, det bemærkelsesværdige er at nu har de lavet en ny masterplan, uden at spørge en gang til og så er spørgsmålet om vi har kræfter til en gang til, til at mande sig op, hvis det er, men de vil fortsætte i samme spor. Det er helt ufatteligt ikke? For helvede, vi lever i et demokrati, vi kan jo til tid og al evighed arbejde på at af, at stikke en kæp i hjulet; der er jo alle mulige ting du kan tage fat i, hvis ikke du vil have noget til at ske i det ganske danske land. Alle mulige instanser du kan appellere til, alle mulige ting, som kan udskyde sådan et projekt her i det uendelige, hvis du har en tumpe som mig eksempelvis, der bare har sat sig for at det projekt skal kraftedme ikke blive til noget. Så det simpelthen for mig at se fuldstændig galameti. Men de har stadigvæk det der med at hvis først de lukker surferne ind, så har man sagt A, og så slipper de aldrig af med os igen. Så de prøver en del og vi har også forsøgt at få en midlertidig aftale herude; det er jo ulovligt at surfe herude stadigvæk og jeg har jo en svigerinde og jeg, som er advokat, og som har lavet et flot udkast til et såkaldt aftalekompleks for det her område, men punkter og alt sat op.

UP: Er det så fordi det er et erhvevskrav?

RJ: Det er standard for sådan nogle offentlig selvstyre havne, at surfing er forbudt; det er jo ikke ens betydende med, selvfølgelig kan man åbne op for det, de skal bare beslutte sig for at det må man gerne, men de vil det ikke. De er simpelthen nervøse for at komme i en situation, hvor de ikke kan slippe af med os igen, så der er ikke sket noget. Men har bevaret status quo. Der er ikke kommet noget konstruktivt ud af det. Det kan i jo prøve at spørge Ejner om.

UP: Ja, det kan godt være at han er mere inde i det.

RJ: Ja, han er meget mere inde i det. Han har selv siddet i bestyrelsen og han har selv været for at lave en aftale, han har selv arbejdet i bestyrelsen. Du får ham ikke til at signalere det til bestyrelsen eller havnen, men altså det mærkværdige, så er det jo at der ikke er sket noget, vi er ikke kommet videre, der hænger vi stadigvæk fast og der er ingen der ved 100% hvad der skal ske.

Vi har 13 minutter.

UP: Hvordan forløb overgangen fra de pionerer, der kom til Klitmøller til at starte på og surfede, udlændinge kan man sige og også nogle af de lokale der kom i hobetal, til at der er egentlig startede en surferkultur. NASA (Surfklubben i Klimøller) fx.

RJ: Nasa er meget ældre. Der har jo været en surferkultur heroppe siden begyndelsen af 1990'erne. Men karakteristisk er jo at den har været uorganiseret. Surfklubben NASA har været meget meget lokalt og har lavet sit og ikke forlangt andet; for helvede det er en forening, lokal forening. Thats it. Fuldstændig som badminton og alt mulig andet. Det er så er sket, fordi blandt andet at jeg er kommet indover og har kæftet op og brugt al min tid på. Altså man har reelt set haft en, svarende til 2-2,5 mand fastansat på det projekt siden 2005, altså til og med 2007, og det er klart. Det gør noget. Jeg har arbejdet rigtig meget på det der og stort set hele tiden. Meget mere end 37 timer om ugen; det lå tættere på 70 timer om ugen på det projekt. Det er klart, det giver nogle forventninger fordi alt virker vanvittig velorganiseret. Det er jo altså vi taler om 2 fastansatte. Der skal du op i superligaklubberne nærmest før end du har den form for organisation; nej det skal du måske ikke, men du skal i hvert fald i hvert fald væsentlig højere op før end du har det og også med at de ikke er så stålsat på at det er det her der skal ske og det er egentlig lidt meget en achilleshæl. Jeg sidder faktisk lige og er ved at skrive en tale til en anden pris jeg modtager mere lokalt; det er ikke sikkert at jeg modtager den imorgen; det er faktisk hemmeligt; den 15, der får jeg kulturprisen i Thisted kommune for det sammenarbejde og det er en af de ting, der faktisk er pointen i det jeg vil sige ved den lejlighed er, at det skal simpelthen op i en større skala; der er

langt flere der skal have ansvar ellers så brænder systemet sammen. Lige nu er det meget meget få at det hele hænger på og sådan er det. Der er det der hedder *the power of participation*; for et vilkårligt socialt system af en vis størrelse, der organiserer sig omkring et eller andet, der er sådan en 90-9-1 regel, der følger det. 1 procent producerer 90% af indholdet og så har du 9% der bidrager og 90% er bare med og sådan må det også være. Der er jo typisk en leder; en person, der har visioner, der går foran og så er der nogle der hjælper og andre. Det kom frem at det forholder sig sådan fuldstændig statistisk ofte er det meget mindre meddelsomhed; vi er igang med at få klokkeklare data fra de her online communities og der kan man simpelthen se at sådan forholder det sig.

AI: Ja, det kender jeg fra fodboldklubben.

RJ: Ja, og du kan tage en vilkårlig organisation, sådan hænger det sammen. Det skal skaleres op. Vi skal op i at have det udbredt til fx Thisted Kommune, så du ud af en fond på 45000 har 450, der stiller skarpt på en fælles beslutning og der tænker jeg ikke kun på Cold Hawaii, forstået på surfing. Der tænker jeg på Thy som et nationalt centrum for fritidsaktiviteter a la den plan, som blev lavet efterfølgende, hvor man går ind og siger: "hvad kan man bruge naturen til?" og vi har ligesom en fælles historie, som vi fortæller og tager udgangspunkt i, når vi arbejder med projekter og forskellige tiltag, og når vi markedsfører turisme indenfor erhverv, indenfor altså kommunen osv osv., og det mangler vi. Lige nu står det stadigvæk og peger på og snakker om Cold Hawaii som et eller andet der hænger i luften. For nyligt stod der i Thisted Dagblad efter at Robert Sand og jeg havde haft de indledende forhandlinger med kommunen: "Cold Hawaii vil have world cuppen igen", hvor jeg var sådan lidt. Hvad fanden er Cold Hawaii? Cold Hawaii er jo et landområde, det er en kyststrækning. Der er ingen tvivl om at man havde en eller anden ide om at Cold Hawaii, det måtte være surfklubben NASA. Det er jo fuldstændig ude i hampen at forestille sig at en frivillig forening kan løfte det der. Det kan vi gøre én gang, fordi at vi allesammen går sammen om at nu skal vi kraftedme vise dem, hvordan vi laver sådan noget her. Det kan vi ikke gøre igen og igen. Det siger sig selv. Robert var ved at blive skilt, jeg var ved at blive skilt, altså det brænder sammen systemet, hvis ikke vi er flere om at tage det ansvar og det er lige præcis det vi har haft en møde med kommunen om, det var den problemstilling. En af de ting, som de kunne gøre var at sørge for at der er penge i den maskine; vi skal nok levere varen, men hvis vi både skal sørge for at levere varen og skaffe penge, det holder simpelthen ikke. I det øjeblik hvor Robert brænder sammen, jamen så ryger world cuppen. Hvis jeg brænder sammen, jamen så ryger Cold Hawaii et eller andet sted; det er simpelthen for svagt det system, så vi skal op og have det associeret med meget mere end bare surfklub og en flok gale entreprenører, som render rundt herude. Vi skal have det ind og være en inspireret del af en sådan generel selvforståelse i området, og det er den store udfordring og faktisk har været en af mine store udfordringer, fordi i lang tid var Cold Hawaii jo synonymt med mig og mit projekt og jeg gjorde alt hvad jeg kunne for skubbe det ud og sige nej det er vores. I kan bruge det, du kan bruge det, Robert put det på dit tøj, Rasmus brug det som et led i din markedsføring i din surf forretning; Michael kald din købmand for Cold Hawaii spar. Altså brug det som et led i det at differentiere sig og brug det faktum at der er ingen andre steder i det ganske danske land, i Nordeuropa, hvor der sker noget lignende. Der er ingen andre steder, der kan kalde sig Cold Hawaii Spar, og min mission er overstået den dag at man kalder det Cold Hawaii National Park. Jeg vil vove at påstå at det er også dagen hvor der kommer fokus på det der derude. Altså Thy Nationalpark, hvad fanden er det? Og man har oveni købet lykkedes med at få det organiseret på en måde, så det der er grundlaget for Nationalparken, nemlig klithederne, der må du ikke lave organiseret ture. Du må ikke lave en virksomhed fx, hvor du ved noget om klithede og hvor du så tager en gul paraply eller grøn vil det nok være i det tilfælde og en fjelråven trøje og ellers i dyb respekt for naturen tager 5 mand med ud, som betaler dig 1500kr i timen fordi du er pissegod til det du laver.

UP: Det gør det jo unægtelig svært at tjene på

RJ: Exactly, og så har jeg har en idé om at turisterne gerne vil rende rundt i plantagerne på deres mountainbike og det er så det der skal lokke mig til Nationalpark Thy. Den er helt galt afmarchret men det er jo også derfor og der kan jeg sige det for mit eget vedkommende om hele den der NCOA-plan, det var jo en helt anden

boldgade vi lige pludselig var inde i. For der var hele den der grønne fløj, der taler vi Danmarks naturfredningsforening, der taler vi dansk ornitologisk forening, der taler vi alle de der foreninger der er fuldstændig umulige at bokse med, hvis det er at de har sat sig imod et eller andet, og i deres hoved, der er det at drive en form for erhvervsforening baseret på de her ting ens betydende med total degenerering af et område, hvor min pointe er: "Nej, hvis du satser på de rigtige turister". Hvis du satser på dem, der gerne vil med dig derud og se det der er det helt specielle. De har også en interesse i, for det første betaler de relativt godt for det og for det andet bevare de her ting, for det er grunden til at de er her, grunden til at de interesseres sig for det, og det er faktisk en strategisk måde at arbejde med bæredygtig turisme. Altså man har økoturisme, geoturisme; det er også nogle af de ting, som jeg har beskrevet i rapporten, men det er ligesom om at det preller af på et eller andet træværk og igen, hvis du sætter et hegn omkring alt det som har værdi, så er der ingen der vil betale, så det er den helt store udfordring hvordan man ligesom får kørt det op på mere end bare på det.

UP: Hvordan har overgangen egentlig været fra den Cold Hawaii Masterplan til det NCOA. Har det været kommunen der ligesom?

RJ: Det har igen været mig, der har råbt og skreget og presset mig selv. Altså det er jo mig der har skrevet den plan og det er jo mig, der har skrevet den ansøgning og jeg kunne godt mærke i løbet af den periode der, okay, det er fuldstændig forfra igen. Det bliver ikke noget som helst, der er nemmere eller bare tilnærmelsesvis nemmere; du kan banke på den dør i 15 år inden der sker noget. Så jeg tog en beslutning; jeg laver den her færdig og gør det så godt som jeg overhovedet kan og så er jeg færdig med det og så rører jeg ikke den del mere og hvad er der sket? Det er et skuffeprojekt. Der sker ikke en skid hvad det der angår. Spørg en eller anden om de kender NCOA og hvad det er for noget. Og jeg kan godt love dig, lige nu sidder jeg og arbejder på det der hedder handlingsplan for offensiv global markedsføring. Det er så for Århus Kommune, at jeg laver nogle ting og hvor der ligesom skal have kørt, der er en politik mht marketingsføring af byen sammen med de sportsevents de satser på og det de kalder byprofilering. Det vi har gang i heroppe, det passer som fod i hose med alt hvad man går og kæfter om skal sætte Danmark på verdenskortet og det der er vores chance, når man for fx Thys vedkommende vitterlig konkurrerer med Thailand, som feriedestination. Det er lige så let at tage til Thailand, som det er at tage til Thy

AI: Som også står i rapporten

RJ: Ja lige præcis. Så for mig at se, så er det til at blive sindssyg af nogle gange at man ikke ligesom tænker den længere end dertil. Men det er et faktum lige nu og igen jeg er nødt til at sige at det ikke er specielt for det her område; det er en meget meget svær hurdle og hvis man fx tager handlingsplan for offensiv global markedsføring, der er folk, der sidder og tænker nogle udemærket tanker på det her område og der er investeret rigtig rigtig mange penge i det og ja staten Danmark er bag, men går du ned i en vilkårlig turistforening fx Skørping, de aner ikke hvordan det er, de aner ikke hvordan det hænger sammen. De ved formentlig at der er noget der hedder handlingsplan for offensiv global markedsføring, men hvad der er tanken i den og sådan strukturen og hvad det får af konsekvenser eller hvad det bør få af konsekvenser for deres egen markedsføring, det aner de ikke en kæft om.

UP: Så det er ligesom der hvor det står, der er ligesom en rigtig stor udfordring i forhold til.

RJ: Ja, der er en stor udfordring i forhold til det at få det bredt ud og få det bredt ud som en fælles forståelse af hvad er det her område og hvad er det vi kan med det og hvad er det vi skal med det, og der er fx sådan noget som nationalparken i den nuværende udformning, jeg tror simpelthen ikke på den. Jeg tror på det ud fra sådan et konserveringssynspunkt; altså det at man forsøger at bevare naturen i deres tilstand, men som en driver for erhvervsudvikling, der tror jeg ikke en skid på det i den nuværende udformning. Det er en helt anden indstilling der skal til og igen for mig at se sådan noget som Hanstholm reservatet en strategi for det område skulle være at gøre det så tilgængelig som overhovedet muligt; altså på den fede måde; altså med fede stisystemer, platforme og ting, der gjorde at man kunne komme tæt på de her ting uden at skade dem; ting, der gjorde at

folk der har viden om det her kunne arrangere ture, kunne uddanne og undervise og simpelthen skabe en forretning baseret på det som virkelig bare er speciel og som folk, hvis de vil se det skal til området for at se og der snakker vi ikke kun pølsetyskere og middelklasse Sverige og Norge. Det kan ligeså godt være Japan, Australien, USA osv., for der er nogle naturformer herude, som findes meget meget få andre steder, men hvis du ikke kan komme i nærheden af dem, så er det meget svært.

UP: Der tror jeg generelt at Danmark står svag i forhold til turisme og viden om

RJ: Det går ad h til for dansk turisme og har gjort det i forholdsvis mange år, men står virkelig og skal finde en ny plan.

UP: Det vil sige at der stort set ikke rigtig har været nogle flere aktører involveret i den proces med NCOA-rapporten fra Cold Hawaii.

RJ: Meget meget lidt. Altså jeg tror den måde man har forsøgt at dække sig ind det er ved at sige nogle af de ting, som er igang passer på de strategimål, som er sat. Et af strategimålene er jo to større begivenheder om året og der kunne world cuppen jo fint tælle som en af dem, men faktum er, at der bliver ikke arbejdet indgående strategisk med udgangspunkt i den rapport, det gør der ikke, selvom alle og det vil man jo sige til enhver tid og det er jo også derfor at sport event Danmark tjener så meget på den her world cup, det er at den har tre lag i den her bæredygtighedspyramide, som de arbejder med. Du har et fundament eller en basis, som er rigtig; altså det er ikke noget vi har skabt. Der er den kyststrækning, som der er. Der er de bølger, og dermed de muligheder for at dyrke det miljø og lave den idé som man kan lave; så det findes og er noget oprindeligt, originalt ved området. Der er en plan for området. Altså man har simpelthen lavet en plan ovenpå det her, som baserer sig på den basis, som er unik for området og så har man jo den til at sætte det hele op på en spids og det er også det der gør at fx borgmesteren og andre kan fortælle en historie i forbindelse med den her event, som er ufattelig sammenhængende, for der er ikke noget som er falsk i det her. Det hele hænger sammen. Vi har det der er herude, som vi benytter; vi har planen og dermed også den gode historie. Der er ikke noget der er tilfældigt i det her og igen muligheden for mig i det ligger i at skalerer det op i forhold til at få en indendørs skihal eller en palmestrand eller noget helt tredje, som et eller andet sted selvfølgelig også kan være meget sjovt og som også ville give noget opmærksomhed, men det ændrer ikke ved det at der intet oprindeligt er ved det. Det har ikke noget med området at gøre og en vilkårlig kan lave en palmestrand.

AI: Som i fx Frederikshavn

RJ: Ja eksempelvis. Og så må man endda i mange tilfælde tage hatten af for Frederikshavn; de handler og gør noget og har nogle ambitioner, men det ændrer ikke ved at det for mig at se en...(44:33)

UP: En af de mere centrale ting i NCOA, det er vel også det netværk i gerne ser skulle blive etableret ud fra det, hvad er status for det og er det noget du måske kunne skitsere, hvis det var.

RJ: Der er ikke sket noget, det er egentlig status for det og min tanke i den sammenhæng har jo været at gå ind og tage fat i nogle af de stærke aktører i det område og så arbejde målrettet med dem som i sådan et *art to fyrtårn* projekter, som led i det at vise knap så stærke (ressourcestærke) aktører hvad er det for en vej, som vi gerne vil; altså simpelthen lave en rollemodel i området. Altså det er jo almindelig teori på det her område. Du skal have nogle der kan magte det, der kan gå foran og kan vise vejen frem. Altså lidt ligesom vi viste vejen frem for Hanstholm i forhold til møllerne, jamen så skal du have nogle indenfor turisme, der virkelig forstår det her og som på den måde kan påvirke de andre og konkret ansæt minimum 1 mand, en såkaldt klynge koordinator, det er også en del af forslaget. Jeg har en jobbeskrivelse med til jer i NCOA-planen, som eksempel på hvad man kunne gøre og så kan vedkommende arbejde målrettet, strategisk med de her virksomheder og et led i det er selvfølgelig også at fundraise og blive koblet op på fx de regionale initiativer, initiativer i EU indenfor turisme. Jeg siger dig, at man kan få gang i det. De vil så gerne betale penge fx til nogle områder som det her. Så jeg mener at den ligger lige til højreskøjten

UP: Men det er vel sådan noget som turistforeningen sikkert ikke har

RJ: Det er en kombination af kommuner, turistforeninger, politikere og andet, der bare ikke har stillet skarpt på det her som en mulighed og hvor der jo et eller andet sted lige nu formentlig mangler en som mig på det område; altså en der brænder for det og arbejder solen sort og går rundt og fortæller om det her i alle tænkelige sammenhænge og som forstår sig på de folk, som skal vide noget om det her og det er der ikke på nuværende tidspunkt og derfor ligger det i en skuffe

UP: Jan Krogh skal vi faktisk også snakke med, han er jo også lige stoppet derinde.

RJ: Han har jo nok lidt en anden historie. Jeg har meget respekt for Jan Krogh og han har været utrolig god at have med i mange tilfælde. Han har jo været lidt oppe i Hanstholm, men det er jo klart, at han har formentlig også i en række tilfælde fået skyld for, og blive kritiseret for at der ikke er sket noget med NCOA bl.a., og vil nok være tilbøjelig til at fortælle en anden historie og pege på nogle initiativer, som tilfældigvis passer ind under det netværk her, men pas lidt på med det, for jeg vil ikke være uvenner med ham. Han er jo lige gået af lidt mod sin egen vilje og der er ingen grund til at jogge på ham og bevares, han har formentlig heller ikke siddet i en nem situation. Han er heller ikke blevet bedt om at det er det her vi skal rykke på; der er nogle politikere et eller andet sted, der også skal være med og synes at det her er en god idé.

UP: Det er lidt for at få kommunens syn på det. Vi har lige nogle få spørgsmål omkring; det er sådan set mere i forhold til nicheturisme og udvikling for området i Thy, om du sådan ser at der er nogle. Det kan jeg næsten regne ud på baggrund af det du har sagt allerede at der er muligheder for at man godt kunne.

RJ: Uden tvivl, og der kan i jo copy/paste i vildskab fra den rapport, hvis i kan bruge det til noget og i må også gerne få det i word, så er i fri for.. så med mindre i plagiere, så kan i hvert fald citere og henvise til det, hvis i bruger det. I må gerne få det, så kan i nemmere arbejde med det. Det er der, hvor det hele står og statistikken er der egentlig også og der er siden dengang kommet det der hedder *vores rejse*, som er VisitDanmarks udspil til; det er opfølgeren til den der hedder *Danmarks nye turisme*, som jeg bruger som udgangspunkt for det her forsøg. Altså der har man det her med at fx 70% af de folk der feriere i Danmark bruger naturen som udgangspunkt, men fx det man kalder aktiv ferie, aktiv naturturisme er 2% eller under 1%, der ligesom er den her store diskrepans mellem på den ene side de folk, der tænder på naturen og på den anden side de folk som rent faktisk bruger den og får noget ud af den og dermed også; altså hvis man siger 70 % som udgangspunkt peger på naturen; altså man skal ikke være fejlforskruet eller et eller andet for at kunne gennemskue at der er altså forretningspotentiale i det her, hvis man kunne koble nogle kompetencer på. Så der er klart basis, det vil jeg vove at påstå, men jeg kan også bare se hvad det er for en opgave, for hold kæft hvor har man sovet i timen.

UP: Så der er ikke nogen decideret svagheder ved surfing.... i forhold til

RJ: Jo, der er jo det at det er forholdsvis udstyrstungt, men jeg tror egentlig at man langt fra behøver at se på surfing som at jeg surfer og bliver surfer og så surfer jeg i 10år eller 20år eller resten af mit liv. Surfing er også bare en sjov oplevelse. Igen idrætsskolerne i Oure, hvor jeg underviste en del år; de sommerkurser, der har vi jo tævet surfere igennem det surferkursus og de er der jo bare en uge for at hygge sig og prøve at surfe og så er det det og en del af det var at de fik noget godt at spise og de mødte nogle nye mennesker og der var nogle fede foredrag om aftenen og så være på ferie. And thats it. Hele det segment har vi slet ikke fat i i Thy, eller i hvert fald meget meget lidt, væsentligt mindre end man kunne. Det er et spørgsmål om ressourcer og faciliteter og alt det der som man jo ikke har haft og igen den eller de mere eller mindre missionære eller ildsjæle, der kaster sig over den del af projektet og igen idrætsskolen i Oure, der er også en hård kerne med Ole Hjort i spidsen, der er har været den helt store motor for hele det område der og sådan visionarius på alt hvad der er sket i den sammenhæng der. Så igen 90-9-1.

AI: Og så kommer der et tidspunkt, hvor du går af og et tidspunkt hvor andre går af. Jeg ved godt at der er en del af til at du går af endnu.

RJ: Jeg er sådan set stået af på NCOA-projektet kan man sige og så er der ikke sket mere og det er derfor at det er vigtigt for mig at få det ind i planerne, så det bliver en fælles historie og så igen få fundet frem til de folk,

som vitterlig er ildsjæle og har visionerne, for dem er der nogle af og så på en eller anden måde få skabt en fælles fortælling og et fælles udgangspunkt for at promovere området på baggrund af de værdier der er. Men det er jo igen, der ligger et rigtig godt oplæg med det her NCOA projekt. Det er jo hverken skrevet på granit eller faldet ned fra himlen, altså det kan modificeres, men det er et godt udgangspunkt for at tage en diskussion om hvor vil vi lande henne.

AI: Jeg forstår ikke, at der ikke bare kan arbejdes videre på det.

UP: Det kan godt være at der er nogle problemstillinger i forhold til helårsturisme, nu kan man så godt nok surfe om vinteren, selvom det ikke er den bedste årstid

RJ: I de tilfælde hvor det handler om naturen mere generelt, og nu tænker jeg ikke bare naturen højt til himlen. Nu tænker jeg på nogle konkrete aktiviteter, der har du hele turistsæsonen; fiskeri, og ornitologi, mountainbike til dels sådan almindelig omgang med sådanne svampe, der er en masse ting, der foregår i skuldærsæsonen og som man sagtens kunne dyrke i langt højere grad end man gør på nuværende tidspunkt.

UP: og som harmonerer med surfing i øvrigt.

RJ: Og som eksempel kører sammen med surfing og som en mulighed for at støtte en, altså man kan sige aktiviteter til at stå til rådighed til flere end bare lige en enkelt der bare måske som en tysker og hans familie og nogle mener noget og andre mener noget andet. Det kræver en høj grad af organisering og koordinering at få det til at spille i et område, hvor man ikke arbejder med, altså Hanstholm camping, der minder om sådan et resort-agtigt, hvor man kan mange ting indenfor det samme, ellers er det jo folk, der kommer og bor i de sommerhuse, og det stiller nogle andre krav til fx logistikken og forretningsførelse, hvis du skal have fat i dem end hvis tilfældet er hvis de kommer ind i dit området og så er de der og så orienterer de sig ud fra dit materiale. Det at få skabt det med udgangspunkt i sommerhuse er en udfordring. Det er en udfordring for alt danske kystferieturisme. Men for mig at se også en skide spændende udfordring og igen her er internettet er meget seriøst middel. Du kan sagtens sammenkøre, eller sagtens, det kan i hvert fald lade sig gøre og sammenkøre; altså helt konkret udlejning af sommerhuse og surfkurser. Hvorfor er det ikke sådan, at når jeg går ind på Bendt Grandjean's hjemmeside og lejer et sommerhus, som har Klitmøller sommerhusudlejning og som er den der lejer sommerhuse ud i Klitmøller at der kan jeg samtidig booke et surfkursus, to mountainbikes, en tur i nationalparken (mobiltelefonen går i diktafonen og det er svært at høre de næste pr sekunder)

UP: Vi er også sådan set ved at være igennem det, men jeg ved ikke om de sådan afslutningsvis vil sige lidt om dine visioner for Klitmøller.

RJ: Jeg tror at vi har været der, men jeg synes NCOA-planen holder og der har jeg sgu, jeg har krænget ud alt hvad jeg overhovedet kan krænge ud af mig selv om en mulig vision for det her område i den her plan. Næste hug er at den skal tages op. Jeg tror at det var Colin Powell (tidligere amerikansk udenrigsminister) der sagde noget i retning af "*Innovation without execution is hallucination*". Altså det er jo rigtigt. Der er jo intet i den der, så længe den ligger i en skuffe. Innovationen står og falder med at få ført det ud i livet, så jo, det er en achilleshæl for mig, og jeg er pisseskuffet over at der ikke er kommet mere ud af det og det irriterer mig hver gang, hvor det er oppe at vende. Det ligger ikke til mig og jeg kan bare mærke at jeg brænder sammen hvis jeg skal prøve på at køre denne her hjem og det er fuldstændig det samme med Cold Hawaii. Vi havde ikke fået den World Cup, hvis jeg ikke havde forsat i min fritid. Altså jeg har skaffet de penge der, jeg har skaffet den der million til at kunne lave den world cup og der har jeg altså gjort i min fritid og det er 100% at hvis jeg ikke havde gjort det, så havde vi ikke fået den world cup, og det har jeg gjort én gang og det kan jeg ikke gøre igen. Altså det går simpelthen ikke. Det hænger ikke sammen og nu har vi vist at det står, og vi vil gerne være med til at levere varen, men der må være nogle der køber den vare i en butik, fx i min butik, dele af den i min butik og så er jeg ikke i tvivl om at vi kan lave noget som er rigtig fedt. Men vi har slet ikke udnyttet det, for helvede, vi havde vores egen tv-kanal, altså live over nettet med over 100000 viewers. Altså forestil dig at du kan sammenkøre forholdet mellem at du sidder og ser det her og så det at kunne booke en ferie med for eksempel de og de surfinginstruktører og så videre ikke. Altså sådan at det foregår på samme flade, uden at du forlader

den livestream. Altså der intet teknologisk der forhindrer det, så er du lige pludselig igang med og så er du igang med at henvende dig til et meget specifikt publikum, som vil noget meget specifikt og som virkelig føler at de vinder ved at komme til området og du er også igang med i det omfang at du har pakkerne at kunne sælge noget meget specifikt til i det her tilfælde surferne. Det er jo en drømmesituation og det kan lade sig gøre. Men der skal nogle penge i den butik. Det kan ikke blive ved med at køre i fritiden. For det er jo det samme med det regionsprojekt, som vi kørte, der for var de 250000kr ekstra, som jeg søgte igen i min fritid for Region Nordjylland, som et led i det og idéen er jo god nok at du bruger sådan en begivenhed til at markedsføre området eller Region Nordjylland som et Mekka for friluft aktiviteter, men vi skal fra at det er en flot film og det at vores kommentator bruger det som et led i sine loops og nogle andre ting, som vi blev lovet i den sammenhæng til at det kan omsættes i handling. Altså igen fx det at du kan booke en ferie fra samme flade; fx det at du kan gå fra at du kan sidde og se det her til at du kan tale med en bosætningskonsulent. Fra at du kan gå fra at se det her til at du kan se hvilke huse, der er til salg, hvilke ledige jobs, der er her; hvor kan dine børn gå i børnehaven, hvor kan du handle ind osv. Det er altså et spørgsmål om data.

AI: Jeg læste i avisen nu her at skolen lukker

RJ: Jo, nu er der god gang i at få lavet en friskole. Det er faktisk Thomas Baun, der sidder lige nede for enden, der er primus motor for det. Så jeg tror at man får lavet en god friskole fremfor at være afhængige af nogle politikere, der vil bevare et eller andet, der i forvejen er i knæ

UP: Det kan også være at det kan være med til at organisere nogle kræfter måske.

RJ: Altså uden tvivl. Altså der kan du igen tænke, at hvis jeg var friskole, så ville jeg fokusere og det ved jeg også at de tænker, nogle af de her værdier. Der skal jo være noget, når vi er gode til naturen og bruge naturen som et aktivt element i det at undervise vores unger. Det er jo almindelig kendt at det at være fysisk aktiv, det at være ude, det at være ja der er mange parametre, har en positiv betydning for læring. Det er igen det der med at tage udgangspunkt i de fælles værdier, fælles historie, fælles styrkeområder for de ting man foretager sig, så kan det være vidt forskellige ting man foretager sig, men det er baseret på det samme. Samtidig ligesom med lægerne, igen i stedet for at gå ud og konkurrere med alt det som man har i de større byer, som man typisk gør via at man har en biograf, en café, så prøv at gå efter det segment, der tænder på det her; 500 læger om året, de skal bruge 12, formentlig 12, der synes det er fedt at komme ud at spille golf og kitesurfe og windsurfe, hvis det er organiseret godt; det vil være top fedt; prøv at forestille dig at du kom herop som turnus læge og samtidig var koblet på et forløb, hvor du kan lære at kitesurfe, hvor det hele var arrangeret for dig. Ville det ikke være fedt eller hvad? Tror du at du ville kunne få fyldt de turnusordninger? Tror du at jeg havde overbevist dem om at de skulle give mig 250.000kr om året for at organisere det der. Næh, og vi har jo bevist det. Vi har jo haft 30 lægestuderende heroppe, der har sagt det samme. Vi har været igennem et tre dages forløb, og de hænger stadigvæk fast, de kan ikke komme udover at tænke at det handler om udkant, det handler om ophold på hospitalet. De forstår ikke at der er et liv udenfor hospitalet og at det i stigende grad betyder noget for fx turnuslæger. Det er fuldstændig det samme på turisten. Du er ikke bare på ferie, nej, jeg er ude at pleje min identitet. Jeg har en holdning til hvad jeg gerne vil opleve og det bruger jeg som et led i det at eksponere mig selv i forhold til mine venner, facebook og alle mulige andre steder at det har været fedt det her. Man stiller bare højere krav, men igen Rom blev ikke bygget på en dag og det kan også være at det kommer, men der er masser af muligheder, men det kræver at man tør og kan tænke uden ud af boksen og i et vist omfang har en form for risikovillighed. Jeg må sige at det man har risikeret ved det her er jo så ufatteligt lidt. Helt ærlig, der er tre kommuner, der har lagt 50000kr hver, i noget der gør at jeg sidder og snakker med sådan nogle som jer minimum 1 gang om måneden, at de ringer 5-6 gange om året fra de største landsdækkende aviser og vil høre den samme historie igen og igen. At vi kan lave det her. De har betalt fucking 50000kr hver for at gøre det, de har betalt 300000 for at få world cuppen, som har gjort at vi har kunne lave det vi kunne lave omregnet, men også har haft ialt 15mio seere primært i Tyskland som fulgte den her turnering. Prøv lige at forestille sig hvis man skulle stille skarpt, og det er jo hele vejen rundt og det viser også hvor svært det er det der med

innovation. Altså vækstforaerne mødes nu og det er jo hele vejen rundt, altså vi skal leve af innovation i Danmark. Langt under 5% af små og mellemstore virksomheder, under halvdelen af dem arbejder målrettet med innovation, og de kommer jo væltende alle mulige steder fra. Det er svært; det er ikke specielt for det her område, men det er bare et eksempel på at det der *cluetrain*, kender i det *cluetrain*-manifesto?

AI: Nej

UP: Nej

RJ: Det er sådan et internet manifest, som blev skrevet. Prøv at slå det op. Altså der er nogle meget visionære folk, som satte sig ned efter dotcom bølgen og skrev hvad var det ligesom der skete og hvad er det der sker nu og hvad er det et eller andet sted vi ser og det der med *the cluetrain*, det er sådan et billede på det her tog, der bare stopper med det ene *clue* efter the andet. I skal på nu og det skal i bare gøre nu, og toget kørte den ene gang efter den anden og lige pludselig så røg hele det væk og det er den samme fornemmelse jeg har her, at det der *cluetrain*, det stopper igen og igen og det stoppede med mig et par gange, hvor jeg stået og råbt ud af døren: "Det er her vi skal af!" og de har så haft et par minutter til at springe om bord og de har bare siddet og drukket kaffe og så er toget kørt en gang til. Og så drøner jeg rundt nede i Århus. Vi har faktisk foreslået det. Det er lykkedes mig at samle samtlige LAG'er i hele den rådne banan om en idé om at lave en såkaldt bananplan, som egentlig er inspireret af *cluetrain manifesto* og så bruge det som udgangspunkt for at lave en række nye projekter, hvor vi arbejder med et udgangspunkt i sådan et værdisæt og det er jo en af de ting, som de har sat op i *the cluetrain manifesto*, det som man havde tænkt sig. For det første, hvad er det nu den hedder, det er noget i retning af market discomfort conversation det er det med at nu er vi ude over at du skal sidde på kapitalen indenfor fx det at formidle noget og så stoppe det ned i halsen på alle os andre; altså det kunne være en avis eller en tv-station. Nu er vi allesammen i kraft af mobiltelefonerne og pc'erne adgang til at kunne gøre det samme. Så nu er det tid til nogle andre, nu må du kunne kommunikere, du er i dialog med dine kunder. Det er jo en ny situation. For ellers er de i dialog med hinanden evt med dig eller uden om dig og det kan være om noget negativt. Altså det er en anden situation. Men de sad sådan og gloede på mig som om at jeg var åndssvag. Jeg havde dem i 4 timer og jeg kunne slet ikke trænge igennem til dem. Jeg kunne være lidt hård, det er endnu et *cluetrain*.

AI: Mange af dem er for gamle og de sidder.

RJ: Det er klassikeren og det er også en af grundene til at det er så svært af natur; det er at det er mænd for det første og for det andet, så er de +55 rigtig mange af dem og så ved man godt hvordan verden ser ud; så har man prøvet det hele og ved det hele og det sidder man og bekræfter hinanden i.

AI: Det er det samme i vores fodboldklub. De, der sidder i bestyrelsen; der er nogle af dem, der er ved at være oppe i årene og det er det samme. Det gjorde vi for 10 år siden og det virkede for 10 år siden og

RJ: Lige nøjagtig. Det er klassikeren, og man må ikke engang tage over og man må vælte det der system og så må man starte forfra, og det trækker tænder ud. Man kan sige specielt når man har med natur at gøre, der er puttet alle mulige klausuler ind, der gør at det er fuldstændig umuligt, hvis ikke de er med på det. Altså der er sådan noget som Vandet Sø herude.

AI: Ornitologerne?

RJ: Ornitologerne ja og Danmarks Naturfredningsforening. Hvad de ikke kan få sig selv til at sige om de ting, som vi har foretaget os derude. Et af hovedargumenterne var at vi sked i søen. Altså seriøst. Jeg har flere gange påpeget det, er i sindssyge eller hvad? Prøv lige at tænke det der til ende. Skulle jeg køre ud og stille mig i vandet og skide? Altså hvad skulle det have til formål. Helt konkret. Det er sådan fuldstændig noget barberi. Og det har fået lov til at køre det argument; det har været i byrådet. De har siddet og snakket om det og det kører bare derudad. Jeg har prøvet at pege på praktikaliteterne. Hvad skal så gøre at jeg skal skide, jeg sætter mig ud i søen. Hvad med at tørre mig og sådan nogle ting, skal jeg også have lokumsrulle med derud eller hvordan foregår det. Det er fuldstændig hul i hovedet, så det er på alle niveauer at man oplever de mest sindssyge ting, når man kaster sig ud i det her. Nå, det blev godt nok lidt længere, men held og lykke med det.

AI: Jo tak
UP: Jo tak

Bilag 3. Transkription af interview med Stian Eide

SE: Stian Eide

UP: Ulrik Pedersen

AI: Andreas Ibsen

AI: Først vil vi egentlig gerne høre lidt mere om din baggrund, selvom vi godt kender den lidt, da vi har set den udsendelse, hvor du fortæller om at du kom fra Norge. Lidt mere om hvornår var du første gang i Klitmøller.

SE: Jamen, jeg er jo 36 år gammel og begyndte at windsurfe da jeg var 13, 14 år gammel i Bergen og første gang jeg var i Klitmøller, det var sammen med en kammerat, som jeg windsurfede med. Han havde læst i et surfblad, at det skulle være godt det her nede omkring Klitmøller og der var vi nede i et sommerhus i en påske sammen med hans forældre. Jeg tror at jeg var 16, 17 år eller sådan noget, så det var egentlig ret tidlig, og der var ikke så mange windsurfere, i hvert fald ikke i påsken hernede og det sneede også så der var rigtig koldt og vi har kun ude én gang og blev pryglet rundt derude i Vesterhavet; det var en ubehagelig oplevelse, men så efterfølgende så arrangerede vi på nogle klubture med windsurfingklubben i Bergen, hvor vi hang ud hernede både i påsker og sommerferier, og på den måde blev jeg ligesom kendt med stedet, livet og specielt surferkvaliteterne, som var hernede. Så det var på den måde. Det var igennem et surfblad.

AI: Simpelthen

UP: Har klubberne måske noget samarbejde?

SE: Nej, der har ikke været noget samarbejde. Der er nogle klubber, der skriver til os for at spørge om hvordan og hvorledes; dem svarer vi selvfølgelig og hjælper, hvis det er, men der er ikke decideret et klubsamarbejde, det er der ikke.

AI: Så vidt jeg husker, så flyttede du herved i 1995 og så tog du tilbage i...

SE: Ja, så var jeg tilbage i militæret

AI: Nu er du jo tilflytter og jeg hørte at der var nogle problemer med især tyskere tror jeg at det var, tilbage i tiden. Hvordan følte du at du blev modtaget i Klitmøller?

SE: Jeg følte at jeg blev godt modtaget fordi jeg blev ret hurtigt kendt med nogle af de lokale også dem, der ikke windsurfede; det er nok fordi de bedre kunne forstå det, når jeg talte norsk, end de kunne tale tysk og vi gik op i fodbold og jeg spillede også lidt fodbold, så på den måde havde man jo lidt fælles, så på den måde blev man rimelig hurtig kendt med de lokale, så det var egentlig ikke så svært.

AI: Nu snakkede vi med Rasmus igår. Han var jo dansk tilflytter, så det var lidt på en anden måde. Vi skulle lige høre om der havde været noget med dig, men der har der selvfølgelig ikke været.

SE: Jeg har ikke fået tæsk endnu, men selvfølgelig har der været episoder og perioder, hvor man tænker, okay, hvad sker der lige for de lokale, men det har ikke så meget været dem fra Klitmøller, men det har mere være folk fra andre egne, som måske kom forbi. Jeg tror dem der boede herude, det er dem der er unge herude, de synes på en måde at det var fedt at der skete noget herude og så tror jeg dem, der fx kom fra Hanstholm for at gå i byen herude eller et eller andet, de tænkte: "hvad fanden sker der her", så det var mere dem der måske nogle gange var lidt truende og provokerende på en måde

AI: Nu har du jo også som sagt været her fra 1995 af, så du har også set hvordan det hele er gået. Hvornår og hvordan skete overgangen fra de første surferpionerer til den egentlige surferkultur.

SE: Jamen, jeg tror, at da jeg flyttede herved, så var det jo, der boede tre andre surfere, der ligesom havde etableret sig mere eller mindre og de havde købt hus og ligesom havde sagt at det var her de skulle bo

UP: Hvem var det?

SE: Det var Finn Noor, som sidder derinde, men han er her ikke idag; Og så var det Henning Küntzel, en tysker, som drev den der Café Conrad og så var det Martin Møller, en god kendt dansk windsurfer. Dem lærte jeg så at

kende og det var egentlig dem der gjorde sådan at jeg tænkte, okay, hvis de kan bo her, så kan jeg også og samtidig tænkte jeg, at hvis de flytter, så flytter er jeg på røven, men jeg kunne fornemme at de var virkelig glad for at bo her, så det satsede jeg også på at jeg kunne blive og så selvfølgelig når man har investeret i hus og ligesom sagt at nu er det her man skal bo, så vil man ligesom gøre noget for at der også er andre, der vil. Så synes man at man har gjort noget godt og så vil man selvfølgelig fortælle andre hvor smart det er at bo herude og bygge et hus og det er et godt sammenhold og alle de ting, så det går man stille og roligt rundt og reklamerer med og så kommer der måske én, der siger okay det lyder godt og her vil jeg også bo, så på den måde har det ligeså stille udviklet sig til at blive flere og flere mennesker. Jeg synes det er latterligt med en afstand på 4½ time til København at man overhovedet kan gå rundt og overveje at så er man bare flyttet langt væk, fordi 4½ time i Norge, der er man jo indenfor samme kommune, så så langt er vi heller ikke væk.

AI: Vi kom også til at nævne ordet udkantskommune for Jan (Krogh) igår. Hvad er der til Kbh; der er en time til Aalborg.

SE: Det er det folk holder i kø i løbet af en uge, som minimum hvis du bor derover, så holder du i hvert fald i kø 4 timer om ugen, i hvert fald hvis du kører i almindelige arbejdstider, så på den måde, der er det jo ikke meget. Men det er jo selvfølgelig hvordan man ser på det, for dem der er vokset op her, de synes jo nok at der er langt til København og omvendt, dem der går rundt inde på Nørrebro de tror jo at det her er et andet land, men det var i hvert sådan at lige så stille, så begyndte man at reklamere for at det var et god sted at bo, det gav pote, og så kom folk lige så stille.

AI: Gør i noget aktivt for ligesom at sige..

SE: Nej, kun hvis der kommer nogle, så hjælper man dem lige, hvis de er i tvivl om noget omkring arbejde eller bolig eller et eller andet, så prøver man jo ligesom at hjælpe dem; altså man åbner jo døren ikke og så hører man lige at nu er der nogle, der måske vil flytte herop og så tænker man: "hvad er det sidste der skal til før de gør det?" og så kan man jo "pushe" lidt på, på den måde.

AI: Nu vil vi gerne snakke lidt om NASA; du er formand i NASA kan jeg ligesom forstå. Vi snakkede med Preben igår, vi snakkede noget om at NASA kom til i omkring år 2000, men jeg kan læse i Masterplanen at Rasmus han skriver at den var 15 år gammel dengang han lavede den. Du var ikke med til at starte den?

SE: Nej, jeg var ikke med til at starte den. Der var jo, jeg tror det var i starten af 1990'erne, der var jo en uofficiel surfklub, hvor de hang ud i et eller andet hus hernede og drak nogle bajere, men det var ikke sådan en officiel surfklub. Det var nogle lokale, som sammen med nogle af de her nye tilflyttere, tyskere, der var her og som havde deres sted. Jeg vil tro at engang i midt 1990'erne startede NASA sådan rigtig med at være en surfklub og begyndte at arrangere nogle konkurrencer og fik EM og VM og forskellige ting, og jeg har jo været med til at hjælpe ved de arrangementer, men jeg har ikke været en aktiv del af klubben, det blev jeg jo først lige omkring, der hvor vi startede "Save the Middles".

AI: I 2005?

SE: Ja

AI: Hvad har NASA betydet for surfing her i Klitmøller?

SE: Jeg tror at det har betydet rigtig meget, fordi vores kasserer Tage, som egentlig var den årsag til at jeg meldte mig ind i klubben og begyndte at arbejde og støtte dem den vej, han er lokal og han havde børn som han ville undervise og lære at windsurfe og der fik han så masser af andre børn med også, og det synes jeg var flot at han gjorde det og på den måde så tror jeg at det er det, der har været bindeleddet mellem de lokale og de tilflyttere der var, altså den integreret del af lokalbefolkningen, fordi nu er det lige pludselig fiskernes børnebørn, der surfer og windsurfer og på den måde, så har man ligesom fået den fælles forståelse og accept for at der er noget fremtid i det her, så det tror jeg at på den måde har NASA betydet rigtig meget. Ikke så meget i kraft af de her konkurrencer og det ene og andet som man har afholdt, men det har ligesom været i midten mellem tilflytterne og så de lokale og så få dem bragt sammen.

AI: Kan du stadigvæk mærke at der er modstand mod surfing i byen. Er der nogle, der ligesom har givet udtryk for det?

SE: Ja, det er der selvfølgelig. Nogle af de rigtig gamle tosser, det kan stadigvæk blive sur, men de bliver jo nok sur lige meget hvad det er, så det er sådan lidt mere brok, så decideret modstand, det vil jeg ikke mene at der er. Vi kan selvfølgelig mærke det i debatten omkring Vandet Sø, som ligger herude; den er jo i live stadigvæk.

AI: Der snakkede vi med Jan Krogh for lang tid siden i Aalborg, hvor han fortalte om ornitologerne, der brokkede sig over døde fugle pga kitesurfere. Det var der ført statistik over.

SE: Ja, det arbejder de stadigvæk med at forbyde windsurfing på søen derude og det er jo klart, at det kan man godt mærke at tingene bliver taget ud af proportioner nogle gange, for i mine øjne, der er der ikke et stort problem. Det er lidt heksejagt-agtig proces, der foregår.

AI: Hvad betyder Vandet Sø for jer?

SE: Jamen, det er jo et perfekt sted til nybegyndere, børn og familier, som ikke vil være på havet, så det er jo en del af det; hele området har jo nogle forskellige værdier og det samlede billede gør jo at du kan få folk til at blive heroppe, så det er jo en stor del af det. Det svarer jo til en arm.

AI: Det sagde Jan faktisk også noget om. Han kaldte det surfernes kravlegård.

SE: Det er det jo også. Og det er jo klart at fx en familie, der kommer på ferie, hvor de har to små børn og en kone, der ikke vil ud på havet, så er det jo et perfekt sted for dem ikke. Det gør jo at de kan tage herop og have en god tid allesammen i stedet for at sige, at skal vi vælge imellem at rejse til Gran Canaria eller rejse til en eller anden sø inde i Italien. Her kan de få begge dele. Det finder man ikke ret mange steder.

AI: Nej det er rigtigt. Det er selvfølgelig også fint nok at Jan kan se det her.

UP: De fleste surfere har jo også intentioner om at bevare naturen. Man bor jo i naturen.

SE: Ja ja. Helt fra den debat startede, så har vi selvfølgelig sagt at hvis det kan dokumenteres at vi laver uoprettelig skade på naturen, så er vi da de første til at forsvinde. Det skal der ikke være tvivl om. Man skal ikke stå og sige at surferne skider i vandet og vi skræmmer alle dyr. For det hænger jo ikke sammen. Der er heller ikke lavet nogle undersøgelser, der dokumenterer at det er sådan; det er bare noget man tror, tænker og synes, men det er jo ikke nogen belæg for at det er sådan. Hvis du løber en tur i skoven eller går en tur i skoven, så skræmmer du nok flere dyr end hvis du kommer på en crossmaskine. Det lyder bare ikke særlig fedt vel, men dyrene bliver jo ikke skræmt af en crossmaskine, den kan de jo høre i lang tid, hvis du kommer løbende, så kommer du lige pludselig listende ind på dem, men det er der ikke nogen der siger vel, for der er ikke nogen der vil have crossmaskiner ude i skoven.

AI: Hvad var de første initiativer som NASA tog for at få surfing mere organiseret?

SE: Da der blev arrangeret VM og EM, så var det selvfølgelig en del af at kunne sige, kunne man synliggøre den værdi, som det har for et område, kunne man have en begivenhed en gang om året, der ligesom kunne tiltrække turister og i høj grad sætte fokus på området. Det var en del af det første der ligesom blev gjort for at lovliggøre/muliggøre (13:40) aktiviteterne som man siger.

AI: Hvad er forskellen så på, de små turneringer i havde tidligere og så det her PWA.

SE: Altså PWA er det største, aller aller største. Det er selvfølgelig dyrere at arrangere, men det giver mere. Et VM er egentlig for amatører kan man sige. Det er ikke professionelle, så der ligger forskellen.

AI: Altså, det var derfor jeg tænkte VM. Det lyder ...

SE: Det lyder bedre.... (14:12)

UP: Hvordan udbredtes viden om Klitmøller i surferkredse? Var det sådan ligesom du sagde igennem...

SE: Det var nogle surfmagasiner, film og der var nogle tyskere, der var her tidligere i byen, som lavede nogle små surffilm heroppe fra og tyskerne var selvfølgelig helt klart den største gruppe af tilrejsende i hvert fald turister, så på den måde altså blad, film og forskellige...

AI: 'Surferne kommer' var det ikke en...

SE: Det var jo sådan en spillefilm, der ligesom skulle fortælle om den konflikt der var mellem fiskerne og surferne. Det er ikke nogle fra surfermiljøet, der har skrevet den.

AI: Jeg har ikke rigtig kunne finde den. Jeg ville gerne.

SE: Den er meget sjov eller egentlig total ringe.

AI: Nu snakkede vi med Rasmus igår om 'safe the middles' og han var, hvad skal man sige, foregangsmanden. Men hvordan var du og NASA involveret i konflikten inden Rasmus sådan kom til.

SE: Jamen, vi var selvfølgelig opmærksomme på det og formanden dengang, Ib, som også bor her i byen og han skrev selvfølgelig til kommunen og brokkede sig og var i avisen og de sædvanlige steder for ligesom at markere at det måske var et problem at man ikke havde taget hensyn til de aktiviteter, som man ellers kunne gøre der og så tog Rasmus og ??? (15:55) til møde nede i klubben hvor man ligesom skulle arbejde lidt mere målrettet for at få løst det problem der og der var der rimelig god opbakning og masser af folk dernede og der meldte jeg mig så ind i den arbejdsgruppe, der skulle sidde med sammenlagt var vi vel 4-5 stykker, der sad og arbejdede med det der. Så det var på den måde at vi ligesom blev en del af det. Det var Rasmus, der kom til klubben og sagde om ikke man skulle...

UP: Der kendte i ham godt i forvejen?

SE: Nej, nogle gjorde, men jeg kendte ham ikke.

UP: Var det så pga 'save the middles' konflikten at du også blev mere involveret i NASA?

SE: Ja, det var det, helt klart. Også fordi at jeg kunne se nødvendigheden, for lige pludselig så kunne man risikere at hvis man lukkede Vandet Sø og Hanstholm blev fjernet og man talte om at lave parkeringsforbud hernede, så var det lige pludselig alt det man havde gået og haft og drømt om og hygget sig med og ville fortælle andre mennesker om, det var lige pludselig væk i et snuptag og det kunne vi selvfølgelig ikke risikere og så synes jeg heller ikke at det gav mening for området at nu når man havde så specielt et område at man så bare skulle, simpelthen af uvidenhed, bare skulle fjerne det. Det synes jeg var vigtig at man gjorde opmærksom på.

AI: Hvad med NASA's rolle nu i forhold til surfing. Er det bare en klub eller er det også et sted hvor...

SE: Ja har været en del af. Jamen NASA idag er meget mere end en klub end det var da 'Safe Middles' startede. Altså nu har folk virkelig fået øjnene op... (17:55) og der er meget mere at bidrage med og hjulpet på vejen af folk, der ligesom har gjort det nemmere..... til forskellige arrangementer og ting vi går op i og vi gør meget ud af at arbejde med de unge i byen, at de skal en mulighed for at komme ud at surfe og prøve det her fordi vi tror på at det er en af de ting, der gør at sådan et område kan overleve i stedet for at bygge en hal og ja spille fodbold; giv dem det de ikke kan få andre steder. Det er meget vigtig for klubben at få de unge med, og det har vi lykkedes rigtig godt med. Der er rigtig mange børn der surfer.

AI: De 25000kr du fik, hvad blev de brugt til?

SE: De blev brugt til vinterdragter til børn, så de kan hoppe i vandet nu hvis de vil

UP: Ja, man skal have rimelig tyk våddragt på for...

SE: Ja det skal man. Der skal være hætte og handsker.

AI: Hvornår gik det op for jer, at der var et udviklingspotentiale i surfing?

SE: Vi har jo sådan set altid troet på det og vidst det, men det er klart, når Rasmus gik igang og den her masterplan blev lavet og vi ligesom fik ros rundt omkring i kredse, hvor man normalt ikke vil få det, så kunne man godt se at der måske var flere muligheder i det og der var rigtig mange, der henvendte sig og skriver om det, altså aviserne og forskellige, så det giver selvfølgelig troen på det.

AI: Det betyder også meget at du kan sidde og arbejde herude. Du kan tage ud at surfe, hvis der lige er de rigtige bølger. Det betyder selvfølgelig også meget for jer. ... ?... (19:55)

SE: Jeg har jo tænkt omkring det med arbejde, så har jeg tænkt at jeg aldrig kunne drømme om at flytte til et sted hvor jeg ikke havde lyst til at bo pga en stilling, så vil jeg hellere bo, der hvor jeg har lyst til at bo og så prøve at skabe det arbejde, som jeg kan lide. Det tror jeg at mange herude har den holdning, at de hellere vil

bo her og så måske arbejde på havnen i Hanstholm end at bo inde på Nørrebro og så havde et fint direktørjob. Jeg tror at det er det mange af de tilflyttere har, de har valgt ligesom vi bor her og så må vi så finde ud af resten. Det gør jo også meget. Der er sådan en fælles forståelse for tingene.

AI: Hvad med efter World Cuppen, har i kunne mærke at folk vil flytte til byen eller sådan noget?

SE: Ja, der har været nogle, der har...

AI: Nu er det jo ligesom blevet promoveret.

SE: Ja, pænt promoveret. Det er jeg pænt sikker på at det kommer selvfølgelig til at have en positiv effekt også på sigt. Det er selvfølgelig for nogle stadigvæk et stort skridt at tage at flytte til det yderste af Thy.

AI: Der er også et stykke herud.

SE: Ja ja.

UP: Jeg tænkte på financieringen af det. Har det været (21:20)

SE: World Cuppen giver ikke nogle penge til klubben overhovedet, det er kun..... (21:27), så det vi gør som klub, det er vi siger, at vi har det her område, vi vil gerne stille vores organisation og vores medlemmer til rådighed for (21:35), fordi vi synes at det er vigtigt at man bruger de ting man har, så det er det vi kan tilbyde til resten af verden eller kommunen. Vi kan arrangere det, vi få det til at ske.....(21:50)

AI: Hvad med sådan noget som hjælp udefra. Kan i godt finde på at spørge om hjælp udefra, så det ikke bare er folk i Klitmøller.

SE: Jo jo, det var der også. En handelsskole i Thisted var også ude at hjælpe. Vi er jo ikke bange for at tage fat i dem, om det er så er spejdere fra en eller anden by det ene eller andet.

AI: Det er jo trods alt noget af en opgave at skulle løse for sådan et lille samfund som Klitmøller.

SE: Ja det er, men det er selvfølgelig det økonomiske det er det sværeste at få til at hænge sammen.

AI: Ja det er klart

SE: Og nu klubben ikke tjente nogle penge på det, så skal man selvfølgelig have en anden grund til at gå i gang med det.

AI: Hvad med næste år? Er den klar?

SE: Altså der er ikke; vi arbejder på at få det til at ske, men klart pengene skal være der, og vi mener jo at Thisted Kommune skal trække det største læs, fordi det er kommunen, der er kunden, det gavner på det her. Altså vi tjener jo ikke nogle penge på det her. Vi kan selvfølgelig have det sjovt eller rende rundt og det ene og andet i den uge der, men hvis der er nogle der tjener penge på det at.... (23:02) 20 – 23 mio mennesker, så bør det jo være kommunen og de virksomheder og borgere, der ligesom lever af turisme og forskellige ting. Det er jo lidt svært, for der er ingen kommuner, der har ret mange penge lige nu, så er det selvfølgelig svært at sige at vi synes at i skal bruge 1mio på det her, men altså det er jo heller ikke ret meget, hvis man ser på det samlede

AI: Der er også en cost-benefit undersøgelse ved det her. Kan det her skabe mere end...

SE: Ja ja og hvis en borger, en tilflytter, kan bidrage med ca 50.000kr i kommunekassen om året, det er jo ligesom, det ligner gjort op. Det er jo ikke mere end hvad de handler for. Det er jo ligesom (23:56). På den måde, så skal der jo ikke ret mange til før den ene million er dækket.

AI: NCOA, har du også været med til at arbejde lidt med?

SE: Arh, ikke så meget. Jeg har kun arbejdet med ... (24:12) Det er Rasmus der har været med til det.

AI: Har man en eller anden forestilling om at NASA skal spille en rolle i forbindelse med NCOA-initiativerne.

SE: Ja, det kunne man jo. Det var der tale om at nede i det nye klubhus, så skulle der være sådan en NCOA-afdeling dernede, hvor man kunne have en medarbejder dernede, der arbejdede med de ting, men jeg ved heller ikke hvor langt de er med de her NCOA-ting. Men NASA er selvfølgelig villig til at hjælpe og støtte op hvor vi kan, men igen, det er stadigvæk en lille forening.

AI: Ja det er hele tiden godt med en højere enhed.

SE: Ja, det er svært. Altså vi er jo en frivillig arbejdskraft, men det er klart vi hjælper da der hvor vi kan.

AI: Jan Krogh snakkede noget om at man gerne ville have en eller anden form for et sekretariat, hvor man ligesom havde eller kunne sige; det her det er NCOA.

SE: Det var det vi snakkede om kunne ligge nede i det nye surfhus, men hvor langt de er med det, det ved jeg ikke.

AI: Nu er han selvfølgelig heller ikke en del af det mere

SE: Nej, han er gået på pension. Han skal bare spille golf nu.

AI: Det var sådan lidt om, hvad skal vi sige, netværk, så er der så lidt med noget turisme og udvikling.

UP: Det er selvfølgelig ikke sikkert at du ved så meget, men det kan være at du har en holdning.

SE: Jeg har som regel en holdning

AI: Ja det er jo det. Hvor vigtigt er det at i får udvidet jeres surffaciliteter, altså fx hummerhuset i forhold til turisme og lokaludvikling?

SE: Det tror jeg er rigtig vigtigt, altså både for de lokale selvfølgelig at faciliteterne er der, men også for turisterne, at de kan se at der er en form for udvikling og at viljen til den type turisme er der, hvor man måske i gamle dage satte ???...26.20 op, så åbner man lidt mere op nu og siger at vi vil gerne at i er her og vi har også lavet det her; de faciliteter til det her og det betyder nok at mange vil føle sig meget mere velkommen og vælge at komme herop i stedet for at rejse til Spanien eller Frankrig eller hvor de ellers kunne have taget hen, så på den måde, så tror jeg at det er et rigtig godt signal at sende at man åbner op og siger..... (26:50).

AI: Hvad med jer tilflyttere. Er der nogle der har børn, der skal starte på universiteter og gymnasier og sådan noget, fordi flytter de ind til byen...

SE: Altså jeg tror dem, der er ikke ret mange af de unge idag altså af dem der går i gymnasiet, der har været en del eller har nået at være en del af surfkulturen. Det er først dem der er 10-12 år idag, der er en del af det. Der er nogle; altså selvfølgelig skal de have en uddannelse og de flytter måske også til en by, men jeg tror også at en hel del af dem, der har været en del af surfmiljøet, at de vil komme tilbage.

AI: Der er nok nogle af dem, der vil forsøge at skabe sig en anden form for karriere, kunne man let forestille sig.

SE: Ja, det tror jeg også. Der er jo Mikes sønner, ham der hedder Casper Steinfeldt, det var ham der sagde da de var på (27:43) han går vist i 2.g, så var de på tur derover, så stod de midt inde i København eller inde på Rådhuspladsen et eller andet sted og så siger han til de andre:” hold kæft hvor er der kedeligt, der er jo ikke en skid at lave her”. For ham er København jo et (28:04), det er der ingen tvivl om.

AI: Det er klart.

SE: Det er yderkanten. Han er jo intelligent og smart nok og en god ambassadør for sporten og det er klart, at hvis man kan få halvdelen af befolkningen heroppe til at mene det om København, så er det jo ikke så mange, der vil flytte derover

AI: Der er jo også det der med at i ikke skal konkurrere med København, i skal konkurrere med andre kystområder.

SE: Ja ja, og det er jo lidt sådan den der medlidenhed man har ønsket at man skulle have heroppe; de har en hal, vi skal også have en hal, de har et indkøbscenter, vi skal også have et indkøbscenter, så bliver vi ligesom dem. Det er jo sådan mange har tænkt om de her områder, men sådan tænker vi slet ikke.

AI: Er der nogle af jer, der kunne finde på at gå ind i noget kommunalpolitik?

SE: Vi har da snakket om det nogle gange, når vi er aller allermest deprimeret, men vi er jo rigtig bange for at vi skal blive ligesom dem. Så vi er nødt til at være mange nok.

AI: Men det er bare det der med at i måske har nogle holdninger, som nogle af dem ikke har. I kan se nogle udviklingsmuligheder, som mange af dem ikke kan se. Det er især de gamle hoveder, som....

SE: Det er vi klar over. Det har vi talt om, men vi er også rigtig bange for at så bliver vi bare sådan. Når du kommer ind til sådan et byrådsmøde eller hvis du er med i det der, så laver man jo nogle af de her studehandler.... (29:41) for at få sin vilje og det ene og andet. Så det er jeg siger, at hvis man er mange nok, så kan man måske lave om på det, men jeg tror at det er det, der er dræberen ved kommunalpolitik, det er at ...

(29:54) er så stor fra de her grå hoveder. Hvis der kommer én ung med en masse initiativer, så skal det kraftedme være en dygtig én før end de overhovedet har lyst til at være der mere end et halvt år. Fordi det er jo det man ser, at der er nogle unge, der stiller op, og så er de der et år og så tænker de at det er en gammel loge, som de er blevet medlem af og så gider de ikke det, så jeg tror at hvis man skal have unge og andre initiativtagere ind på sådan et område der, så skal man være flere end bare en eller to eller så bliver det bare...

AI: Men de går snart på pension mange af dem. Der er mange af dem, der er ved at være...

SE: Det er en høj gennemsnitsalder i hvert fald.

AI: Det var det jeg tænkte.

SE: Der er muligheder i hvert fald. Skulle man prøve at købe sådan en kommune der.

AI: Nu har i fået penge til sådan et klubhus. Har i flere ønsker til andre ting?

SE: Ja, der er forskellige ting, man selvfølgelig ønsker sig... (31:03) omkring parkering og tilkørselsforhold dernede, det arbejder vi også lidt på 31:10 og selvfølgelig en løsning for Vandet Sø og (31:15) problematikken. Hvis man ligesom kunne få den lukket ned, så man ikke skulle gå og spekulere på det; senest igår sad jeg og læste de der Hanstholm havns visionsplaner

AI: Jeg tror at det var dem vi så; det må det næsten være. Der snakker havnen om bølgeanlæg og møller indimellem.

SE: Ja, det kunne selvfølgelig være rart at få afklaret noget af de usikkerheder, der er omkring det for det gør at at det er rigtig træls at lægge arbejde og energi i sådan noget og så lige pludselig, så er der bare en vindmølle banket op. Så føler man det er spildt.

AI: Har i nogle forslag til hvordan og hvorledes det kan...

SE: Nej, det vi har snakket med havnen om er jo at man skal finde et fra en start af, at det de laver, det behøves jo ikke at gøre tingene nemmere, hvis man tænker det ind fra starten af, så kunne det faktisk gøre det bedre, hvis man har den holdning som udgangspunkt, så tror vi måske at man kommer længere også, selvom det egentlig ikke er havnerelevant, men hvorfor skulle man ikke gøre det bedre for andre brugergrupper. Men de er meget meget sådan forudindtaget i deres holdninger og svære at danse med fordi ja, de tænker bare havn, fisk og færger.

AI: Men det er sjov med de skilt, der står deroppe. Det er jo noget fra gammel tid, fra dengang de udledede en masse spildevand, var det ikke sådan? Og det er ikke rigtig noget de sådan har tænkt...

SE: Vi har bedt dem om at fjerne det og spurgt om man ikke kunne, for det er egentlig bare en; alle havne har sådan et havnereglement og det har Hanstholm havn selvfølgelig også og det er sådan et standard havnereglement, og det kan de bare lave om på hvis de vil, men det kræver selvfølgelig bare at bestyrelsen vil og det er sådan at 200 meter fra kysten på havnens område, det tilhører havnen og i havnereglementet, der står at man ikke må windsurfe ud for havnen og det er selvfølgelig fornuftigt for du skal jo ikke ligge og sejle hvor færger og store skibe kommer, heller ikke inde i indsejlingen. Problemet er jo bare at havnen har et område, der er flere kilometer og der er ikke nogen skibstrafik, der hvor man windsurfer, så den regel er egentlig god nok, men den har ikke nogen effekt dernede for den er der bare som en del af et standardreglement og det vil de ikke lave om på og det er jo egentlig lidt latterligt. Vi har nu aldrig haft problemer med det; der er aldrig nogen, der er blevet anmeldt eller fået bøder for brud på havnereglement og det skulle man jo tro, hvis det var så stort et problem.... (34:12), men det er der nu ikke.

AI: Starfish, hvem er egentlig ophavsmand til Starfish?

SE: Thomas (Baun). Han er ikke idémanden, men det var ham, der kom med bogen "*Starfish and the Spider*", men det var mig og Rasmus, der startede med at sidde sammen og arbejde og tænkte at kunne det være en idé at prøve på at finde et sted, hvor vi kunne sidde flere virksomheder... (34:50)

AI: Hvor store kan i blive? Er det kun fantasien, der sætter grænser?

SE: Ja i teorien, men der er selvfølgelig også lokaler og forskellige ting, men jeg tror ikke at det er sådan at vi går rundt og drømmer om at blive kæmpe store, jeg tror bare at man drømmer om at have det godt. Men det er da

klart at mange har vist interesse for det, så synes at det er fedt at man kan komme ind. Det vi godt kunne tænke os, det var måske at der kom lidt flere udefra, sådan en uge af gangen eller en dag af gangen, der sagde kan vi ikke lige sidde her, men det er jo sikkert os selv, der ikke er gode nok til at få det sådan ud, at det er en mulighed.

UP: Man kan sige at det kunne også være tiltrængende for folk, der ønsker at slå sig ned at de ved at der er sådan et kontormiljø, hvor man ligesom kan få noget op at køre.

SE: Ja, det tror jeg at alle vil lukrere på, hvis det var sådan, at hvis du sad og (36:00) fra København eller webdesigner og vidste at hvis du flyttede herover, så kunne du blive en del af sådan et miljø her at det ville gøre det nemmere at flytte herop.

AI: Hvad med sådan internt, deler i mange opgaver?

SE: Ja, det synes jeg, vi arbejder meget godt på kryds og tværs. Det gør vi. Det kan jeg i hvert fald mærke at der ikke kun var mig og Rasmus, så var det ikke så meget, men det er da blevet meget mere nu efter vi er blevet flere, så det er helt klart en fordel. Jeg tror at det er vigtigt for kunderne at man kan, altså man har de der kompetencer indenfor husets vægge, hvis man kan se at kunden har behov for noget andet, så kan man ret hurtigt kreere kontakt.

AI: Ja i kan snakke sammen så hurtigt.

SE: Ja det er en stor fordel.

UP: Det er ikke sikkert at du ved så meget, men i forhold til NCOA, er der nogle initiativer, der ligesom bliver nødt til at blive taget for at det kan blive til mere end det er.

SE: Nu er det jo egentlig Rasmus, jeg har jo ikke...

UP: Men så har vi vist ikke så meget mere.

SE: Jeg kunne selvfølgelig godt sidde og sige at ja det er der, men så vil jeg jo svare ligesom en politiker.

AI: Hvad med status og fremtidsudsigter for Klitmøller og surfing?

SE: Jamen, jeg tror da at der er gode fremtidsudsigter for nu er Thomas jo igang med at lave en friskole og så kan vi jo selvfølgelig håbe at der også at der er sådan lidt mere kyst ... (37:45) og friluftslivagtig i forhold til nogle af de ting, som vi synes er fedt og i den forbindelse, så har man fået nogle ressourcer på banen som arbejder for at lave sådan en friskole, det er jo fedt at se at der er nogle, der vil det.

AI: Der var det kystvidenscenter, det var ærgerligt at det ikke kom til Thy.

SE: Ja det kom til Ringkøbing.

AI: Men det var vist det.